

5 Treści nauczania–uczenia się i przewidywane efekty edukacyjne w klasach 1–3*

*W odniesieniu do podstawy programowej z 14 lutego 2017 r.

Na szaro zaznaczono przewidywane efekty edukacyjne przypisane treściom wykraczającym ponad podstawę programową.

Edukacja polonistyczna

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE SŁUCHANIA. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiedzianej się osobie</p> <ul style="list-style-type: none"> – słucha z uwagą wypowiedzi kierowanych indywidualnie do niego – słucha krótkich informacji kierowanych do większej grupy osób, potrafi je powtórzyć – słucha instrukcji, poleceń, objaśnień potrzebnych do wykonania zadania – słucha krótkiego opowiadania nauczyciela i np. wskazuje, która ilustracja jest zgodna z jego treścią – zachowuje kulturalną postawę podczas słuchania – odczytuje prosty przekaz niewerbalny 	<ul style="list-style-type: none"> – słucha z uwagą wypowiedzi kierowanych indywidualnie do niego i do większej grupy osób – słucha w skupieniu wypowiedzi nauczyciela, wykorzystuje zapamiętane informacje w dalszych działaniach, np. wykonuje lub koloruje rysunek zgodnie z treścią opowiadania – słucha uważnie wypowiedzi koleżanek/kolegów – słucha krótkich informacji przekazywanych podczas rozmowy telefonicznej – zachowuje kulturalną postawę podczas słuchania, uwzględniając kontekst społeczny – odczytuje i interpretuje przekaz niewerbalny 	<ul style="list-style-type: none"> – słucha z uwagą dłuższych wypowiedzi nauczyciela, koleżanek/kolegów, kierowanych do większej grupy osób – słucha w skupieniu wypowiedzi nauczyciela, wykorzystuje zapamiętane informacje w dalszych działaniach, np. wykonując różne prace wielozadaniowe – słucha złożonych informacji przekazywanych podczas rozmowy telefonicznej – słucha wypowiedzi za pośrednictwem komunikatorów (np. Skype'a) – odczytuje, interpretuje i świadomie reaguje na przekaz niewerbalny – stosuje zasady aktywnego słuchania
<p>PP 2) wykonuje zadanie według usłyszonej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonuje zadanie po wysłuchaniu instrukcji ze wsparciem piktogramów 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje zadanie zgodnie z wysłuchanym poleceniem składającym się z kilku elementów 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje zadanie zgodnie z wysłuchaną złożoną instrukcją

<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje zadanie zgodnie z prostą instrukcją podaną przez nauczyciela - uczestniczy w prostej grze/zabawie po wysłuchaniu instrukcji podanej przez nauczyciela - zadaje trafne pytania, gdy nie rozumie lub nie jest pewny zrozumienia instrukcji albo polecenia 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w grze/zabawie po wysłuchaniu instrukcji podanej przez nauczyciela lub innego ucznia - weryfikuje instrukcje/polecenia, zadając pytania 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w grze/zabawie zgodnie z instrukcją podaną przez nauczyciela lub innego ucznia albo wysłuchaną z jakiegoś nośnika - wykonuje sekwencje czynności zgodnie z wysłuchanym poleceniem - słucha krytycznie – wskazuje elementy instrukcji, które są kluczowe/niezbędne do efektywnego wykonania zadania
<p>PP 3) słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha fragmentów lektury czytanej przez nauczyciela, ucznia lub zaproszonego gościa - słucha prostego tekstu czytanego przez nauczyciela w celu zapamiętania najważniejszych informacji zgodnie z poleceniem podanym wcześniej przez nauczyciela - uważnie słucha krótkich tekstów wspieranych obrazem lub serią obrazów 	<ul style="list-style-type: none"> - słucha z uwagą tekstów literackich: opowiadań, wierszy, w celu ich zapamiętania umożliwiającego analizę - słucha tekstów popularnonaukowych, fragmentów encyklopedii i słowników, czytanych przez nauczyciela lub odtwarzanych z różnych nośników - uważnie słucha fragmentów lektur wspieranych tekstem, obrazem lub serią obrazów 	<ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha fragmentów lektury czytanej przez nauczyciela, ucznia lub zaproszonego gościa; utrzymuje uwagę przez dłuższy czas - słucha dłuższych tekstów (w tym historycznych) zawierających niestandardowe słownictwo, np. słowa i wyrażenia gwarowe, elementy języka staropolskiego, słownictwo obcojęzyczne - uważnie słucha fragmentów lektur wspieranych tekstem, obrazem lub serią obrazów; wskazuje własne sposoby utrzymania uwagi na czytanim tekście (np. wsparcie słuchanego tekstu obrazem, mapą myśli, wykresem itp.) - w trakcie słuchania tekstu sporządza notatkę ułatwiającą zapamiętanie najistotniejszych treści (także w formie graficznej, np. w postaci mapy myśli)
<p>PP 4) słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, przedstawień, świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych; szuka własnych wzorcow poprawnej artykulacji i interpretacji słownej w języku ojczystym</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - słucha wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych, zachowując się adekwatnie do sytuacji - słucha wierszy lub prozy wzorcowo recytowanej przez nauczyciela - słucha tekstów wierszy interpretowanych przez artystów - podejmuje próby naśladowania wzorcowej recytacji 	<ul style="list-style-type: none"> - słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych, zachowując się adekwatnie do sytuacji - słucha różnych sposobów interpretacji artystycznej wierszy lub krótkich tekstów pisanych prozą - naśladuje wzorcową recytację 	<ul style="list-style-type: none"> - słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych, dokonuje samooceny swojego zachowania - słucha krytycznie różnych sposobów interpretacji wierszy lub krótkich tekstów pisanych prozą - naśladuje wzorcową recytację oraz poszukuje własnych wzorców poprawnej artykulacji i słownej interpretacji tekstów literackich
<p>PP 5) słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedziania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - słucha wypowiedzi innych i czeka na swoją kolej zgodnie z ustalonymi zasadami - uczy się odraczać potrzebę nagłego wypowiedziania się, zwłaszcza gdy mówi inna osoba 	<ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha wypowiedzi innych i cierpliwie czeka na swoją kolej zgodnie z ustalonymi zasadami - panuje nad chęcią nagłego wypowiedziania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez inną osobę 	<ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha wypowiedzi innych, także podczas dyskusji lub debaty, w sposób umożliwiający nawiązanie do argumentów interlokutora - zachowuje kulturę słuchania (zwłaszcza podczas dyskusji lub debaty); nie przerywa, prezentuje życiowe nastawienie do rozmówcy i szacunek dla odmiennych poglądów

2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE MÓWIENIA. UCZEŃ:

<p>PP 1) wypowiada się płynnie, wyraziście, stosując adekwatne do sytuacji techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji, tempa i siły głosu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pod kierunkiem nauczyciela wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne – powtarza słowa trudne artykulacyjnie – wykonuje ćwiczenia wydłużające fazę wydechu – wykonuje poznane ćwiczenia dykcji pod kierunkiem nauczyciela – wypowiada zdania, stosując pauzy gramatyczne różnej długości, zna pojęcie pauza – wypowiada zdania, zmieniając intonację – interpretuje rymowanki, stosując różne sposoby mówienia (np. mówi jak kosmita, jak robot, jak małe dziecko) 	<ul style="list-style-type: none"> – naśladuje wykonywane przez nauczyciela ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne – powtarza ciągi logotomów – wykonuje ćwiczenia wyrabiające właściwe nawyki oddechowe – wykonuje ćwiczenia dykcji, naśladując nauczyciela – wypowiada zdania z różną siłą głosu, zna pojęcie <i>siła głosu</i> – wypowiada zdania w różnym tempie, zna pojęcie <i>tempo mówienia</i>
<ul style="list-style-type: none"> – proponuje i wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne – wypowiada rymowanki i inne teksty zawierające słowa trudne artykulacyjnie – podczas wypowiedzi oddycha w sposób optymalny dla prawidłowej pracy narządu głosu – wypowiadając się, dobiera właściwą intonację, tempo i siłę głosu, stosuje pauzy gramatyczne, logiczne i psychologiczne – interpretuje wiersz na różne sposoby, np. na wesoło, na smutno – proponuje własne sposoby interpretacji wierszy 	<p>PP 2) formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia – formuluje pytania dotyczące nieznanych pojęć i treści – układa pytanie do podanej odpowiedzi – samodzielnie dzieli dłuższy tekst na fragmenty i nadaje im tytuły we wskazanej formie (zdań lub równoważników zdań) – nadaje tytuł i znaczenie obrazom abstrakcyjnym – wypowiada się na podstawie samodzielnie ułożonego planu – samodzielnie formułuje wymagania dotyczące poprawnej wypowiedzi (kryteria sukcesu wg nacobezu) – układa pytania do klasowych konkursów wiedzy, np. o rodzinnej miejscowości, patronie szkoły, Polsce, ekosystemach itp. – prawidłowo formułuje pytania podczas gier i zabaw (takich jak np. kalambury, pięć pytań) 	<ul style="list-style-type: none"> – pod kierunkiem nauczyciela wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne – powtarza słowa trudne artykulacyjnie – wykonuje ćwiczenia wydłużające fazę wydechu – wykonuje poznane ćwiczenia dykcji pod kierunkiem nauczyciela – wypowiada zdania, stosując pauzy gramatyczne różnej długości, zna pojęcie pauza – wypowiada zdania, zmieniając intonację – interpretuje rymowanki, stosując różne sposoby mówienia (np. mówi jak kosmita, jak robot, jak małe dziecko)
<ul style="list-style-type: none"> – układa plan działania lub realnego zdarzenia w formie pytań – układa zestaw pytań do klasowego wywiadu z wybraną osobą, np. aktorem, sportowcem, naukowcem itp. – formuluje pytania badawcze, np. <i>Co by było, gdyby...?</i> – prawidłowo formułuje pytania do gry w kalambury oraz do innych gier 	<p>PP 3) wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada o ilustracjach oraz przeczytanych tekstach w oparciu o plan wypowiedzi – formuluje dłuższą spójną wypowiedź dotyczącą własnych przeżyć, sytuacji szkolnych oraz wydarzeń kulturalnych – prezentuje i wyjaśnia rozwiązanie zadania w formie kilkuzdaniowej uporządkowanej wypowiedzi – tworzy ustrny opis przedmiotów lub postaci zgodnie z planem 	<ul style="list-style-type: none"> – formuluje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia – nadaje tytuł i znaczenie obrazom abstrakcyjnym – wypowiada się na podstawie samodzielnie ułożonego planu – samodzielnie formułuje wymagania dotyczące poprawnej wypowiedzi (kryteria sukcesu wg nacobezu) – układa pytania do klasowych konkursów wiedzy, np. o rodzinnej miejscowości, patronie szkoły, Polsce, ekosystemach itp. – prawidłowo formułuje pytania podczas gier i zabaw (takich jak np. kalambury, pięć pytań)

	<ul style="list-style-type: none"> - w wypowiedzi zwraca uwagę na dobór słownictwa, unika powtórzeń - wypowiada się na temat emocji bohaterów utworów - tworzy wypowiedź na temat siebie, prezentuje ją na forum klasy/przygotowuje krótką autoprezentację 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje w interesujący i zrozumiały sposób samodzielnie przygotowane zagadnienia i ciekawostki naukowe, w tym również podczas pracy metodą projektu - wypowiada się na forum klasy na temat swoich zainteresowań i planów na przyszłość - prezentuje wybrany tekst, wykorzystując różne środki wyrazu, np. elementy dramy
<ul style="list-style-type: none"> - ustala kolejność ilustracji w krótkiej historyjce obrazkowej - nadaje tytuły ilustracjom w krótkiej historyjce obrazkowej - tworzy spójną wypowiedź w oparciu o historyjkę obrazkową, uwzględniając związki przyczynowo-skutkowe - nadaje tytuły wskazanym fragmentom tekstu - odpowiada na pytania do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> - ustala kolejność ilustracji w historyjce obrazkowej i nadaje im tytuły - porządkuje plan wypowiedzi - opowiada historyjkę obrazkową, zwracając uwagę na dobór słów i unikanie powtórzeń; zadaje pytania w celu uzupełnienia brakujących fragmentów opowiadania - ustala kolejność pytań do tekstu - odpowiada na pytania zgodnie z ustaloną kolejnością - nadaje alternatywne tytuły obrazom i tekstom - dzieli tekst na fragmenty i nadaje im tytuły - wypowiada się na podstawie podanego planu - analizuje swoją wypowiedź zgodnie z podanymi wymaganiami (kryteria sukcesu wg nacobezu) i dokonuje korekty 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia treści przeczytanych tekstów zgodnie z pytaniami zadanymi przez nauczyciela - zastępuje powtórzenia innymi wyrazami - wskazuje błędy językowe w wypowiedziach innych osób i dokonuje ich korekty - ustala kolejność pytań do tekstu - odpowiada na pytania zgodnie z ustaloną kolejnością - układa do tekstu pytania, na które w tekście nie ma bezpośredniej odpowiedzi - zadaje pytania dotyczące problemów, dla których punktem wyjścia może być przeczytany tekst
<ul style="list-style-type: none"> - opowiada o sytuacji przedstawionej na ilustracji - wypowiada się na temat historyjki obrazkowej - układa krótkie opowiadanie na temat bliskiego dzieciom - opowiada o wykonanej pracy (zadaniu) - twórczo przetwarza tekst – układa inny początek lub zakończenie opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> - układa opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej - układa dalszy ciąg opowiadania - układa opowiadanie na temat bliskiego dzieciom, używając zdań złożonych - układa opowiadanie o przygodzie konkretnego bohatera, w podanym przez nauczyciela miejscu i czasie - układa opowiadanie z wykorzystaniem podanego słownictwa - układa opowiadanie, używając słów określających następstwo czasowe: <i>najpierw, na początku, potem, później, następnie</i> itp. - opowiadając o wykonanej pracy, używa słów określających następstwo czasowe: <i>najpierw, na początku, potem, później, następnie, w końcu, na zakończenie</i> itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - układa opowiadanie inspirowane przeczytanym tekstem - układa opowiadanie z wykorzystaniem podanego słownictwa - ustnie układa twórcze opowiadanie na podany temat - układa opowiadanie na temat bliskiego dzieciom, używając zdań złożonych, stosując bogate słownictwo - składa ustne sprawozdanie z pracy zespołu zgodnie z podanymi wymaganiami (kryteria sukcesu wg nacobezu) - układa opowiadanie, używając słów określających następstwo czasowe: <i>najpierw, na początku, potem, później, następnie, w końcu, na zakończenie</i> itp. - zdając sprawozdanie z wykonanej pracy, używa słów określających następstwo czasowe: <i>najpierw, na początku, potem, później, następnie, w końcu, na zakończenie</i> itp. - układa sprawozdanie z wycieczki, zna pojęcie <i>sprawozdanie</i>
<p>PP 4) porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy, omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji; nadaje znaczenie i tytuły obrazom, a także fragmentom tekstów</p>		
<p>PP 5) układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy</p>		

<p>PP 6) recytuje wiersze oraz wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonuje ćwiczenia dźwiękonaśladowcze i naśladuje głosy zwierząt - wypowiada jak największą liczbę słów na jednym wydechu - mówi zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące z właściwą intonacją - wygłasza z pamięci proste rymowanki - recytuje wiersze z różną siłą głosu - recytuje wiersze w różnym tempie - naśladuje różne sposoby interpretacji wiersza - recytuje wiersz zgodnie z instrukcją nauczyciela - recytuje wiersze podczas konkursów i uroczystości klasowych i szkolnych - odgrywa proste scenki 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje ćwiczenia dźwiękonaśladowcze i naśladuje głosy zwierząt - wypowiada jak największą liczbę słów na jednym wydechu - wygłasza z pamięci rymowanki i wiersze z repertuaru dziecięcego - recytuje wiersze, uwzględniając pauzę wierszową i średniówkę - stosuje różne sposobów interpretacji wiersza w zależności od jego treści (np. na wesoło, na poważnie, na smutno) - wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie, np. podczas przedstawień klasowych i szkolnych - odgrywa scenki w parach 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje ćwiczenia dźwiękonaśladowcze i naśladuje głosy zwierząt - wypowiada jak największą liczbę słów na jednym wydechu - recytuje wiersze, uwzględniając akcent logiczny - samodzielnie dobiera repertuar (wiersz, fragment prozy) do prezentacji podczas konkursów lub przeglądów klasowych, szkolnych lub międzyszkolnych - samodzielnie dobiera styl interpretacji, uwzględniając charakter utworu - wygłasza z pamięci teksty prozatorskie, w tym dialogi - odgrywa scenki w parach i grupach - podczas odgrywania scenek stosuje różnorodne środki wyrazu
<p>PP 7) dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażając empatię i szacunek dla rozmówcy</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje na co dzień zwroty grzecznościowe - słucha tekstów z przykładami rozmowy prowadzonej przez dzieci - słucha tekstów zawierających przykłady rozmów rówieśników z osobami dorosłymi - określa różnice między rozmowami dzieci a rozmowami dzieci z osobami dorosłymi - wypowiada się na temat sposobu komunikacji i zachowania się wobec siebie bohaterów historyjek obrazkowych i utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje na co dzień zwroty grzecznościowe - słucha tekstów z przykładami rozmowy prowadzonej przez dzieci - słucha tekstów zawierających przykłady rozmów rówieśników z osobami dorosłymi - wypowiada się na temat sposobu komunikacji i zachowania się wobec siebie bohaterów historyjek obrazkowych i utworów literackich - wyjaśnia pojęcie język potoczny - obdarza szacunkiem rozmówców - w rozmowach z dziećmi i dorosłymi uwzględnia kontekst społeczny - wiaściwie przyjmuje informacje zwrotne 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje na co dzień zwroty grzecznościowe - słucha tekstów z przykładami rozmowy prowadzonej przez dzieci - słucha tekstów zawierających przykłady rozmów rówieśników z osobami dorosłymi - wypowiada się na temat sposobu komunikacji i zachowania się wobec siebie bohaterów historyjek obrazkowych i utworów literackich - podczas dyskusji lub debaty kulturalnie prezentuje swój punkt widzenia - wyjaśnia pojęcie język oficjalny - zna pojedyncze słowa gwarowe i wyjaśnia pojęcie gwara - rozpoznaje języki mieszkańców różnych regionów Polski - układa dialog z wykorzystaniem słów i zwrotów gwarowych
<p>PP 8) wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadaje imiona np. zabawkom, wymyślonym stworkom, fantastycznym zwierzętom - układa zaszyfrowane wypowiedzi, np. poprzez dodawanie tej samej sylaby - skanduje wypowiedzi - układa zaszyfrowane wypowiedzi zgodnie z instrukcją - układa i wypowiada ciągi logotomów - układa słowa poprzez dodawanie samogłosek do spółgłosek - rozpoznaje rymy 	<ul style="list-style-type: none"> - układa zaszyfrowane wypowiedzi, np. poprzez dodawanie tej samej sylaby - tworzy zaszyfrowane wypowiedzi według własnego pomysłu - wymyśla inne nazwy dla przedmiotów codziennego użytku - przedstawia sylaby w wyrazach dwu- i trzysylabowych zbudowanych z sylab otwartych - ćwiczy płynność słowną, podając serie słów rozpoczynających się lub kończących się tą samą sylabą 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy zaszyfrowane wypowiedzi według własnego pomysłu - dobiera rymy do podanych słów - nadaje imiona roślinom lub przedmiotom - nadaje nazwy wymyślonym krainom, planetom, tworzy własne nazwy geograficzne - wypowiada nazwiska bez pierwszej głoski - rozpoznaje i tworzy anagramy

	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada słowa np. bez pierwszej głoski - dobiera rymy do podanych słów - rozpoznaje i wypowiada anagramy 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy i przekształca wypowiedzenia składające się ze słów bezsensownych, zachowując prawidłowe związki gramatyczno-logiczne charakterystyczne dla języka polskiego - ćwiczy płynność ekspresyjną, układając serie zdań, w których kolejne wyrazy zaczynają się na podane litery, np. <i>k... g... l...</i> - tworzy i wypowiada proste rymowanki na dany temat - układa i recytuje wiersze na dany temat
3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE CZYTANIA. UCZENI:		
PP 1) czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych		
<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, dlaczego koduje się i dekoduje informacje - odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy - rozpoznaje i odczytuje wszystkie litery alfabetu (małe i wielkie; drukowane i pisane) - czyta na głos techniką całościową - poprawnie czyta własne imię oraz imiona dzieci z klasy - płynnie i poprawnie czyta opracowane na zajęciach wyrazy jedno-, dwu- oraz wielosylabowe o różnym typie i układzie sylab - płynnie i poprawnie czyta zdania złożone z wyrazów opracowanych na zajęciach - czyta rytmicznie rymowanki - czyta zdania lub teksty słowno-obrazkowe, zastępując obrazki odpowiednimi wyrazami - czyta tekst z lukami literowymi - czyta kilka zdań z lukami wyrazowymi - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta opracowany na zajęciach tekst złożony z kilku krótkich zdań - podejmuje próby czytania z podziałem na role 	<ul style="list-style-type: none"> - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta fragment opracowanego tekstu - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta fragment lektury oraz czasopisma dla dzieci - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta opracowany tekst z podziałem na role - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta fragment wiersza opracowanego na zajęciach - poprawnie czyta tekst zawierający wyrazy o złożonej budowie głoskowo-literowej - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta tekst przygotowany na konkurs pięknego czytania - czyta tekst z lukami literowymi - czyta tekst z lukami wyrazowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta samodzielnie ułożone zdania i teksty - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta fragment tekstu - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta wiersz lub jego fragment - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta nowy tekst z podziałem na role - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta dłuższy tekst przygotowany na konkurs pięknego czytania - płynnie, poprawnie i wyraziście czyta tekst zawierający nieznaną mu wyrazy, w tym nazwy własne i zwroty obcojęzyczne - czyta nowy tekst z aktorską interpretacją
PP 2) czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszytach oraz teksty drukowane		
<ul style="list-style-type: none"> - czyta po cichu proste polecenia do zadania - czyta po cichu treść zadania - czyta po cichu podpisy i dopasowuje je do obrazków - czyta po cichu krótkie teksty drukowane z podręcznika 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta po cichu polecenia i wyodrębnia w nich potrzebne informacje - czyta w skupieniu po cichu treść zadania - czyta po cichu tekst z lukami uzupełnianymi podanymi wyrazami - czyta po cichu tekst drukowany w podręczniku - czyta po cichu zdania i ustala ich kolejność zgodnie z przedstawionymi w tekście wydarzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta po cichu złożone polecenia do zadania - czyta po cichu zdania i ustala ich kolejność zgodnie z przedstawionymi w tekście wydarzeniami - uważnie czyta po cichu serię zadań, np. w karcie pracy - czyta po cichu zagadki i podaje ich rozwiązania - czyta w skupieniu po cichu instrukcję gry lub obsługi urządzenia

	<ul style="list-style-type: none"> - czyta po cichu zagadki i podaje ich rozwiązania - czyta w skupieniu tekst własnoręcznie napisany zeszyt - czyta po cichu krótką lekturę przeznaczoną do samodzielnego czytania 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta uważnie i analizuje tekst napisany przez rówieśnika w celu sformułowania koleżeńkiej oceny (zgodnej z kryteriami sukcesu wg nacobezu) - czyta po cichu lekturę przeznaczoną do samodzielnego czytania
<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na ilustracji postacie występujące w opowiadaniu - wskazuje postacie główne i drugoplanowe - podaje cechy bohaterów - ocenia bohaterów - ustala kolejność zdarzeń w krótkich tekstach - wskazuje postacie i wydarzenia fikcyjne i realne - określa nastrój utworu - czyta proste ogłoszenia, np. o zgubieniu/znalezieniu czegoś lub o wydarzeniach (koncertach, festynach, przedstawieniach itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje postacie występujące w opowiadaniu, określa relacje pomiędzy nimi - samodzielnie ustala kolejność zdarzeń - uzasadnia swoją ocenę postępowania bohatera na podstawie tekstu i/lub własnych doświadczeń - wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między zdarzeniami - wyodrębnia zdarzenia istotne i mniej istotne - wyjaśnia pojęcia <i>świat realny</i> i <i>świat fikcyjny</i>; wyróżnia elementy świata fikcyjnego i realnego w baśniach i legendach - wyciąga prawidłowe wnioski na podstawie tekstu - wskazuje zawarty w tekście morał - czyta reklamy, ogłoszenia i zaproszenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje postacie główne, drugoplanowe i epizodyczne, określa ich znaczenie dla fabuły - uzasadnia swoją ocenę postępowania bohatera na podstawie tekstu i/lub własnych doświadczeń - odróżnia postacie realistyczne od fikcyjnych, uzasadnia swoją opinię - ustala kolejność zdarzeń w samodzielnie czytanych lekturach - wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między zdarzeniami - wskazuje wydarzenia zmieniające postępowanie bohatera - wyciąga wnioski, które nie zostały bezpośrednio podane w tekście - wskazuje zawarty w tekście morał - samodzielnie tworzy uogólnienie, w którym zawarta jest myśl przewodnia - krytycznie ocenia fakty, zdarzenia, postawy, uzasadnia opinię - odróżnia były rzeczywiste od medialnych - krytycznie czyta reklamy - krytycznie czyta teksty popularnonaukowe i publicystyczne (w tym publikowane w internecie), odróżnia fakty od opinii
<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, wymagające wyjaśnienia - wyszukuje w tekście wyrazy zgodnie z warunkiem podanym przez nauczyciela (np. wyrazy z daną literą, o podanej liczbie liter) - wyszukuje w tekście zdania zgodnie z warunkiem podanym przez nauczyciela (np. zdania o podanej liczbie wyrazów, zdania pytające) - wyszukuje w tekście zdania będące odpowiedzią na pytanie nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w tekście niezrozumiałe wyrazy i/lub zwroty wymagające wyjaśnienia - wyszukuje w tekście fragmenty trudne do zrozumienia - wyszukuje w tekście najpiękniejszy jego zdaniem fragment - wyszukuje w tekście najweselszy lub najsmutniejszy jego zdaniem fragment - wyszukuje w tekście zdania opisujące wskazane zdarzenie lub bohatera - wyszukuje w tekście fragment opisujący cechy bohaterów - wskazuje w tekście wiersza rymujące się wyrazy - wskazuje fragment zawierający płynącą z tekstu naukę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w tekście niezrozumiałe wyrazy i/lub zwroty (w tym związki frazeologiczne) wymagające wyjaśnienia - wyszukuje w tekście fragment charakteryzujący bohatera - wyszukuje w tekście najważniejszy, kluczowy dla fabuły fragment - wyszukuje w tekście fragmenty uzasadniające jego opinię dotyczącą faktów, postaci lub zdarzeń - wskazuje w utworze poetyckim tropy stylistyczne: epitet, porównania, przenośnie (bez podawania terminów) - wskazuje fragment zawierający morał lub sentencję
<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, wymagające wyjaśnienia - wyszukuje w tekście wyrazy zgodnie z warunkiem podanym przez nauczyciela (np. wyrazy z daną literą, o podanej liczbie liter) - wyszukuje w tekście zdania zgodnie z warunkiem podanym przez nauczyciela (np. zdania o podanej liczbie wyrazów, zdania pytające) - wyszukuje w tekście zdania będące odpowiedzią na pytanie nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w tekście niezrozumiałe wyrazy i/lub zwroty wymagające wyjaśnienia - wyszukuje w tekście fragmenty trudne do zrozumienia - wyszukuje w tekście najpiękniejszy jego zdaniem fragment - wyszukuje w tekście najweselszy lub najsmutniejszy jego zdaniem fragment - wyszukuje w tekście zdania opisujące wskazane zdarzenie lub bohatera - wyszukuje w tekście fragment opisujący cechy bohaterów - wskazuje w tekście wiersza rymujące się wyrazy - wskazuje fragment zawierający płynącą z tekstu naukę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w tekście niezrozumiałe wyrazy i/lub zwroty (w tym związki frazeologiczne) wymagające wyjaśnienia - wyszukuje w tekście fragment charakteryzujący bohatera - wyszukuje w tekście najważniejszy, kluczowy dla fabuły fragment - wyszukuje w tekście fragmenty uzasadniające jego opinię dotyczącą faktów, postaci lub zdarzeń - wskazuje w utworze poetyckim tropy stylistyczne: epitet, porównania, przenośnie (bez podawania terminów) - wskazuje fragment zawierający morał lub sentencję

<p>PP 5) eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - układa opowiadanie na podstawie ilustracji do tekstu (przed jego przeczytaniem) - tworzy zakończenie opowiadania na podstawie przeczytanego fragmentu - tworzy początek opowiadania na podstawie przeczytanego fragmentu - wprowadza nowe postacie do przeczytanego opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> - wymyśla kolejne przygody bohaterów przeczytanego opowiadania - tworzy alternatywne zakończenia do przeczytanego opowiadania - tworzy kilka alternatywnych początków opowiadania - udziela dobrych rad bohaterom opowiadania - wprowadza postać fantastyczną do przeczytanego opowiadania i wymyśla związane z nią wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wymyśla dalsze przygody bohaterów przeczytanego opowiadania - udziela dobrych rad bohaterom opowiadania i uzasadnia własne zdanie/własną opinię - zmienia miejsce lub czas opowiadania - zamienia bohaterów opowiadania i ich świat, np. zwierzęta na ludzi lub przedmioty na ludzi - przekształca tekst wiersza w opowiadanie - wprowadza dialogi do opowiadania
<p>PP 6) wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyróżnia w tekstach dialogi - wskazuje w tekstach zdania opisujące wygląd przedmiotów lub postaci 	<ul style="list-style-type: none"> - wymyśla kolejne przygody bohaterów przeczytanego opowiadania - tworzy alternatywne zakończenia do przeczytanego opowiadania - tworzy kilka alternatywnych początków opowiadania - udziela dobrych rad bohaterom opowiadania - wprowadza postać fantastyczną do przeczytanego opowiadania i wymyśla związane z nią wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - ustnie przekształca dialogi w opowiadanie - ustnie przekształca fragmenty opowiadania w dialogi - wyszukuje opisy w samodzielnie czytanych lekturach - wyróżnia w czytanych utworach fragmenty stanowiące charakterystykę postaci - rozpoznaje w utworach literackich cechy gatunkowe; wskazuje narratora, opisuje fabułę, wyodrębnia wątki
<p>PP 7) czyta samodzielnie wybrane książki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń samodzielnie wybrane książki 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta samodzielnie wybraną książkę zgodnie z zainteresowaniami czytelnictwami - reklamuje przeczytaną książkę - uczestniczy w konkursie czytelnictw 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta systematycznie różne książki (w tym komiksy) - wybiera książkę do wspólnego czytania w klasie - prezentuje przeczytaną książkę według własnego pomysłu - współorganizuje konkurs czytelnictw - uczestniczy w zajęciach kółka/klubu czytelnictwa
<p>4. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE PISANIA. UCZEŃ:</p>			
<p>PP 1) pisze odręcznie, czytelnie, płynnie, zdania i tekst ciągły, w jednej linii; rozmieszcza właściwie tekst ciągły na stronie zeszytu, sprawdza i poprawia napisany tekst</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pisze po śladzie, pogrubia kontury, wykonuje szlaczki literopodobne i obrazkowe - prawidłowo pisze wszystkie litery polskiego alfabetu, małe i wielkie - odwzorowuje litery, zachowując ich właściwy kształt, proporcje i wielkość - przepisuje sylaby, wyrazy, zdania w tunelach, w powiększonej liniaturze o trzech polach oraz w standardowej liniaturze o trzech polach, zgodnie z podanym wzorem 	<ul style="list-style-type: none"> - czytelnie przepisuje wyrazy i zdania, zachowując właściwy kształt i wielkość liter oraz ich połączenia w trzech liniach; wykonuje płynne, rytmiczne, ciągłe ruchy pisarskie - właściwie rozmieszcza tekst na stronie zeszytu - dokonuje samokontroli zapisu, poprawia napisany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> - czytelnie, w dobrym tempie przepisuje tekst ciągły - pisze w jednej linii - właściwie rozmieszcza tekst na stronie zeszytu - stosuje akapity, wydziela logiczne części tekstu - samorzutnie dokonuje samokontroli i korekty zapisu - sprawdza tekst dodatnie, niedociągnięcia/błędy i określa sposoby ich poprawy (w ramach koleżeńskej oceny)

<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo łączy litery - przepisuje, dokonując transpozycji z tekstu drukowanego na tekst pisany - właściwie rozmieszcza litery, sylaby, wyrazy i zdania w linijkach - dokonuje samokontroli zapisu przez porównanie ze wzorem 		
<p>PP 2) układa i zapisuje opowiadanie złożone z 6–10 poprawnych wypowiedzeń w ramach zagadnień opracowanych podczas zajęć; opisuje np. osobę, przedmiot, element świata przyrody na podstawie własnych obserwacji lub lektury</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpisuje ilustracje i poszczególne obrazki w historyjkach obrazkowych - nadaje tytuły opowiadaniom - gromadzi słownictwo potrzebne do ułożenia wypowiedzi pisemnej - układa kilkuzdaniową wypowiedź pisemną (3–4 zdania) z rozsypanki zdaniowej; zapisuje podane zdania we właściwej kolejności - uzupełnia luki w zdaniach tworzących opowiadanie - rozwija zdania - układa zdania opisujące - grupuje wyrazy i związki frazeologiczne wokół podanego tematu - tworzy komiks - spontanicznie pisze opowiadanie na interesujący go temat, zastępując wyrazy, których nie potrafi napisać, rysunkami (piktogramami) 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje trójczłonową budowę opowiadania: wstęp, rozwinięcie, zakończenie - uczestniczy w zbiorowym redagowaniu opowiadania i opisu w oparciu o plan i zgromadzone słownictwo - samodzielnie redaguje z podanych zdań opowiadanie i opis; porządkuje zdania we właściwej kolejności zgodnie z podanym planem opisu lub wydarzeń - samodzielnie dopisuje do podanego fragmentu opowiadania wstęp lub zakończenie - uzupełnia opis zgromadzonymi lub własnymi określeniami - stosuje różnorodne określenia stosunków czasowych i przestrzennych - samodzielnie pisze krótkie opowiadanie (4–5 zdań) zgodnie z podanymi wymaganiami (kryteria sukcesu wg nacobezu) - tworzy swobodny tekst; uczestniczy w zbiorowym omawianiu i korygowaniu wybranego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje plan opowiadania w różnych formach (zdania oznajmujące, równoważniki zdań) - wyjaśnia pojęcia opowiadanie i opis; wskazuje różnice - samodzielnie redaguje zainspirowane lekturą opowiadanie twórcze, np. przedstawiające dalsze losy bohatera - układa opowiadanie (6–10 zdań) na podstawie historyjki obrazkowej, lektury lub własnych doświadczeń - redaguje opis na podstawie bezpośredniej obserwacji bądź ilustracji, z wykorzystaniem planu i zgromadzonego słownictwa - redaguje opis porównawczy - tworzy charakterystykę realnej postaci lub bohatera utworu literackiego - wzbogaca opowiadanie epitetami, porównaniami, przeobrażeniami, wplata w nie poznane związki frazeologiczne - redaguje opowiadanie z wykorzystaniem dialogów - współtworzy powieść klasową, dopisując własny fragment do tekstu ułożonego przez koleżanki/kolegów
<p>PP 3) pisze notatkę, życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list; zapisuje adres nadawcy i odbiorcy; pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzupełnia luki w tekście życzeń, ogłoszenia, zaproszenia, listu - podejmuje próby samodzielnego układania i zapisywania krótkich życzeń, np. na laurkach, kartkach świątecznych - układa podziękowanie i/lub gratulacje (np. w formie dyplomu uznania) - redaguje treść esemesa 	<ul style="list-style-type: none"> - adresuje kopertę; stosuje pojęcia: <i>nadawca</i> i <i>odbiorca</i> - poprawia niewłaściwie zredagowane teksty użytkowe (życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list) zgodnie z podanymi wymaganiami (kryteria sukcesu wg nacobezu) - indywidualnie i zbiorowo układa życzenia, ogłoszenie, podziękowanie - indywidualnie i zbiorowo redaguje zaproszenie, np. na uroczystość szkolną - samodzielnie układa list, np. do św. Mikołaja, na podstawie zgromadzonego słownictwa - pisze życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, korzystając z prostych aplikacji komputerowych 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie redaguje życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, list - zapisuje ciekawe informacje z życia klasy (notatki kronikarskie) i publikuje je na stronie internetowej szkoły - układa i pisze instrukcję do gry opracowanej samodzielnie lub w zespole - samodzielnie układa i pisze recenzję z przedstawienia teatralnego - pisze list oficjalny, zawierający np. prośbę, podziękowanie, gratulacje - redaguje e-mail

<p>PP 4) pisze z pamięci i ze słuchu; przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze z pamięci sylaby, wyrazy i zdania w zakresie opracowanego słownictwa o pisowni zgodnej z wymową/czyste fonetycznie - dostrzega, że niektóre głoski zapisuje się dwoma sposobami: <i>u-ó, ż-rz, ch-h, ś-si, ź-żi, ć-ci, ń-ni</i> - uczy się czujności ortograficznej; w wypadku wątpliwości zadaje pytania dotyczące poprawnego zapisu - zapisuje spółgłoski miękkie w wyrazach - pisze wyrazy z <i>ą, ę</i> zgodnie z wymową przed spółgłoskami szczylinowymi: <i>f, w, s, z, sz, ź, ś, ż, ch, np. wawóz, rzęsy, pięść, węch</i> - poznaje zasadę wymiany <i>ó</i> na <i>o</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze z pamięci i ze słuchu (w tym wypadku z komentarzem) wyrazy i zdania w zakresie opracowanego słownictwa - przejawia czujność ortograficzną, dokonuje samokontroli zapisu - ilustruje ortogramy, tworzy słowniczki tematyczne z trudnymi wyrazami - prawidłowo przenosi wyrazy - prawidłowo pisze wyrazy ze spółgłoskami miękkimi: <i>ś-si, ź-żi, ć-ci, dź-dzi, ń-ni</i> - pisząc wyrazy z utratą dźwięczności w środku lub na końcu, uzasadnia ich pisownię, podając inne formy tych wyrazów lub ich zapis w liczbie mnogiej - prawidłowo pisze <i>ą</i> i <i>ę</i> w wybranych wyrazach niezgodnie z wymową, np. <i>trąbka, święta, kąpać</i> - pisze wyrazy z <i>ó, h, ch, ż, rz</i> opracowane na zajęciach - poznaje: <ul style="list-style-type: none"> • zasadę wymiany <i>ó</i> na samogłoski (<i>o, e, a</i>) • pisownię <i>ó</i> w zakończeniach <i>-ów, -ówka</i> • pisownię <i>ch</i> na końcu wyrazów, wyjątek <i>druh</i> • pisownię <i>u</i> na końcu wyrazów • zasadę wymiany <i>rz</i> na <i>r</i> • pisownię <i>rz</i> po spółgłoskach 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze ze słuchu wyrazy i zdania w oparciu o poznane ortogramy i zasady ortograficzne - przejawia czujność ortograficzną, dokonuje samokontroli zapisu oraz sprawdza zapisy koleżanek/kolegów w ramach oceny koleżeńskiej - stosuje wprowadzone zasady ortograficzne oraz pisze poprawnie poznane ortogramy w samodzielnie skonstruowanej wypowiedzi pisemnej - korzysta ze słownika ortograficznego oraz aplikacji komputerowych służących do kontroli poprawnego zapisu - pisze wyrazy z <i>ó, h, ch, ż, rz</i> trudnymi do objaśnienia, opracowanymi na zajęciach; poszerza ich zakres - pisze <i>ą</i> na końcu czasowników w czasie teraźniejszym i przyszłym w 3. osobie liczby mnogiej, np. <i>rysują, malują, namalują, oraz ę</i> w 1. osobie liczby pojedynczej, np. <i>rysuję, maluję, namaluję</i> - pisze <i>ą, ę</i>, przed literami <i>l, f</i> w zakończeniach form osobowych czasowników w czasie przeszłym, np. <i>wziął, wzięli</i> - pisze <i>om</i> w zakończeniach celownika liczby mnogiej rzeczowników wszystkich rodzajów: np. <i>domom, sąsiadom</i> - wyjaśnia pisownię wyrazów poznanych zasadami ortograficznymi - zna i na ogół stosuje zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> • wyrazów z <i>ó</i> wymiennym na <i>o, a, e</i> • <i>rz</i> wymiennego na <i>r</i> • <i>ó</i> w końcówkach <i>-ów, -ówka, -ówna</i> • <i>rz</i> po spółgłoskach • <i>ż</i> wymiennego na <i>g</i> • <i>ch</i> wymiennego na <i>sz</i> • nie z czasownikami • nie z przymiotnikami • <i>sz</i> po spółgłoskach w pisowni przymiotników w stopniu wyższym i najwyższym • <i>u</i> w końcówkach czasowników <i>-uje, -uję, -ują</i> • <i>u</i> w końcówkach <i>-unek, -unka</i> - zna niektóre wyjątki w pisowni: <i>sz</i> po spółgłoskach (<i>pszczoła, pszenica, kształt, wszyscy, wszędzie</i>) oraz <i>u</i> w wyrazach <i>skuwka, zasuwka</i>
---	---	---

<p>PP 5) stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wliczaniu, zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kończy zdanie kropką, pytajnikiem lub wykrzyknikiem - dostrzega i wyróżnia w zdaniach przecinek i dwukropek - dostrzega i wyróżnia cudzysłów w tytułach książek i tekstów literackich - stosuje skróty: <i>kg, cm, l, godz., zł, ul., s</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje dwukropek i przecinek przy wliczaniu - używa cudzysłowu w tytułach książek, piosenek, czasopiśmie i tekstów literackich - stosuje skróty: <i>kg, dag, g, km, m, cm, l, godz., min, s, zł, gr, ul., nr, np., pt., itd., itp., mgr, dr, prof.</i> - wyjaśnia, dlaczego po niektórych skrótach nie stawia się kropek - używa skrótowców - tworzy skrótowce własnego pomysłu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje wielokropek i myślnik - zapisuje dialogi z użyciem znaków interpunkcyjnych - używa cudzysłowu, zapisując cytaty - stosuje skróty: <i>kg, dag, g, km, m, cm, l, godz., min, s, zł, gr, ul., nr, np., pt., itd., itp., mgr, dr, prof.</i> - wyjaśnia, dlaczego po niektórych skrótach nie stawia się kropek - używa skrótowców - tworzy skrótowce własnego pomysłu
<p>PP 6) porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna kolejność alfabetyczną liter w wersji podstawowej (24 litery) - porządkuje litery alfabetu 	<ul style="list-style-type: none"> - porządkuje wyrazy według pierwszej litery alfabetu - tworzy ilustrowany słowniczek, np. ortograficzny (według pierwszej litery alfabetu) - układa listę nazwisk w kolejności alfabetycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - zna kolejność alfabetyczną liter w wersji ze znakami diakrytycznymi i dwuznakami (32 litery) - porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery alfabetu - porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według drugiej i kolejnych liter - wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce, np. podczas pracy ze słownikami, encyklopedią
<p>PP 7) zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące różnych dyscyplin naukowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje liczebniki główne do 10 - poprawnie przepisuje słowa związane z różnymi dyscyplinami naukowymi - układa i zapisuje zdania z poznaczonymi wyrazami 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje liczebniki główne i porządkowe do 100 - tworzy ortograficzne słowniczki tematyczne dotyczące różnych dyscyplin naukowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje liczebniki główne i porządkowe do 1000 - poprawnie przepisuje, pisze z pamięci i ze słuchu terminy związane z różnymi dyscyplinami naukowymi
<p>PP 8) stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoczyna zdanie wielką literą - zapisuje wielką literą imiona i nazwiska - stosuje wielką literę w poznaczonych nazwach geograficznych: głównych rzek (Wisła, Odra), gór (Tatry), morza (Morze Bałtyckie, Bałtyk), nazwach państw (Polska, Rzeczpospolita Polska); nazwie rodzinnej miejscowości, najbliższego miasta - stosuje poprawną wielkość liter w zapisie swojego adresu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów książek i piosenek - zapisuje wielką literą nazwy geograficzne rzek, gór, mórz, nazwy państw, z którymi Polska graniczy, nazwy astronomiczne, nazwy miast w Polsce, nazwy ulic 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów muzycznych, dzieł malarskich, czasopiśmie - poprawnie zapisuje poznane nazwy geograficzne i administracyjne (w tym nazwy województw) - stosuje właściwą wielkość liter w pisowni nazw obiektów, zabytków, instytucji - poprawnie pisze nazwy mieszkańców kontynentów, krajów, regionów, miejscowości
<p>PP 9) układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności, układa i zapisuje plan wypowiedzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nadaje tytuły wyodrębnionym wydarzeniom - porządkuje podane tytuły wydarzeń we właściwej kolejności 	<ul style="list-style-type: none"> - nadaje tytuły wyodrębnionym wydarzeniom - porządkuje podane tytuły wydarzeń we właściwej kolejności 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje plan wydarzeń w różnych formach (zdania oznajmujące, równoważniki zdań)

<ul style="list-style-type: none"> - dobiera podpisy do ilustracji - układa plan wydarzeń z rozsypanki zdaniowej - uzupełnia plan wydarzeń czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> - ustala i zapisuje plan wydarzeń, zaznacza wydarzenia na osi czasu - porządkuje plan wypowiedzi - zapisuje plan wypowiedzi pisemnej 	<ul style="list-style-type: none"> - przekształca plan wypowiedzi (zamienia zdania oznajmujące na równoważniki zdań i na odwrót) - samodzielnie układa i zapisuje plan wypowiedzi
5. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA JĘZYKOWEGO. UCZEŃ:		
<p>PP 1) wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach samogłoski i spółgłoski</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyodrębnia zdania w mowie i w tekście - określa liczbę zdań w tekście - określa liczbę wyrazów w wypowiedzeniach i w zdaniach - dzieli wyrazy na sylaby - dzieli wyrazy na głoski i litery - porównuje liczbę głosek i liter w wyrazach - wyróżnia w wyrazach samogłoski i spółgłoski 		
<ul style="list-style-type: none"> - biegle wyodrębnia zdania w mowie i w tekście; określa liczbę wyrazów w zdaniach - sprawnie dzieli wyrazy na głoski i litery; porównuje liczbę głosek i liter w wyrazach; wskazuje różnicę między głoską a literą - rozdziela wyrazy w zdaniach zapisanych bez spacji - wskazuje litery i wyrazy niepasujące do pozostałych w podanych zestawach - rozwija zdania 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia zdania i równoważniki zdań - przekształca zdania w równoważniki zdań i równoważniki w zdania - rozwija zdania i ogranicza liczbę wyrazów w zdaniu - wskazuje najważniejsze wyrazy w zdaniu (bez używania terminów) - zapisuje wypowiedzi o wskazanej liczbie zdań - prawidłowo artykułuje głoski, które nie występują w języku polskim, np. <i>Ó</i> w wyrazach <i>Ölle, Öre (Dzieci z Bullerbyn)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia zdania i równoważniki zdań - przekształca zdania w równoważniki zdań i równoważniki w zdania - rozwija zdania i ogranicza liczbę wyrazów w zdaniu - wskazuje najważniejsze wyrazy w zdaniu (bez używania terminów) - zapisuje wypowiedzi o wskazanej liczbie zdań - prawidłowo artykułuje głoski, które nie występują w języku polskim, np. <i>Ó</i> w wyrazach <i>Ölle, Öre (Dzieci z Bullerbyn)</i>
<p>PP 2) rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w wypowiedziach ustnych pytania i nakazy - wyróżnia w tekście zdania zakończone kropką, pytajnikiem, wykrzyknikiem - wypowiada zdania z odpowiednią intonacją 		
<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w wypowiedziach ustnych pytania i nakazy - wyróżnia w tekście zdania zakończone kropką, pytajnikiem, wykrzyknikiem - wypowiada zdania z odpowiednią intonacją 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i układa zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące; dobiera rodzaj zdań do intencji komunikacyjnej - wykorzystuje w dialogu zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i układa zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące; dobiera rodzaj zdań do intencji komunikacyjnej - wykorzystuje w dialogu zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące
<p>PP 3) przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone</p> <ul style="list-style-type: none"> - układa pytania na pytania, przekształcając zdania pytające w oznajmujące - przekształca zdania oznajmujące w zdania pytające za pomocą intonacji 		
<ul style="list-style-type: none"> - układa pytania na pytania, przekształcając zdania pytające w oznajmujące - przekształca zdania oznajmujące w zdania pytające za pomocą intonacji 	<ul style="list-style-type: none"> - układa pytania do podanych zdań oznajmujących - przekształca zdania oznajmujące w zdania pytające i odwrotnie - łączy dwa zdania pojedyncze w zdanie współzależne złożone - przekształca zdanie współzależne złożone w dwa zdania pojedyncze 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie przekształca zdania oznajmujące w zdania pytające i odwrotnie - tworzy zdania złożone poprzez łączenie w pary zdań pojedynczych - uzupełnia zdania złożone odpowiednimi spójnikami - łączy dwa zdania pojedyncze w zdania współzależne i podrzędnie złożone - rozkłada zdania złożone współzależnie i podrzędnie na zdania pojedyncze - dopisuje zdanie podrzędne w celu dokończenia zdania złożonego
<p>PP 4) rozróżnia rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i stosuje je w poprawnej formie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyodrębnia nazwy ludzi, roślin, zwierząt i rzeczy - definiuje rzeczownik jako część mowy określającą nazwy ludzi, roślin, zwierząt i rzeczy 		
<ul style="list-style-type: none"> - wyodrębnia nazwy ludzi, roślin, zwierząt i rzeczy - definiuje rzeczownik jako część mowy określającą nazwy ludzi, roślin, zwierząt i rzeczy 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje rzeczownik jako część mowy określającą nazwy ludzi, roślin, zwierząt, rzeczy i zjawisk przyrodniczych - określa rodzaj rzeczowników w liczbie pojedynczej 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje rzeczownik jako część mowy określającą ludzi, rośliny, zwierzęta, rzeczy, zjawiska przyrodnicze, uczucia - uzupełnia zdania częściami mowy w odpowiedniej formie

<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje wyrazy oznaczające nazwy czynności - tworzy liczbę pojedynczą i mnogą rzeczowników - wskazuje wyraz, który nie pasuje do pozostałych, np. czasownik w zestawie rzeczowników, rzeczownik w liczbie mnogiej w zestawie rzeczowników w liczbie pojedynczej 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje rzeczowniki w zdaniu i w tekście - definiuje czasownik jako nazwę czynności - dobiera określenia do podanych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>czas teraźniejszy, czas przeszły, czas przyszły</i> - definiuje czasowniki jako nazwy czynności i stanów - definiuje przymiotniki jako nazwy cech - wskazuje w tekście poznane części mowy
<p>PP 5) rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - podaje antonimy do podanych wyrazów - łączy w pary wyrazy podobne znaczeniowo - podaje przykłady wyrazów wieloznacznych - tworzy proste wyrazy pochodne od wyrazu podstawowego (np. <i>kot – kotek</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>wyrazy pokrewne, rodzina wyrazów</i> - podaje przykłady wyrazów pokrewnych - wskazuje wyrazy pokrewne w podanym zbiorze wyrazów - wykorzystuje wyrazy pokrewne do uzasadnienia pisowni wyrazów (np. <i>mrówka – mrowisko</i>) - podaje przykłady wyrazów bliskoznacznych - rozumie pojęcia: <i>wyrazy bliskoznaczne, wyrazy o znaczeniu przeciwnym</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie tworzy rodzinę wyrazów stosując wyrazy bliskoznaczne w redagowaniu wielozdaniowych wypowiedzi pisemnych (unikanie powtórzeń w formułowaniu spójnych zdań) - podaje przykłady homonimów (wyrazów o takim samym brzmieniu, ale innym znaczeniu) - stosuje zdrobnienia i zgrubienia
<p>PP 6) łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdania pojedyncze i złożone</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - łączy wyrazy w zdania - układa zdania z rozsypanki wyrazowej - układa zdania z podanymi wyrazami - kończy rozpoczęte zdania 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwija zdania - układa zdanie z podanymi zwrotami i frazami - kończy rozpoczęte zdania rozwinięte - układa zdania, dobierając odpowiednie wyrazy z podanego zestawu 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie formułuje zdania złożone - układa zdania rozwinięte; wpiata w nie poznane związki frazeologiczne
<p>PP 7) odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, listem, życzeniami, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem, listem</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia utwory wierszowane od utworów pisanych prozą - wyjaśnia pojęcia: <i>zwrotka, rym</i> - wskazuje rymy w wierszu - wskazuje zwrotki w wierszach i piosenkach - rozpoznaje: <i>zagadkę, życzenia, list</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia utwory wierszowane od utworów pisanych prozą - określa liczbę zwrotek w wierszu i piosence oraz liczbę wersów w zwrotce - różnicuje pojęcia <i>pisarz, poeta</i> - dobiera w pary rymujące się wyrazy - zna formy <i>wiersza rymowanego i wiersza białego</i> - rozpoznaje: <i>zagadkę, życzenia, list, ogłoszenie, zaproszenie, opis, opowiadanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - analizując wiersze, posługuje się pojęciami: <i>zwrotka, rym</i> - wyjaśnia różnicę między utworami: <i>wierszowanymi i pisany prozą</i> - rozpoznaje <i>wiersze rymowane i wiersze białe</i> - tworzy rymy do podanych wyrazów - dostrzega cechy języka poetyckiego - stosuje porównania, epitety, metafory - rozpoznaje: <i>zagadkę, życzenia, list, ogłoszenie, zaproszenie, opis, opowiadanie, notatkę, podziękowanie, pozdrowienia, instrukcję, recenzję</i>
<p>6. UMIEJĘTNOŚCI W ZAKRESIE SAMOKSZTAŁCENIA. UCZENI:</p>		
<p>PP 1) Podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próby zapisu nowych wyrazów, tworząc samodzielnie lub w zespole książeczki tematyczne, plakaty, prezentacje 	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próby zapisu nowych wyrazów podczas samodzielnego konstruowania wypowiedzi pisemnych, przygotowywania prezentacji, lapbooków (teczek tematycznych) itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawdza poprawność zapisu nowych wyrazów użytych w samodzielnie redagowanych wypowiedziach pisemnych - samodzielnie korzysta ze słownika ortograficznego w wersji elektronicznej i papierowej

<ul style="list-style-type: none"> - sprawdza poprawność zapisu w słowniku ortograficznym, korzystając ze wsparcia osób dorosłych 	<ul style="list-style-type: none"> - z niewielką pomocą korzysta ze słownika ortograficznego w wersji papierowej lub elektronicznej - tworzy ilustrowany słowniczek ortograficzny 	
<p>PP 2) korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism i czasopisma z domowej biblioteki</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje swoje ulubione książki i czasopisma z domowej biblioteki - korzysta z księgozbioru biblioteki szkolnej - opowiada o swoich zainteresowaniach 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się na temat swoich zainteresowań, ulubionych sposobach spędzania wolnego czasu - porządkuje, selekcjonuje przygotowane informacje - wypowiada się o samodzielnie wybranych i przeczytanych książkach, zachęca rówieśników do ich przeczytania - wyszukuje informacje w atlasach, słownikach i encyklopediach, korzystając z pomocy osób dorosłych - korzysta z zasobów internetu z pomocą osób dorosłych 	<p>korzysta z różnych źródeł informacji, i rozwija swoje zainteresowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje informacje na temat podany przez nauczyciela - korzysta z różnych źródeł informacji podczas pracy nad projektem badawczym - wyszukuje informacje w atlasach, słownikach, encyklopediach itp. - wskazuje źródła, w których znajdzie potrzebne informacje (atlasy grzybów, drzew i krzewów, słowniki wyrazów obcych, encyklopedie) - sprawnie korzysta z zasobów internetu - krytycznie ocenia i weryfikuje treści zawarte w zasobach internetowych
<p>PP 3) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobiera skojarzenia, wykorzystuje krótkie rymowanki, aby zapamiętać ważne informacje, np. <i>-Uje się nie kreskuje</i> - rozwiązuje zagadki, krzyżówki, rebusy - rozumie rysunki mnemotechniczne ułatwiające zapamiętanie pisowni wyrazów z ortografiami - czyta ze zrozumieniem instrukcje i przepisy zapisane w formie piktogramów lub metodą mieszaną, słowno-obrazkową - opowiada, kim chce być w przyszłości oraz czym zajmują się osoby wykonujące opisywany zawód - z pomocą dokonuje samooceny - uczy się rozwiązywania problemów 	<ul style="list-style-type: none"> - ze wsparciem nauczyciela tworzy mapy myśli, lapbooki oraz słowniczkę tematyczne dotyczące interesujących go problemów - wspólnie i samodzielnie tworzy rysunki mnemotechniczne ułatwiające zapamiętanie pisowni wyrazów z ortografiami - korzysta w życiu codziennym z samodzielnie czytanych prostych instrukcji i przepisów - opowiada o swoich marzeniach dotyczących przyszłego zawodu - wskazuje umiejętności, jakie powinny posiadać osoby wykonujące opisywany zawód - dokonuje samooceny (według kryteriów sukcesu nacobezu) - planując przedsięwzięcia, potrafi wskazać przeszkody i sposoby ich pokonania 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy samodzielnie lub w zespole mapy myśli, lapbooki oraz słowniczkę tematyczne dotyczące interesujących go problemów - samodzielnie tworzy rysunki mnemotechniczne ułatwiające zapamiętanie pisowni wyrazów z ortografiami - wskazuje w tekstach informacyjnych najważniejsze informacje, ciekawostki; układa pytania do tekstu - przy wyborze książki lub czasopisma zapoznaje się pobieżnie z jej/jego treścią - zna i stosuje wybrane techniki ułatwiające zapamiętywanie informacji, np. techniki mnemoniczne - prezentuje zdobyte informacje w formie samodzielnie układanych zagadek, krzyżówek, rebusów - opowiada o zawodach, które go interesują; wskazuje w związku z nimi obszary rozwoju osobistego - samodzielnie tworzy instrukcje, przepisy - planując przedsięwzięcia, formułuje cele i określa sposoby ich realizacji - dokonuje samooceny, określając swoje mocne strony i zainteresowania, a także uzdolnienia i kompetencje

Edukacja matematyczna

Klasa 1

Przygotowanie do uczenia się matematyki		
<p>Przygotowanie do rozumienia liczby naturalnej w różnych aspektach, do tworzenia i rozumienia pojęć matematycznych, dostrzegania reguł i regularności. Budowanie odporności emocjonalnej. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dziecka w celu osiągnięcia poziomu myślenia operacyjnego. Rozszerzanie zakresu dziecięcego liczenia i utrwalanie zasad poprawnego liczenia. Rozwijanie umiejętności kodowania i dekodowania informacji.</p>		
Umiejętności szczegółowe zaproponowane przez autorki. Uczeń:	Uwagi	
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje, segreguje, klasyfikuje przedmioty pod względem wyróżnionych cech (w tym – cech wielkościowych), grupuje obiekty środowiska społeczno-przyrodniczego ze względu na określoną cechę, kilka cech, koduje i dekoduje określone cechy obiektów za pomocą prostego kodu obrazkowego – szacuje liczebność zbioru, przelicza liczbę elementów, stosując zasady poprawnego liczenia w dostępnym dla siebie zakresie – porównuje liczebność zbiorów „na oko”, a także poprzez przeliczanie lub ustawianie w pary – układa obiekty (np. patyczki) w serie rosnące i malejące, numeruje je; koduje ilość obiektów za pomocą stworzonego przez siebie symbolu (np. za pomocą kresek); wybiera obiekt w takiej serii i określa następne obiekty i poprzednie – dostrzega, tworzy, uzupełnia i kontynuuje rytmy w różnych środowiskach, przekłada regularności dostrzeżone w jednej reprezentacji na inną (np. rytmy rysunkowe na rytmy słuchowe, ruchowe) <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczy się wykonywać zadanie do końca, samodzielnie poszukuje różnych rozwiązań 	<p>Szacowanie będzie wykorzystywane jako ćwiczenie w klasach 1–3.</p> <p>Liczbom mogą być wykorzystywane przez ucznia zgodnie z jego potrzebami.</p>	
Umiejętności szczegółowe w odniesieniu do podstawy programowej	Pojęcia i umiejętności przydatne na późniejszych etapach nauki	Uwagi
<p>1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA STOSUNKÓW PRZESTRZENNYCH I CECH WIELKOŚCIOWYCH. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku); 2) porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. długości czy masy; dokonuje klasyfikacji przedmiotów; 3) posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos</p> <p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia stronę lewą i prawą – słownie określa i prezentuje wzajemne położenie i ruch własnego ciała, przedmiotów w stosunku do własnego ciała, jednych przedmiotów w stosunku do drugich na płaszczyźnie i w przestrzeni – określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów i osób – określa kierunki ze swojego punktu widzenia i punktu widzenia drugiej osoby – planuje i zapisuje drogę za pomocą różnych kodów – porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej serii i porządkuje je w serie malejące i rosnące <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie dostrzega związki i relacje między obiektami 	<p>Rozumowanie przestrzenne</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie do rozumienia geometrii przestrzennej i płaskiej 	

<p>2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA LICZB I ICH WŁASNOŚCI. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.; 2) odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr, liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1 500, 10 000, 800 000); 3) wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jednostki, dziesiątki, setki itd., określa kolejność, postępując się liczbą porządkową; 4) porównuje liczby; porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza; stosuje znaki: <, =, ></p>	<p>Rozumienie pojęcia liczby i jej zapisu w systemie pozycyjnym dziesiętnym, porządkowanie zbioru liczb naturalnych</p>	<p>PP 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, mnożenia, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakami równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częścikowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczy w przód i wstecz po 1 do 20, po 10 do 100 – zapisuje symbolicznie i odczytuje liczby od 0 do 100 – przelicza w zakresie dostępnym dziecku – szacuje wielkości, porównuje wielkości – wskazuje jednostki i dziesiątki w zapisie liczby dwucyfrowej – porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie, używa sformułowań typu: liczba o dwa większa – porównuje liczby w zakresie 20 oraz w dostępnym mu zakresie – stosuje znaki: <, =, > <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie boi się popełniania błędów, wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów 		
<p>3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE POSŁUGIWANIA SIĘ LICZBAMI. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakami równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częścikowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie</p>	<p>Rozumienie pojęcia liczby i jej zapisu w systemie pozycyjnym dziesiętnym, porządkowanie zbioru liczb naturalnych</p>	<p>PP 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakami równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częścikowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozkłada liczby na składniki w obrębie 10; dopełnia liczby do danej liczby w zakresie 10 – doskonale sprawność rachunkową w zakresie pierwszej dziesiątki – wykonuje dodawanie i odejmowanie do 20 lub w dostępnym sobie szerszym zakresie i na dostępnym mu poziomie – korzysta intuicyjnie z własności działań – praktycznie wykorzystuje związki dodawaniem i odejmowaniem – posługuje się znakami równości oraz znakami dodawania, odejmowania i mnożenia – przelicza na przykład po 2, 3, 5 – mnoży w zakresie do 20 lub w zakresie dostępnym dziecku – rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka – dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje własne strategie, wykonując obliczenia 	<p>Dodawanie i odejmowanie Mnożenie i dzielenie Intuicje ułamka</p>	<p>PP 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakami równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częścikowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie</p>

<p>4. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE CZYTANIA TEKSTÓW MATEMATYCZNYCH. UCZEŃ: PP 1) analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste i wybrane złożone; dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób; 2) układa zadania i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych</p>	<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej: – dostrzega problem matematyczny w realnej sytuacji, przedstawia sytuację zadaniową w postaci dramy, symulacji na konkretach, rysunku oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania – opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób – analizuje i rozwiązuje proste zadania tekstowe – układa zadania (zainspirowany ilustracją, zabawą, sytuacją życiową, prostą historiąką sformułowaną słownie) i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych – słucha prostych historyjek matematycznych, tworzy do nich pytania i na nie odpowiada; wymyśla zakończenie historyjki matematycznej w aspekcie rozwoju osobowości: – samodzielnie rozwija umiejętność przedstawiania świata realnego w postaci związków matematycznych</p>	<p>5. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA POJĘĆ GEOMETRYCZNYCH. UCZEŃ: PP 1) rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury spośród innych figur; kreśli przy linijce odcinki i łamane; rysuje odrębnie prostokąty (w tym kwadraty), wykorzystując sieć kwadratową; 2) mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp.; podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr; wyjaśnia związki między jednostkami długości; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi; wyjaśnia pojęcie kilometra; 3) mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego; oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym także kwadratu) o danych bokach; 4) dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka</p>	<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej: – rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury wśród figur o innych kształtach – nazywa inne figury zgodnie z własną wiedzą – konstruuje figury z patyczków, na goplanie; składa, rozcina papierowe figury geometryczne tak, by uzyskać figury o określonym kształcie; układa z mniejszych elementów (tangramu, układanki geometrycznej) figury o określonym kształcie; rysuje figury odrębnie na czystej kartce – tworzy różne konstrukcje z klocków, opisuje je – ustala stałość długości danego obiektu mimo zmian sugerowanych wizualnie innym jego ułożeniem – mierzy przedmioty i podaje wyniki pomiarów dokonanych np. stopami, patyczkami – mierzy długości odcinków, boków figur i podaje wyniki pomiarów, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr – posługuje się miarką centymetrową – dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka występujących w otoczeniu dziecka – tworzy symetryczne kompozycje z różnych dostępnych materiałów</p>
	<p>Umiejętność posługiwania się tekstem matematycznym</p>	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, rozwijanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>	<p>Krótkie teksty matematyczne w drugim semestrze do samodzielnego czytania</p>

<p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie rozwija umiejętność przedstawiania świata realnego w postaci związków matematycznych 	
<p>6. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE STOSOWANIA MATEMATYKI W SYTUACJACH ŻYCIOWYCH ORAZ W INNYCH OBSZARACH EDUKACJI. UCZENI:</p> <p>PP 1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuje użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka; 2) dzieli na dwie i cztery równe części; np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć; 3) wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej; 4) odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinnym); wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu; posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta, sekunda; posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera; zapisuje daty np. swojego urodzenia lub datę bieżącą; posługuje się kalendarzem; odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII; 5) mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją; 6) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych; 7) waży; używa określeń: kilogram, dekagram, gram, tona; zna zależności między tymi jednostkami; odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra; 8) wykorzystuje warcaby, szachy i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.; przeksztalca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne; 9) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się</p>	<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonuje obliczenia pieniężne realizowane w złotychkach; rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej – odczytuje pełne godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym – zna następstwo czasu, posługuje się nazwami miesięcy, dni tygodnia – mierzy temperaturę za pomocą termometru i ją odczytuje – dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych (rozróżnia przedmioty lżejsze i cięższe; porównuje ilości płynów; wie, że po przelaniu płynu do naczynia o innym kształcie ilość płynu pozostanie taka sama) – waży, używa określenia <i>kilogram</i> – odmierza płyny, używa określenia <i>litr</i> – wykorzystuje gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.; stosuje ustalone zasady podczas gier
	<p>Umiejętność posługiwania się wyrażeniami mianowanymi jako przygotowanie do rozumienia liczby wymiernej</p>

Klasa 2

<p style="text-align: center;">Kształtowanie umiejętności ułatwiających uczenie się matematyki</p>	
<p>Przygotowanie do rozumienia liczby naturalnej w różnych aspektach, do tworzenia i rozumienia pojęć matematycznych, dostrzegania reguł i regularności.</p> <p>Przygotowanie do tworzenia prostych uogólnień.</p> <p>Przygotowanie do uczenia się zagadnień kombinatorycznych i statystycznych.</p> <p>Budowanie odporności emocjonalnej.</p>	<p style="text-align: center;">Uwagi</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje, segreguje, klasyfikuje przedmioty pod względem wyróżnionych cech (w tym cech wielkościowych); grupuje obiekty środowiska społeczno-przyrodniczego ze względu na określoną cechę, kilka cech; koduje i dekoduje określone cechy obiektów za pomocą prostego kodu obrazkowego 	

<ul style="list-style-type: none"> - szacuje liczebność zbioru i przelicza liczbę elementów, stosując zasady poprawnego liczenia w dostępnym dla siebie zakresie - porównuje liczebność zbiorów „na oko”, poprzez przeliczanie lub ustawianie w pary - ustala równoliczność w porównywanych zbiorach mimo obserwowanych zmian w układzie elementów - układa obiekty (np. patyczki) w serie rosnące i malejące, numeruje je; koduje ilość obiektów za pomocą stworzonego przez siebie symbolu (np. za pomocą kresek); wybiera obiekt w takiej serii i określa następne obiekty i poprzednie - dostrzega, tworzy, uzupełnia i kontynuuje rytmy w różnych środowiskach, przekłada regularności dostrzeżone w jednej reprezentacji na inną (np. rytmy rysunkowe na rytmy słuchowe, ruchowe), wskazuje „błędy” (zaburzenia) w przedstawionym rytmie - kontynuuje serie geometrycznych wzorów prowadzące do prostych uogólnień liczbowych (patyczkowe wzory) - układa w różnych konfiguracjach trzy elementy i bada liczbę możliwych konfiguracji - zbiera dane, koduje informacje w tabelach, odczytuje informacje prezentowane w tabelach i na prostych diagramach <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczy się wykonywać zadanie do końca, samodzielnie poszukuje różnych rozwiązań 	
---	--

Umiejętności szczegółowe w odniesieniu do podstawy programowej	Pojęcia i umiejętności przydatne na późniejszych etapach nauki	Uwagi
<p>1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA STOSUNKÓW PRZESTRZENNYCH I CECH WIELKOŚCIOWYCH. UCZENI:</p> <p>PP 1) określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku); 2) porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. długości czy masy; dokonuje klasyfikacji przedmiotów; 3) posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos</p> <p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni - określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów i osób - określa kierunki ze swojego punktu widzenia i punktu widzenia drugiej osoby - planuje i zapisuje drogę za pomocą różnych kodów - porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej serii i porządkuje je w serie malejące i rosnące - opisuje różnice w budowie konstrukcji przestrzennych, np. z klocków sześciennych - posługuje się pojęciami: <i>pion, poziom, skos</i> <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie dostrzega związki i relacje między obiektami 	<p>Rozumowania przestrzenne, przygotowanie do rozumienia geometrii przestrzennej i płaskiej</p> <p>Budowanie intuicji przejścia między geometrią płaską a przestrzenną</p>	
<p>2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA LICZB I ICH WŁASNOŚCI. UCZENI:</p> <p>PP 1) liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.; 2) odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr, liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1 500, 10 000, 800 000); 3) wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedność, dziesiątki, setki itd., określa kolejność, postępując się liczbą porządkową; 4) porównuje liczby; porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza; stosuje znaki: <, =, ></p> <p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczy w przód i wstecz po 1 do 100, po 10 do 100, po 100 do 1000 - zapisuje i odczytuje liczby od 0 do 100, setkami do tysiąca - szacuje wielkości 	<p>Rozumienie pojęcia liczby i jej zapisu w systemie pozycyjnym dziesiętkowym, porządkowanie zbioru liczb naturalnych</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> – porównuje wielkości – wyjaśnia znaczenie cyfry zapisanej w miejscu jedności, dziesiątek i setek – prezentuje setki, dziesiątki i jedności za pomocą różnych materiałów dydaktycznych – określa kolejność, posługując się liczbą porządkową – porównuje liczby, stosuje znaki: <, =, > – przelicza w zakresie dostępnym dziecku – porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie, używa sformułowań typu: liczba o ... większa, liczba o ... mniejsza – zna i stosuje liczby rzymskie od I do XII <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie boi się popełniania błędów, wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów
<p>3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE POSŁUGIWANIA SIĘ LICZBAMI. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, mnożenia, odejmowania, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częścikowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: 250 + 50, 180 – 30; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częścikowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie</p>		<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie istotę dodawania i odejmowania – praktycznie stosuje prawo przemienności i łączności dodawania (w celu ułatwienia wykonania działania); porównuje sumy i różnice – wyjaśnia związki między dodawaniem i odejmowaniem – posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań; poprawnie zapisuje przeprowadzane obliczenia – rozkłada liczby na składniki; dopełnia liczbę do danej liczby – dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częścikowe wyniki działań; stosuje różne strategie dodawania i odejmowania – dodaje i odejmuje w dostępnym sobie szerszym zakresie – mnoży w zakresie tabliczki mnożenia, wykonuje mnożenie przez 0 – praktycznie stosuje prawo przemienności mnożenia – dzieli w zakresie do 30 – mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, stosując własną strategię – podwaja i potwó (mnożenie i dzielenie przez 2) – rozkłada liczbę na czynniki w prostych przypadkach – rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (wpisuje w okienko) – dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; nie boi się popełniania błędów, uzasadnia ewentualny błąd i wskazuje sposób jego poprawienia
	<p>Dodawanie i odejmowanie Mnożenie i dzielenie</p> <p>Intuicje ułamka</p>	

<p>4. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE CZYTANIA TEKSTÓW MATEMATYCZNYCH. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste i wybrane złożone; dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób; 2) uклада zadania i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych</p>	<p>Umiejętność posługiwania się tekstem matematycznym</p>	<p>Umiejętność posługiwania się tekstem matematycznym</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega problem matematyczny – dostrzega problem matematyczny w realnej sytuacji, przedstawia sytuację zadaniową w postaci dramy, symulacji na konkretnych, rysunku oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania – przedstawia rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób – analizuje i rozwiązuje proste i złożone zadania tekstowe – uклада zadania (zainspirowany ilustracją, zabawą, sytuacją życiową, prostą historią sformułowaną słownie) i je rozwiązuje – tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych – słucha opowiadań matematycznych, odpowiada na pytania do tekstu, wymyśla zakończenie – samodzielnie czyta historijki (opowiadania) matematyczne, odpowiada na pytania do tekstu, proponuje jeszcze inne pytania <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie rozwija umiejętność przedstawiania świata realnego w postaci związków matematycznych – nie boi się popełniania błędów, uzasadnia ewentualny błąd i wskazuje sposób jego poprawienia – wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów 	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>
<p>5. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA POJĘĆ GEOMETRYCZNYCH. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury spośród innych figur; kreśli przy linijce odcinki i łamane; rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty), wykorzystując sieć kwadratową; 2) mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp.; podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr; wyjaśnia związki między jednostkami długości; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi; wyjaśnia pojęcie kilometra; 3) mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego; oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym także kwadratu) o danych bokach; 4) dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka</p>	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło – wyodrębnia te figury wśród figur o innych kształtach – nazywa inne figury zgodnie z własną wiedzą – konstruuje figury z patyczków, na geoplanie, rysuje odręcznie na czystej kartce – tworzy różne konstrukcje z klocek, opisuje je – koduje ułożenie klocek tworzących konstrukcje (w dowolny sposób) – wykorzystuje sieć kwadratową do rysowania figur o kątach prostych (wprowadzenie terminu) – wykorzystuje linijkę do rysowania figur 	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>	<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>

<ul style="list-style-type: none"> - mierzy długość różnymi jednostkami; podaje wyniki - mierzy długości odcinków, boków figur; podaje wyniki pomiarów, posługując się jednostkami długości: <i>centymetr, metr</i> - podaje obwód trójkąta i prostokąta, wykorzystując do mierzenia nitkę lub tasiemkę - buduje różne prostokąty z tej samej liczby kafelków (kartoników) - większa i pomniejsza figury na sieci kwadratowej o różnych wymiarach - dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnym w otoczeniu dziecka; tworzy symetryczne kompozycje z różnych dostępnych materiałów - rozpoznaje i tworzy figury osiowo-symetryczne (np. przycinając złożoną kartkę papieru); tworzy mozaiki <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje własne strategie, rozwija kreatywność, wzmacnia poczucie własnej wartości. 	<p>Obliczanie obwodów różnych figur</p> <p>Tworzenie intuicji pola figury</p> <p>Definiowanie symetrii osiowej</p>
<p>6. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE STOSOWANIA MATEMATYKI W SYTUACJACH ŻYCIOWYCH ORAZ W INNYCH OBSZARACH EDUKACJI. UCZEN:</p> <p>PP 1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnym w środowisku dziecka; 2) dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć; 3) wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej; 4) odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinny); wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu; posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta, sekunda; posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera; zapisuje daty np. swojego urodzenia lub datę bieżącą; posługuje się kalendarzem; odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII; 5) mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją; 6) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych; 7) waży; używa określeń: kilogram, dekagram, gram, tona; zna zależności między tymi jednostkami; odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra; 8) wykorzystuje warcaby, szachy i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.; przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne; 9) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się</p>	<p>Umiejętność posługiwania się wyrażeniami dwumianowanymi jako przygotowanie do rozumienia liczby wymiernej</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonuje obliczenia pieniężne; rozróżnia nominały na monetach i banknotach; zamienia złote na grosze i odwrotnie, wskazuje różnice w ich sile nabywczej - odczytuje godziny i minuty (15 minut, 30 minut, 45 minut) na zegarze ze wskazówkami oraz godziny i minuty na zegarze elektronicznym; odczytuje rozkłady jazdy i szacuje długość planowanej podróży - zna następstwo czasu, posługuje się nazwami miesięcy, dni tygodni - zapisuje datę z wykorzystaniem znaków rzymskich do XII; posługuje się kalendarzem zgodnie ze swoimi możliwościami, np. wie, ile miesięcy ma rok, pół roku, znajdzie ważną dla siebie datę - wykonuje proste obliczenia kalendarzowe - mierzy temperaturę za pomocą termometru i ją odczytuje; porównuje wartości temperatury - mierzy długość różnymi jednostkami, używa miarki centymetrowej; podaje i porównuje wyniki - dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych - waży; używa określeń: <i>kilogram, dekagram, gram</i>; zna zależności między tymi jednostkami - odczytuje wagi różnych produktów, posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi - odmierza płyny; używa określeń: <i>litr, pół litra</i> - wykorzystuje gry planszowe lub logiczne (w tym szachy, warcaby) do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd. - przekształca gry zgodnie z własnymi pomysłami 	<p>Umiejętność posługiwania się wyrażeniami dwumianowanymi jako przygotowanie do rozumienia liczby wymiernej</p>

<p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się – nie boi się popełniania błędów, wskazuje sposób naprawienia błędu 	
--	--

Klasa 3

Przygotowanie do uczenia się matematyki	
Umiejętności szczegółowe zaproponowane przez autorki	Uwagi
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – układa obiekty (np. patyczki) w serie rosnące i malejące, numeruje je – wybiera obiekt w serii, wskazuje następne obiekty i poprzednie; ustala równoliczność porównywanych zbiorów mimo obserwowanych zmian w układzie elementów – samodzielnie określa cechy wspólne, kontynuuje serie geometrycznych wzorów prowadzące do prostych uogólnień liczbowych (patyczkowe wzory), układa w różnych konfiguracjach np. trzy elementy, bada liczbę możliwych konfiguracji, wnioskuje na podstawie zauważonej regularności – zbiera dane, koduje informacje w tabelach, odczytuje i interpretuje zakodowane informacje – odczytuje uproszczone rysunki, dekoduje informacje <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczy się wykonywać zadanie do końca, samodzielnie poszukuje różnych rozwiązań 	

Umiejętności szczegółowe w odniesieniu do podstawy programowej	Pojęcia i umiejętności przydatne na późniejszych etapach nauki	Uwagi
<p>1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA STOSUNKÓW PRZESTRZENNYCH I CECH WIELKOŚCIOWYCH. UCZENI:</p> <p>PP 1) określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku); 2) porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. długości czy masy; dokonuje klasyfikacji przedmiotów; 3) postępuje się pojęciami: pion, poziom, skos</p>		
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni – określa kierunki ze swojego punktu widzenia i punktu widzenia drugiej osoby – podaje, co widać z danego punktu, patrząc w określonym kierunku – określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; planuje i zapisuje drogę za pomocą różnych kodów; odczytuje drogę zakodowaną w różny sposób; odczytuje plany, porusza się zgodnie z planem – porównuje wysokości „na oko” oraz za pomocą różnych wielkości, np. liczby klocków 	<p>Rozumowania przestrzenne, przygotowanie do rozumienia geometrii przestrzennej i płaskiej Budowanie intuicji przejścia między geometrią płaską a przestrzenną</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - opisuje różnice w budowie konstrukcji przestrzennych, np. konstrukcji z klocków sześciennych - posługuje się pojęciami: <i>plon</i>, <i>poziom</i>, <i>skos</i> <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie dostrzega związki i relacje między obiektami 	
<p>2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA LICZB I ICH WŁASNOŚCI. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.; 2) odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr, liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1 500, 10 000, 800 000); 3) wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jednostki, dziesiątki, setki itd., określa kolejność, posługując się liczbą porządkową; 4) porównuje liczby; porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza; stosuje znaki: <, =, ></p>	<p>Rozumienie pojęcia liczby i jej zapisu w systemie pozycyjnym dziesiętnym, porządkowanie zbioru liczb naturalnych</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczy w przód i wstecz po 1 do 100, po 100 do 1000 - liczy od ... do ..., przelicza w dostępnym mu zakresie - określa kolejność, posługując się liczbą porządkową - zapisuje i odczytuje liczby od 0 do 1000 oraz wybrane liczby do 1 000 000 - prezentuje tysiące, setki, dziesiątki i jednostki, używając różnych materiałów dydaktycznych - wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby, wskazuje jednostki, dziesiątki, setki itd. - porównuje liczby, stosuje znaki: <, +, > - opisuje związki między liczbami - porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; używa sformułowań typu: liczba o tyle większa, o tyle mniejsza <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie boi się popełniania błędów, wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów 	
<p>3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE POSŁUGIWANIA SIĘ LICZBAMI. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: 250 + 50, 180 – 30; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częściowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie</p>	<p>Umiejętność posługiwania się tekstem matematycznym</p>
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia istotę działań matematycznych - praktycznie stosuje prawo przemienności i łączności dodawania (w celu ułatwienia wykonania działania) - wyjaśnia związki między dodawaniem i odejmowaniem - posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań - rozkłada liczby na składniki, dopełnia liczbę do danej liczby - dodaje do podanej liczby w pamięci i odejmuje od podanej liczby w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10 - dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań; stosuje różne strategie dodawania i odejmowania - dodaje i odejmuje liczby trzycifrowe, proste przypadki; stosuje różne strategie dodawania i odejmowania 	

	<ul style="list-style-type: none"> – mnoży i dzieli w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, stosując własną strategię; rozkłada liczbę na czynniki w prostych przypadkach – intuicyjnie stosuje prawo rozdzielności mnożenia i dzielenia względem dodawania i odejmowania, wykonując obliczenia; liczy z wykorzystaniem zaokrągleń (szacuje) – rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (wpisuje w okienko) – szacuje wielkości; porównuje wielkości – dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje własne strategie, wykonując obliczenia – nie boi się popełniania błędów, uzasadnia ewentualny błąd i wskazuje sposób jego poprawienia
<p>4. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE CZYTANIA TEKSTÓW MATEMATYCZNYCH. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste i wybrane złożone; dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób; 2) uклада zadania i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych</p>	<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega problem matematyczny, przedstawia sytuację zadaniową w postaci dramy, symulacji na konkretach, rysunku oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania – przedstawia rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób – analizuje i rozwiązuje proste i złożone zadania tekstowe – uклада zadania (zainspirowany ilustracją, zabawą, sytuacją życiową) i je rozwiązuje; tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystując w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych – samodzielnie czyta historyjki (opowiadania) matematyczne, odpowiada na pytania do tego tekstu, uклада własne pytania <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie boi się popełniania błędów; uzasadnia ewentualny błąd i wskazuje sposób jego poprawienia; wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów
<p>Umiejętność posługiwania się tekstem matematycznym</p>	<p>5. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA POJĘĆ GEOMETRYCZNYCH. UCZEŃ:</p> <p>PP 1) rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury spośród innych figur; kreśli przy linijce odcinki i łamane; rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty), wykorzystując sieć kwadratów; 2) mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp.; podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr; wyjaśnia związki między jednostkami długości; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi; wyjaśnia pojęcie kilometra; 3) mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego; oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym także kwadratu) o danych bokach; 4) dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka</p>
	<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury wśród figur o innych kształtach; nazywa inne figury zgodnie z własną wiedzą; konstruuje figury z patyczków, na geoplanie, rysuje odręcznie na czystej kartce, tworzy różne konstrukcje z klocków, opisuje je; koduje ułożenie klocków tworzących konstrukcje (w dowolny sposób)
<p>Umiejętność analizowania budowy i opisywania figur i brył geometrycznych, budowanie intuicji przekształceń geometrycznych</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – przekształca konstrukcje z klocków kierowany instrukcją słowną; modeluje z papieru lub plasteliny inne bryły geometryczne – wykorzystuje siatkę kwadratową do rysowania figur o kątach prostych (posługując się tym terminem) – wykorzystuje linijkę do rysowania figur; kreśli figury geometryczne, korzystając z przyrządów kreślarskich (linijka, egierekka, cyrkiel) – mierzy długość różnymi jednostkami; podaje wyniki pomiarów – mierzy długości odcinków, boków figur; podaje wyniki pomiarów, posługując się jednostkami długości: milimetr, centymetr, metr, kilometr; wyznacza obwód trójkąta i prostokąta oraz dowolnych innych figur, wykorzystując nitkę lub tasienkę; oblicza obwody figur, posługując się miarką – buduje różne prostokąty z tej samej ilości kafelków (kartoników) – powiększa i pomniejsza figury na siatce kwadratowej o różnych wymiarach – dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnym w otoczeniu dziecka; tworzy symetryczne kompozycje z różnych dostępnych materiałów; rozpoznaje i tworzy figury osiowo-symetryczne (np. przycinając złożoną kartkę papieru); tworzy mozaiki – rozpoznaje linie równoległe i prostopadłe <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje własne strategie, rozwija kreatywność, wzmacnia poczucie własnej wartości 	<p>Obliczania obwodów różnych figur</p> <p>Tworzenie intuicji pola figury i obwodu figury</p> <p>Definiowanie symetrii osiowej, intuicja skali – powiększania i pomniejszania figur</p>
<p>6. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE STOSOWANIA MATEMATYKI W SYTUACJACH ŻYCIOWYCH ORAZ W INNYCH OBSZARACH EDUKACJI. UCZENI:</p> <p>PP 1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnym w środowisku dziecka; 2) dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć; 3) wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej; 4) odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinny); wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu; posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta, sekunda; posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera; zapisuje daty np. swojego urodzenia lub datę bieżącą; posługuje się kalendarzem; odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII; 5) mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją; 6) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych; 7) waży; używa określeń: kilogram, dekagram, gram, tona; zna zależności między tymi jednostkami; odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra; 8) wykorzystuje warcaby, szachy i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.; przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne; 9) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się</p>	
<p>w aspekcie rozwoju wiedzy matematycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonuje obliczenia pieniężne; rozróżnia nominały na monetach i banknotach, zamienia złote na grosze i odwrotnie, wskazuje różnice w ich sile nabywczej – odczytuje godziny i minuty na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym, odczytuje rozkłady jazdy i szacuje długość planowanej podróży – wykonuje proste obliczenia związane z czasem – posługuje się stoperem, aplikacjami w telefonie, komputerze – zna następstwo czasu, posługuje się nazwami miesięcy, dni tygodnia; zapisuje datę z wykorzystaniem znaków rzymskich do XII; posługuje się kalendarzem zgodnie ze swoimi możliwościami, np. wie, ile miesięcy ma rok, pół roku, znajduje ważną dla siebie datę, wykonuje proste obliczenia kalendarzowe – mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz ją odczytuje; porównuje wartości temperatury – mierzy długość różnymi jednostkami, używa miarki centymetrowej, podaje i porównuje wyniki – dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych 	

<ul style="list-style-type: none"> - wazy; używa określeń: kilogram, dekagram, gram, zna zależności między tymi jednostkami; odczytuje wagi różnych produktów; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi - dokonuje obliczeń prowadzących do intuicji kolejności działań (typu: 2 kg po 5 zł i 3 po 7 zł – ile to razem kosztuje?) - odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, dwa i pół litra, czwarta część lub ćwierć - odczytuje i zapisuje znaki rzymskie do XII oraz w dostępnym mu zakresie - wykorzystuje gry planszowe lub logiczne (w tym szachy, warcaby) do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd. <p>w aspekcie rozwoju osobowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się; nie boi się popełniania błędów 	
---	--

Edukacja społeczna

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna imiona i nazwiska koleżanek i kolegów z klasy - prosi o pomoc - uczestniczy w klasowych uroczystościach: (Pasowanie na Ucznia, Dzień Dziewczyny, Dzień Chłopaka) - zna i respektuje podstawowe normy obowiązujące w szkole - identyfikuje się ze swoją rodziną - określa podstawowe relacje w najbliższej rodzinie: ojciec, matka, rodzice, syn, córka, dzieci, brat, siostra, rodzeństwo, dziadek, babcia, wnuk, wnuczka - przestrzega zasad obowiązujących w rodzinie - wie, jakiej jest narodowości i że mieszka w Polsce - opowiada o grupach, do których należy (drużyna sportowa, drużyna harcerska, zespół artystyczny itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada o koleżankach i kolegach z klasy; wie czym się interesują, w co lubią się bawić - uczestniczy w przygotowaniu klasowych uroczystości - tworzy drzewko rodowe - rozumie pojęcie <i>więzi rodzinne</i> - podaje pomysły na wspólne spędzanie czasu - wie, że każdy członek rodziny powinien wypełniać swoje obowiązki; pomaga rodzicom - respektuje normy i reguły postępowania w grupach, do których należy - wspólnie spędza czas z koleżankami i kolegami na podwórku - projektuje podwórko marzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, dlaczego należy utrzymywać dobre relacje z koleżankami i kolegami oraz sąsiadami w miejscu zamieszkania - planuje i współorganizuje uroczystości klasowe - opowiada o ulubionych zabawach z dzieciństwa rodziców i dziadków - podaje przykłady zwyczajów i tradycji rodzinnych - podaje przykłady, w jaki sposób dba o swoje miejsce zamieszkania - uczestniczy w akcjach społecznych w miejscu swojego zamieszkania - wie, czym zajmują się mieszkańcy jego miejscowości - podaje przykłady, jak mieszkańcy dbają o swoją miejscowość - poznaje wybrane zwyczaje i tradycje różnych narodów (np. przy okazji świąt)
<p>PP 2) wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, że dzieci mają swoje prawa - zna obowiązki ucznia i stara się ich przestrzegać - odpowiedzialnie wywiązuje się z obowiązków dyżurnego - opowiada o swoich obowiązkach domowych oraz o obowiązkach innych członków rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - zna prawa i obowiązki ucznia zapisane w statucie szkoły - zna podstawowe postanowienia konwencji o prawach dziecka - porównuje prawa dzieci dawniej i dziś - stara się wywiązywać z obowiązków domowych bez przypominania o ich wykonaniu 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się na temat praw człowieka; wie, gdzie są one zapisane - rozumie, że każdy ma obowiązki wobec innych - wywiązuje się z obowiązków domowych bez przypominania o ich wykonaniu

	<ul style="list-style-type: none"> - respektuje prawo rodziców do wypoczynku - rozumie, dlaczego należy przestrzegać ustanowionych praw i obowiązków 	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje się dodatkowych obowiązków domowych i się z nich wywiązuje - wie, jak pogodzić własne potrzeby z potrzebami innych (kolegów z klasy, członków rodziny, sąsiadów) - wymienia obowiązki opiekuna zwierząt
<p>PP 3) przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymuje serdeczne kontakty z koleżankami i kolegami - wyjaśnia, co to znaczy być dobrym kolegą - używa zwrotów grzecznościowych w kontaktach z dziećmi i dorosłymi - uczy się cierpliwie oczekiwać na swoją kolej, np. w szatni, - podaje pozytywne przykłady postępowania członków różnych grup społecznych, np. ucznia, kolegi, zucha w rozmaitych sytuacjach - udziela pomocy, gdy ktoś o nią prosi - efektywnie współpracuje w parze - zna podstawowe zasady współpracy w grupie - zna zasady bezpiecznego zachowania uczniów podczas przerw - przestrzega zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym podczas drogi do szkoły, wyjść i wycieczek szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na potrzeby innych; proponuje pomoc - cierpliwie czeka na swoją kolej, np. w szatni, w szkolnej stołówce, podczas rozmowy - zachowuje się zgodnie z zasadami kultury osobistej w odniesieniu do osób starszych: przepuszcza ich w drzwiach, ustępuje im miejsca w środkach komunikacji miejskiej - zna zasady savoir-vivre'u dotyczące spożywania posiłków - zachowuje się kulturalnie podczas spektaklu teatralnego, koncertu, wizyty w muzeum itp. - współpracuje w grupie podczas realizacji wspólnego zadania; uczy się funkcjonować w różnych rolach - przyjmuje odpowiedzialność za efekty pracy grupowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że każdy ma inne potrzeby; rozumie, że nie należy zaspokajać swoich potrzeb kosztem innych - uczy się odraczać realizację własnej potrzeby - stosuje zasady savoir-vivre'u w odniesieniu do osób starszych; wie, kto pierwszy podaje rękę podczas powitania, pierwszy zajmuje miejsce przy stole itp. - wie, że specjalne okazje (wizyty w teatrze, uroczystości szkolne, rodzinne itp.) wymagają odpowiedniego ubioru - opracowuje zasady postępowania w innych grupach społecznych, do których należy, np. w grupie rówieśniczej na podwórku, w klubie sportowym - efektywnie współpracuje w zespole, przyjmując rolę lidera - jest otwarty na opinie i pomysły innych członków zespołu - przewiduje skutki niestosowania się do ogólnie przyjętych zasad postępowania - wie, że należy reagować na trudne zachowania innych członków grupy - właściwie reaguje na trudne zachowania innych członków grupy
<p>PP 4) ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczy się adekwatnej oceny własnego postępowania oraz zachowania innych osób i odnosi ją do poznanych wartości, takich jak obowiązkowość, uczciwość, życzliwość, pomoc, umiejętności przeproszenia - rozumie, co to znaczy być dobrym kolegą i przyjacielem; próbuje obiektywnie oceniać swoją postawę wobec innych - potrafi przyznać się do błędów, przeprosić za niewłaściwe zachowanie - dokonuje samooceny i oceny innych w pełnieniu ról społecznych (np. roli dżurnego) zgodnie z ustalonymi kryteriami 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia swoje postępowanie oraz zachowanie innych osób w różnych sytuacjach i odnosi je do poznanych wartości - rozumie znaczenie uprzejmości, życzliwości, przyjaźni; uczestniczy w różnych akcjach, np. w dniu uprzejmości, w akcji „Cichy przyjaciel” - rozumie, czym jest przyjaźń; podaje cechy prawdziwego przyjaciela i wskazuje je u dzieci, z którymi się przyjaźni - określa cechy charakteru, które są ważne w życiu każdego człowieka; tworzy piramidę wartości społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje adekwatnej oceny własnego postępowania oraz zachowania innych osób, odnosząc ją do poznanych wartości - wyjaśnia pojęcie <i>rycerskie zachowanie</i>; podaje przykłady takiego zachowania - podaje przykłady godnego, honorowego, sprawiedliwego, życzliwego, uczciwego zachowania różnych osób – bohaterów literackich, postaci historycznych, osób publicznych, osób ze swojego otoczenia - udziela rad osobie chcącej okazać komuś wdzięczność - uczy się składania gratulacji

	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie tekstu literackiego wyjaśnia, czym jest zadośćuczynienie - w sytuacjach życiowych stara się naprawić szkodę/wynagrodzić krzywdę - stara się zachować powściągliwość i umiar w sytuacjach społecznych; uczy się samokontroli i panowania nad emocjami - stara się sprawiedliwie oceniać innych, niezależnie od osobistych sympatii i antypatii 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonując oceny postępowania innych osób, bierze pod uwagę ich intencje
<p>PP 5) przedstawia siebie i grupę, do której należy, zapisuje swój adres, adres szkoły, zawod i miejsce pracy rodziców; posługuje się danymi osobistymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób; jest powściągliwy w używaniu takich danych w sytuacjach nowych i wirtualnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia się: podaje imię, nazwisko, wiek, miejscowość, w której mieszka - podaje swój adres - zna adres szkoły - wie, kiedy można, a kiedy nie należy podawać swojego adresu 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia grupę, do której należy (np. klasę, drużynę sportową), np. podczas konkursów szkolnych lub międzyszkolnych - zna zawod i miejsce pracy rodziców - potrafi skontaktować się rodzicami, np. telefonicznie - podaje przykłady informacji, których nie można podawać obcym osobom - wie, że nie należy podawać danych osobistych w sytuacjach nowych i wirtualnych 	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczy umiejętność autoprezentacji: podaje imię, nazwisko, wiek, przedstawia osiągnięcia, uzdolnienia, zainteresowania - wyjaśnia, jakie zagrożenia mogą wynikać z podania danych osobistych obcym osobom w sytuacjach realnych lub wirtualnych
<p>PP 6) rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, a które wzbudzają jego zainteresowanie, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazywa różne grupy społeczne budzące jego zainteresowanie, np. kluby sportowe - rozmawia na temat różnych grup społecznych, np. grupy koleżeńskiej, drużyny chochovej, podaje przykłady różnych kół zainteresowań i klubów 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje różne grupy społeczne, np. drużyny sportowe, drużyny zuchowe, grupy koleżeńskie - zapoznaje się z ofertą wybranych przez uczniów kół zainteresowań, klubów sportowych, zespołów artystycznych - rozpoznaje i nazywa osoby innej narodowości, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci uczących się w tej samej klasie lub szkole 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia ofertę kół zainteresowań, klubów sportowych, zespołów artystycznych - poznaje zajęcia i zwyczaje mieszkańców innych krajów - wskazuje podobieństwa i różnice w życiu dzieci w różnych krajach
<p>PP 7) opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci fikcyjne i realne</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada o ciekawych miejscach w kraju poznanych podczas wakacji - wskazuje elementy fikcyjne i realne w poznawanych baśniach i legendach 	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje prezentację (wystawę) o ciekawych miejscach, zabytkach oglądanych podczas wakacji - gromadzi ciekawostki historyczne związane ze swoim miejscem zamieszkania (w formie albumu lub lapbooka) 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada ciekawostki z historii Polski samodzielnie - wyszukane w różnych źródłach informacji - prezentuje ciekawostki historyczne o wybranych miastach - przygotowuje zadania do konkursu wiedzy o polskich miastach i/lub uczestniczy w takim konkursie
<p>PP 8) stosuje pojęcia: porozumienie, umowa; uczestniczy w wyborach samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole; wymienia przykłady powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, np. stowarzyszenia pomocy chorym i niepełnosprawnym dzieciom, organizacje ekologiczne, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa czy Unia Europejska</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozmawia na temat różnych sposobów porozumiewania się - używa pojęć: <i>porozumienie, umowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w opracowaniu klasowego kodeksu ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> - krytycznie ocenia zasady zawarte w klasowym kodeksie ucznia

<ul style="list-style-type: none"> - zna i respektuje zasady zawarte w klasowym kodeksie ucznia, stara się dotrzymywać umów zawartych w klasie - uczestniczy w wyborach do klasowego samorządu - uczestniczy w szkolnych akcjach charytatywnych, np. w zbiorce zabawek, książek, w akcji Szlachetna Paczka 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, w jaki sposób i dlaczego organizuje się wybory do klasowego samorządu uczniowskiego - rozmawia na temat różnych organizacji charytatywnych organizujących pomoc potrzebującym; rozumie pojęcie <i>wolontariusz</i> - bierze udział w akcji charytatywnej, np. na rzecz zwierząt - wypowiada się na temat organizacji ekologicznych działających w Polsce i na świecie; wyjaśnia, czym się zajmują 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w wyborach do samorządu szkolnego; uczestniczy w przygotowaniach do kampanii wyborczej - wymienia najważniejsze organizacje międzynarodowe (Unia Europejska, ONZ, UNICEF, UNESCO, WHO) - wskazuje inwestycje w swoim miejscu zamieszkania, które powstały dzięki funduszom unijnym
<ul style="list-style-type: none"> - opowiada o obchodach świąt Bożego Narodzenia w swojej rodzinie; wskazuje podobieństwa i różnice w zwyczajach świątecznych rodzin koleżanek i kolegów z klasy - wymienia potrawy wigilijne z różnych regionów Polski - opowiada o tradycjach związanych z obchodzeniem Świąt Wielkanocnych - zna zwyczaj: tłusty czwartek, prima aprilis - wyjaśnia symbolikę jaj wielkanocnych, poznaje różne sposoby ich zdobienia - uczestniczy w zabawie w andrzejkowe wróżby - poznaje piosenki ludowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice w obchodzeniu świąt Bożego Narodzenia np. w Australii, w Ukrainie - wyjaśnia symbolikę pokarmów wchodzących w skład świąteczki - opisuje palmę wielkanocną - przygotowuje wróżby na wieczór andrzejkowy - prezentuje popularne w Polsce potrawy z różnych stron świata (np. pizza, hamburger, spaghetti, kebab, sushi) - opisuje wytwory sztuki ludowej, np. wycinanki łowickie - rozpoznaje charakterystyczne stroje ludowe, np. góralski, krakowski, łowicki, oraz stroje z własnego regionu - słucha wypowiedzi i piosenek w różnych gwarach, np. śląskiej, góralskiej, oraz w języku kaszubskim 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada o zwyczajach ludowych (np. bielenie chat, darcie pierza, katarzynki, dożynki, śmigus-dyngus) - uczestniczy w zabawach inspirowanych zwyczajami ludowymi (np. topienie marzanny, chodzenie z kogucikiem dyngusowym, kolędowanie z gwiazdą i turoniem) - rozmawia na temat obchodzenia polskich świąt, np. Barbórki, dnia Wszystkich Świętych - słucha muzyki ludowej z różnych stron świata - poznaje tradycje i zwyczaje z kraju pochodzenia kolegów szkolnych innej narodowości
<ul style="list-style-type: none"> - efektywnie współpracuje w parze - uczestniczy w podziale zadań podczas pracy zespołowej - przyjmuje odpowiedzialność za powierzone mu zadania podczas pracy zespołowej - uczy się prezentacji efektów pracy grupowej - poznaje podstawowe zasady bezpiecznego komunikowania się za pomocą internetu 	<ul style="list-style-type: none"> - zbiera i opracowuje informacje związane z historią i współczesnością swojego miejsca zamieszkania - uczestniczy w całorocznej pracy metodą projektu - gromadzi informacje podczas pracy metodą projektu - przyjmuje różne role podczas pracy zespołowej - prezentuje efekty pracy grupowej - przestrzega zasad bezpiecznego korzystania z internetu - stosuje zasady netykiety – nie zamieszcza w internecie zdjęć innych osób bez ich zgody - komunikuje się za pomocą grupowego e-maila 	<ul style="list-style-type: none"> - gromadzi informacje związane z historią i współczesnością wybranego miasta w Polsce lub państwa w Europie - w ramach całorocznej pracy grupowej metodą projektu, przyjmuje różne role podczas opracowywania projektu, w tym rolę lidera - planuje i prowadzi badania terenowe - przygotowuje prezentację projektu, selekcjonuje i opracowuje zgromadzone materiały - wykorzystuje w pracy zespołowej dysk wirtualny, np. zamieszczając na nim i przetwarzając opracowywane materiały - prezentuje wybrane miasto w Polsce lub państwo w Europie - komunikuje się za pomocą telefonu komórkowego
2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ORIENTACJI W CZASIE HISTORYCZNYM. UCZENI:		
<p>PP 1) opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego, wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych, przedstawia wybrane legendy dotyczące regionu, w którym mieszka, lub inne</p>		

<ul style="list-style-type: none"> - opowiada legendę o Lechu, Czechu i Rusie w związku z historią powstania państwa polskiego, jego godła i barw narodowych - zna wybraną legendę dotyczącą powstania lub pochodzenia nazwy miejscowości, będącej miejscem zamieszkania ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia związek legendy o Lechu, Czechu i Rusie z historią powstania państwa polskiego i jego symbolami - poznaje pojęcie <i>legenda</i> - opowiada legendy związane z wybranymi polskimi miastami; wskazuje w nich elementy historyczne (fakty, postacie, miejsca), np. <i>Wars i Sawa</i> (Warszawa), <i>O poznajskich koziołkach</i> (Poznań), <i>O smoku wawelskim</i> (Kraków), <i>O toruńskich piernikach</i> (Toruń) - prezentuje legendę związaną z rodzinną miejscowością lub z regionem, w którym mieszka 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje fakty historyczne w legendzie o powstaniu państwa polskiego - wyjaśnia pojęcie <i>legenda</i> - opowiada legendy związane z różnymi krainami geograficznymi Polski; wskazuje w nich elementy fantastyczne i realne: np. <i>Legenda o śpiących rycerzach</i> (Tatry), <i>Jak powstały Pieniny?</i> (Pieniny), <i>Podanie o Skarbniku</i> (Śląsk), <i>Jurata, królowa Bałtyku</i> (Pobrzeże Bałtyku) - opowiada legendę związaną z regionem, w którym mieszka - uczestniczy w konkursie krasomówczym, prezentując legendę związaną ze swoim regionem
<p>PP 2) rozpoznaje: godło, barwy, hymn narodowy, mundur wojskowy, wybrane stroje ludowe, np. związane z regionem Polski, w którym mieszka</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - wie, jakiej jest narodowości i że mieszka w Polsce - wygłasza z pamięci wiersz <i>W. Bełzy Kto ty jesteś?</i> - śpiewa pierwszą zwrotkę i refren hymnu narodowego - rozpoznaje barwy narodowe - opisuje godło Polski - wie, że żołnierze, policjanci i strażacy noszą mundury 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje pełną nazwę swojej ojczyzny - rozpoznaje godło i barwy narodowe, potrafi je opisać - zna nazwę hymnu narodowego: <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, wykonuje dwie zwrotki hymnu - opisuje charakterystyczny strój ludowy, np. łowicki, góralski, krakowski - prezentuje strój ludowy ze swojego regionu - rozpoznaje polski mundur wojskowy i nazywa jego części 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje symbole narodowe: flagę, godło, hymn; wie, że zmieniały się one na przestrzeni dziejów - wykonuje cztery zwrotki hymnu; opowiada historię jego powstania - wskazuje różnicę między flagą a banderą - zna podstawowe zasady wywieszania flagi państwowej (musi być czysta, bez napisów, nie może dotykać ziemi) - wypowiada się na temat munduru wojskowego, jego części, kroju, symboliki, sposobu noszenia - rozpoznaje rodzaje mundurów wojskowych - rozpoznaje inne mundury, np. mundur policjanta, strażaka, harcerza - opisuje stroje ludowe z różnych regionów Polski - nazywa części stroju góralskiego
<p>PP 3) uczestniczy w świętach narodowych i innych ważnych dniach pamięci narodowej; wykonuje kokardę narodową, wciąga flagi na maszcie itp. podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszcie itp.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - wymienia święta narodowe - uczy się prawidłowej postawy podczas śpiewania hymnu - podaje przykłady sytuacji, w których jest śpiewany hymn - wie, jaki strój obowiązuje podczas ważnych uroczystości - uczestniczy w szkolnych uroczystościach z okazji świąt narodowych: Konstytucji 3 maja, Narodowego Święta Niepodległości - wykonuje kotylion w barwach narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym są święta narodowe - zachowuje prawidłową postawę podczas słuchania i śpiewania hymnu, wciągania flagi na maszcie, wchodzenia pocztu sztandarowego ze sztandarem - opisuje strój galowy obowiązujący podczas ważnych uroczystości - wykonuje kokardę narodową i/lub biało-czerwony proporczyk - uczestniczy w dekorowaniu sali lekcyjnej z okazji świąt narodowych - czyta teksty, recytuje wiersze, śpiewa piosenki związane ze świętami narodowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada krótko o wydarzeniach historycznych związanych z ustanowieniem Konstytucji 3 maja oraz odzyskaniem przez Polskę niepodległości w 1918 r. - wymienia inne święta państwowe, np. Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego, Święto Pracy, Narodowy Dzień Zwycięstwa; wie, dlaczego je ustanowiono - instruuje, w jaki sposób należy zachować się podczas słuchania i śpiewania hymnu, wciągania flagi na maszcie, wchodzenia pocztu sztandarowego ze sztandarem oraz jaki strój obowiązuje podczas ważnych uroczystości

		<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje kotylin w barwach narodowych oraz biało-czerwony proporczyk; projektuje dekoracje, plakaty z okazji świąt narodowych - aktywnie uczestniczy w szkolnych i lokalnych obchodach świąt narodowych - wygłasza wiersze, śpiewa piosenki podczas uroczystości szkolnych - uczestniczy w akcjach ogólnopolskich, np. <i>Szkola do hymnu, Bohaterom</i> (akcja wysyłania kartek z życzeniami do uczestników powstania warszawskiego)
<ul style="list-style-type: none"> - zna imię i nazwisko patrona szkoły, miejscowości, w której mieszka, wymienia nazwę pierwszej stolicy Polski - zna imię i nazwisko patrona szkoły; wskazuje, gdzie w szkole znajduje się poświęcone mu miejsce - wie, że w dawnych czasach w Polsce rządzili królowie, a obecnie głową państwa jest prezydent Polski - wie, że pierwszą stolicą Polski było Gniezno (na podstawie legendy o początkach państwa polskiego) - wie, że obecnie stolicą naszego kraju jest Warszawa 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>patron</i>; wie, kim był patron szkoły - podaje nazwisko obecnego prezydenta Polski - wie, że Mieszko I był pierwszym władcą Polski, a Bolesław Chrobry pierwszym królem - prezentuje zabytki Krakowa, dawnej stolicy Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia dokonania patrona szkoły, opowiada ciekawostki z jego życia, przygotowuje pytania do konkursu wiedzy o patronie - gromadzi informacje o patronach ulic w swojej miejscowości - zapoznaje się ze sposobem wyboru i obowiązkami oraz miejscem urzędowania prezydenta Polski - wymienia kolejne stolicy Polski - prezentuje najciekawsze miejsca w Warszawie, Krakowie, Gnieźnie, Poznaniu (opracowuje plan wycieczki) - rozwiązuje zagadki o obecnej i dawnych stolicach Polski
<p>PP 5) wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w obrzędach związanych z pierwszym dniem wiosny; wyjaśnia, co symbolizuje marzanna, dlaczego ludzie żegnają zimę - uczestniczy w rozmowie na temat symboliki jaj wielkanocnych i tradycji ich zdobienia - zna tradycje dzielenia się opłatkiem, jajkiem, składania życzeń - wie, co to jest śmigus-dyngus 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, skąd się wzięły zwyczaj zdejmowania czapki w pomieszczeniu przez chłopców i mężczyzn - opowiada o tradycyjnych potrawach: pierniki (Boże Narodzenie), mazurek (Wielkanoc), pączki (Tłusty Czwartek), marcińskie rogalce (11 listopada) - wyjaśnia tradycję dzielenia się opłatkiem, jajkiem, składania życzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego w Polsce nie wypada trzymać rąk w kieszeni podczas rozmowy z drugą osobą - rozmawia na temat zwyczajów podawania sobie rąk na powitanie - opowiada o polskich zwyczajach ludowych: topieniu marzanny, puszczaniu wianków w noc świętojańska, dożynkach
<ul style="list-style-type: none"> - jest świadomy, że warunki życia człowieka zmieniały się na przestrzeni wieków - porównuje podróżowanie w dawnych czasach i obecnie - wskazuje korzyści wynikające z wynalezienia alfabetu 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka; jest świadomy, że współczesny człowiek korzysta z tego dorobku, i podaje przykłady (np. cyfry arabskie i rzymskie, mydło, papier, instrumenty muzyczne) - porównuje odmierzenie czasu dawniej i obecnie (zegar, kalendarz) 	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje historię pisma i druku; wyjaśnia, jak wynalezienie druku wpłynęło na upowszechnienie czytelnictwa - bierze udział w dyskusji o tym, jak wynalezienie koła zapoczątkowało rozwój motoryzacji - rozważa, co by było, gdyby nie wynaleziono koła, papieru, alfabetu itp.
<p>PP 6) opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, że stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie, papier, mydło, instrumenty muzyczne itp.</p>		

	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje korzyści wynikające z wynalezienia papieru, zegara, kalendarza itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada, w jaki sposób na przestrzeni wieków zmieniły się sposoby oświetlania i ogrzewania domów, porozumiewania się, ubierania, pieczenia chleba, piacenia
<p>PP 7) opowiada historię własnej rodziny, przedstawia wybrane postacie i prezentuje informacje o wielkich Polakach: królowa Jadwiga, król Stefan Batory, astronom Mikołaj Kopernik, noblistka Maria Skłodowska-Curie, alpinistka Wanda Rutkiewicz, papież Jan Paweł II, nauczycielka – cichociemna gen. Elżbieta Zawacka „Zo”</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiada na pytanie: <i>Kogo możemy nazwać wielkim Polakiem?</i> - wymienia znanych mu wybitnych Polaków, np. Wandę Rutkiewicz - opowiada o królowej Jadwidze (na podstawie legendy <i>Stopka królowej Jadwigi</i>) - opowiada o dzieciństwie swoich dziadków (np. o ich zabawach, szkole) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmawia na temat wpływu nauki i badań naukowych na rozwój cywilizacji - wypowiada się o odkryciach Mikołaja Kopernika i ich wpływie na rozwój astronomii i wiedzy o świecie - poznaje wynalazek Ignacego Łukasiewicza - odpowiada na pytanie: <i>Dlaczego możemy być dumni z tego, że papież Jan Paweł II był Polakiem?</i> - poznaje obrazy Jana Matejki, na ich podstawie tworzy z rzeźbami żywe obrazy - opowiada o wybranych wydarzeniach z przeszłości rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje dokonania wybranych królów Polski (w tym Stefana Batorego); uczestniczy w debacie - wyborach superwładcy - opowiada o osiągnięciach alpinistki Wandy Rutkiewicz - prezentuje postać gen. Elżbiety Zawackiej „Zo” - poznaje osiągnięcia naukowe Marii Skłodowskiej-Curie - prezentuje postacie innych polskich laureatów nagrody Nobla - wypowiada się na temat bohaterskiej walki Polaków podczas II wojny światowej - opowiada o przeszłości swojej rodziny na tie ważnych wydarzeń historycznych, np. II wojny światowej (na podstawie wywiadu z członkami rodziny)

Edukacja przyrodnicza

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje pospolite gatunki roślin i zwierząt znane z życia codziennego, hodowlane - rozpoznaje rośliny i zwierzęta poznane na lekcji (np. szpak zwyczajny, bocian czarny i biały, słowik rdzawy, jeryk zwyczajny, bóbr europejski, świstak tatrzański, jeź europejski, dżdżownica ziemna; klon zwyczajny, dąb szypułkowy, kasztanowiec zwyczajny, brzoza brodawkowata, lipa drobnolistna, leszczyna pospolita, orzech włoski, borówka amerykańska, malina, jeżyna, jabłoń, grusza, sliwa, aronia) - rozpoznaje wybrane rośliny ogrodowe (np. konwalia, stokrotki, aksamitki, nasturcje, malwy, hortensje, piwonie, bratki, goździki, irysy, lawenda) - opisuje wygląd wybranych zwierząt; przypisuje poznanym zwierzęta do grup (ssaki, ptaki, owady) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym gatunki rodzime (związczą te chronione ssaki zasypiające na zimę itd.), zwierzęta hodowane w gospodarstwie, rośliny uprawiane w sadzie, ogrodzie i na polu - opisuje wygląd wybranych grup zwierząt (ssaki, ptaki, ryby, owady, pająki) i roślin (drzewa iglaste i liściaste, krzewy, rośliny zielne); w miarę możliwości przypisuje poznanym gatunki do tych grup - opowiada o rozwoju zwierzęcia na przykładzie wybranego zwierzęcia z gospodarstwa domowego - wskazuje główne części roślin obserwowanych na wycieczce lub w hodowli (korzeń, liść, todyga, kwiat, owoc) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym gatunki rodzime (chronione, o charakterystycznej fenologii, symbole niektórych regionów i parków narodowych), hodowane w gospodarstwie, uprawiane w sadzie, ogrodzie i na polu - opisuje wygląd wybranych grup zwierząt (ssaki, ptaki, gady, płazy, ryby, owady, pająki) i roślin (drzewa, krzewy, rośliny zielne); w miarę możliwości przypisuje poznanym gatunki do tych grup - porównuje cykle rozwojowe zwierząt na przykładzie wybranych gatunków - wskazuje główne części roślin obserwowanych na wycieczce lub w hodowli (korzeń, liść, todyga, kwiat, owoc); podaje przykłady jadalnych części roślin oraz specyficznych ich przekształceń (liście – ciernie i todyga

<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wygląd wybranych roślin (drzewa, krzewy) - przedstawia rozwój zwierzęcia na przykładzie bociana - wskazuje główne części roślin obserwowanych na wycieczce lub w hodowli (korzeń, liść, łodyga, kwiat, owoc); rozpoznaje i nazywa owoce pospolitych gatunków znanych z parku, sadu, sklepu - obserwuje rozwój rośliny na przykładzie fasoli - wymienia zwiastuny wiosny - wymienia wybrane rośliny chronione 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady jadalnych części roślin (np. korzeń marchwi) - opisuje budowę kwiatu, podaje, czym wyróżniają się owoce (mają nasioną) wśród innych części rośliny - przedstawia rozwój rośliny na przykładzie roślin znanych z hodowli, pola i ogrodu - opisuje wygląd grzybów; wymienia przykładowe gatunki trujące i jadalne 	<ul style="list-style-type: none"> - spichrzowa kaktusa, korzenie czepne bluszczu, rozłogi - podziemne łodygi, poziomek; opisuje budowę kwiatu i owocu, opowiada o zapyłaniu i rozsiewaniu się roślin - opowiada o rozwoju rośliny na przykładzie roślin znanych z hodowli, pola i ogrodu - tłumaczy, dlaczego grzybów nie zaliczamy do roślin
<p>PP 2) rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, jezioro, rzeka, morze, pole, staw, las, las gospodarczy; określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie</p>	<p>- podaje przykłady jadalnych części roślin (np. korzeń marchwi)</p> <p>- opisuje budowę kwiatu, podaje, czym wyróżniają się owoce (mają nasioną) wśród innych części rośliny</p> <p>- przedstawia rozwój rośliny na przykładzie roślin znanych z hodowli, pola i ogrodu</p> <p>- opisuje wygląd grzybów; wymienia przykładowe gatunki trujące i jadalne</p>	<p>- spichrzowa kaktusa, korzenie czepne bluszczu, rozłogi</p> <p>- podziemne łodygi, poziomek; opisuje budowę kwiatu i owocu, opowiada o zapyłaniu i rozsiewaniu się roślin</p> <p>- opowiada o rozwoju rośliny na przykładzie roślin znanych z hodowli, pola i ogrodu</p> <p>- tłumaczy, dlaczego grzybów nie zaliczamy do roślin</p>
<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wybrane ekosystemy: las, park, sad i ogród, przypisuje im poznane gatunki roślin i zwierząt - opisuje, czym różni się ożywiona część przyrody od części nieożywionej (odpowiada na pytania: <i>Czy kamień żyje? Czy rośliny żyje?</i>) - opisuje wybrane cechy i znaczenie wody, powietrza, Słońca dla człowieka, zwierząt, roślin - opisuje lód i jego właściwości - wie, co to jest gleba - opisuje wpływ rodzaju i wilgotności gleby na rozwój nasion; przedstawia znaczenie dżdżownic w glebie - podaje przykłady schronień budowanych lub zamieszkiwanych przez zwierzęta (np. gniazdo, dziupla, gawra, mrowisko) - podaje przykłady sposobów odżywiania się zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wybrane ekosystemy: las, park, sad, ogród, łąkę (także halę górską), staw, rzekę, martwe drzewo w lesie; przypisuje im poznane gatunki roślin, zwierząt, grzybów - wyróżnia części przyrody: ożywioną i nieożywioną - wymienia stany skupienia wody, wie że woda jest dobrym rozpuszczalnikiem - opisuje ruch wody w przyrodzie i wynikającą z niego funkcję transportową wody (transport wodny – statki) - ma świadomość, że woda jest bogactwem, które należy chronić - wymienia składniki gleby i odszukuje je w terenie; przyporządkowuje składniki gleby do przyrody ożywionej i nieożywionej - stopniuje pojęcia określające siłę wiatru (wietrzyk, wiatr, wichura, huragan); opisuje rolę wiatru w przyrodzie i w życiu człowieka (np. rozsiewanie nasion, zapylenie kwiatów, szkody wiatrowe, produkcja energii) - wymienia poznane bogactwa naturalne Ziemi (np. piasek, węgiel, kreda, miedź); omawia ich zastosowanie i rozumie konieczność ochrony - podaje przykłady związków zachodzących w ekosystemach (np. wpływ rodzaju i wilgotności gleby na rozwój nasion, zapylenie kwiatów przez owady) 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wybrane ekosystemy: las (w tym las gospodarczy), torfowisko, park, sad, ogród, łąka (także halę górską), jezioro, staw, rzekę, morze; przypisuje im poznane gatunki roślin, zwierząt; wymienia gatunki związane z różnymi warstwami lasu - wyróżnia części przyrody: ożywioną i nieożywioną - wymienia stany skupienia wody; wie że woda jest dobrym rozpuszczalnikiem; wie, że substancje rozpuszczone w wodzie mogą się z niej wytrącić, i łączy ten fakt ze zjawiskami w przyrodzie (powstawanie kryształów soli, skał osadowych, np. kredy, tworzenie się słonych suchych jezior na pustyni) - opisuje ruch wody w przyrodzie - podaje przykłady przystosowań roślin i zwierząt do nadmiaru i niedoboru wody (np. u sosny liście w postaci igieł ograniczają utratę wody, kaktus magazynuje wodę; organizm wielbłąda oszczędnie gospodaruje wodą) - opowiada, jakie znaczenie mają szkody mrozowe dla człowieka i przyrody (np. pękająca kora drzew, przemarzające i porożywane przez kryształki lodu pączki kwiatów) - podaje przykłady oszczędzania malejących zasobów wody pitnej

	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady schronień budowanych lub zamieszkiwanych przez zwierzęta - podaje przykłady sposobów odżywiania się zwierząt do pływania - opowiada o przystosowaniach ptaków do lotu, a ryb do pływania - opisuje wybrane cechy i znaczenie wody, powietrza, Słońca dla człowieka, zwierząt, roślin 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się wiatr; stopniuje pojęcia określające siłę wiatru; opisuje rolę wiatru w przyrodzie i w życiu człowieka - wymienia i rozpoznaje podstawowe bogactwa naturalne Ziemi (np. piasek, żwir, kamienie, glina; węgiel, kreda; gips; gaz ziemny, ropa naftowa; kamienie szlachetne; rudy metali; czyste powietrze, ziemia, woda); dzieli bogactwa naturalne na odnawialne i nieodnawialne, opisuje ich wykorzystywanie i rozumie konieczność ochrony - podaje przykłady, w jaki sposób rośliny i zwierzęta chronią się przed nadmiernym nasłonecznieniem (np. chowanie się w cieniu, pokrywanie się warstwą błota, zmniejszanie powierzchni liści) - wyjaśnia, w jaki sposób ludzie wykorzystują energię słoneczną (np. baterie w kalkulatorach, panele słoneczne na dachu) - podaje przykłady związków zachodzących w ekosystemach: opisuje wpływ rodzaju i wilgotności gleby na rozwój nasion, zapylenie kwiatów przez owady, znaczenie dżdżownic w glebie - podaje przykłady schronień, sposobów odżywiania się zwierząt (wie, że wszystkie są cudzożywne), przystosowań do siedliska (np. gatunków wodnych, leśnych), wskazuje przystosowania ptaków do lotu, a ryb do pływania - opisuje wpływ działalności człowieka na ekosystemy (gospodarka leśna, zanieczyszczenia, zaprzestanie uprawy pól, wypalanie łąk)
<p>PP 3) rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje popularne egzotyczne gatunki zwierząt znane z hodowli, lektur, wycieczki do zoo - rozpoznaje wybrane egzotyczne owoce popularne na rynku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieli znane gatunki roślin i zwierząt na występujące i niewystępujące w Polsce w warunkach naturalnych - rozpoznaje popularne egzotyczne gatunki zwierząt znane z hodowli, lektur, wycieczki do zoo - rozpoznaje wybrane egzotyczne owoce popularne na rynku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieli znane gatunki roślin i zwierząt na występujące i niewystępujące w Polsce w warunkach naturalnych - rozpoznaje popularne egzotyczne gatunki zwierząt znane z hodowli, lektur, wycieczki do zoo - rozpoznaje wybrane egzotyczne owoce popularne na rynku polskim - opisuje warunki panujące na sawannie, gorącej pustyni, w wilgotnym lesie równinowym i terenach podbiegunowych (z podziałem na te występujące na północy i na południu Ziemi), w ciepłych oceanach; podaje przykłady charakterystycznych dla nich gatunków; opisuje przystosowania zwierząt i roślin do panującego tam klimatu; samodzielnie w domu lub w klasowych zespołach tworzy makietę wybranego ekosystemu

		<ul style="list-style-type: none"> - wymienia gatunki zwierząt i roślin charakterystyczne dla poszczególnych kontynentów (np. opisuje ssaki w Australii: ssaki znoszące jaja – dziobak, kolczatka; torbacze – kangur, koala)
<p>PP 4) odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzysta z podpisanych ilustracji w albumie przyrodniczym w celu rozpoznania wybranych gatunków zwierząt i roślin - z przygotowanego przez nauczyciela księgozbioru wybiera ilustrowaną książkę, w której można znaleźć informacje na podany temat - pod kierunkiem nauczyciela wykonuje prace (plakat, album), w których przedstawia zebrane informacje przyrodnicze - wie, że informacji, np. przepisów kulinarnych, można szukać w różnych źródłach (książki, czasopisma, internet) 	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z albumów i atlasów przyrodniczych w celu rozpoznania wybranych gatunków zwierząt, roślin, grzybów - ze szkolnego księgozbioru wybiera ilustrowane książki, w których można znaleźć informacje na podany temat - wyszukuje w atlasie drzew/ptaków konkretne informacje o wybranym gatunku - na wybranej przez nauczyciela stronie internetowej wyszukuje potrzebne informacje przyrodnicze - wykonuje prace (plakat, album, lapbook), w których przedstawia zebrane informacje przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z albumów i atlasów przyrodniczych, w których rozpoznaje wybrane gatunki zwierząt, roślin, grzybów i wyszukuje informacje na ich temat - w szkolnej i osiedlowej bibliotece wyszukuje ilustrowane książki, w których można znaleźć informacje na podany temat - na zaproponowanych przez nauczyciela stronach internetowych wyszukuje pod kontrolą dorosłego potrzebne informacje przyrodnicze - podaje przykłady wiarygodnych baz danych przyrodniczych dostępnych w internecie (m.in. strony parków narodowych, lasów państwowych, wybranych towarzystw ochrony przyrody, np. www.salamandra.org.pl, www.otopjunior.org.pl) - pod kontrolą dorosłego wyszukuje na mapach internetowych lokalizacje parków narodowych, rezerwatów, głównych ośrodków przemysłowych w okolicy - projektuje i wykonuje prace, w których przedstawia zebrane informacje przyrodnicze - wyszukuje niezbędne informacje na opakowaniach produktów spożywczych
<p>PP 5) prowadzi proste hodowle roślin, przedstawia zasady opieki nad zwierzętami domowymi, hodowlanymi i innymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakłada hodowlę fasoli, obserwuje jej rozwój i przy pomocy nauczyciela rejestruje wyniki obserwacji - opowiada o uprawach prowadzonych w domu, ogrodzie i sadzie, o hodowli zwierząt w domu i gospodarstwie; opisuje wykonywane przy tym czynności i używane narzędzia - wymienia warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt w hodowlach i uprawach; ma świadomość, że podobne potrzeby mają też organizmy występujące w stanie naturalnym - porównuje własności gleby ogrodowej i piasku; ocenia ich przydatność do upraw 	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzi proste hodowle w sali lekcyjnej (np. trzykrotka rozmnażana z sadzonek pędowych) i w ogrodzie (np. szczypiorek, nagietki, marchew); prowadzi ich obserwacje i samodzielnie rejestruje wyniki - opowiada o uprawach prowadzonych w domu, ogrodzie i sadzie, o hodowli zwierząt w domu i gospodarstwie; opisuje wykonywane przy tym czynności i używane narzędzia - przyporządkowuje prace gospodarskie do pór roku - opowiada o życiu pszczoł w hodowli - wymienia przykłady roślin uprawianych w Polsce (zbożowych, okopowych) oraz hodowlach mniej typowych gatunków zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzi proste hodowle w sali lekcyjnej (np. trzykrotka rozmnażana z sadzonek pędowych) i w ogrodzie (np. rzodkiewka, groszek zielony), opowiada o uprawach prowadzonych w domu, ogrodzie i sadzie, o hodowli zwierząt w domu i gospodarstwie; opisuje wykonywane przy tym czynności i używane narzędzia - przyporządkowuje prace gospodarskie do pór roku - opowiada o życiu pszczoł w hodowli - podaje przykłady roślin hodowanych w Polsce (w tym oleistych, włóknistych) oraz mniej typowych gatunków zwierząt

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia mniej typowe gatunki zwierząt hodowanych w Polsce (np. perliczka, struś, przepiórka) - wymienia przykładowe rasy psów - przedstawia korzyści płynące z hodowli i upraw; podaje przykłady konkretnych zwierząt i roślin (np. krowy dają mleko, jabłonie – jabłka, pies może być przewodnikiem niewidomego) - ma świadomość, że domowe zwierzęta należy traktować z odpowiedzialnością i szacunkiem, a nie jak zabawki 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy i opisuje pracę wybranych maszyn rolniczych; łączy nazwy zabudowań gospodarczych z ich funkcją (obora, stajnia, chlew, kurnik, szklarnia itd.) - wymienia warunki konieczne do rozwoju roślin w uprawach i zwierząt w hodowlach; ma świadomość, że podobne potrzeby mają też organizmy występujące w stanie naturalnym; porównuje potrzeby roślin i zwierząt z potrzebami człowieka - porównuje własności gleby ogrodowej i piasku; ocenia ich przydatność do upraw - przedstawia korzyści płynące z hodowli i upraw; podaje przykłady konkretnych roślin i zwierząt - opisuje sposoby i etapy przetwarzania produktów (zboże – chleb, mleko – ser, truskawki – konfitury) - przedstawia korzyści wynikające z hodowli zwierząt, np. psów i koni, podaje przykłady ras psów - ma świadomość, że domowe zwierzęta należy traktować z odpowiedzialnością i szacunkiem, a nie jak zabawki 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady roślin hodowanych poza granicami Polski; wskazuje położenie przykładowych upraw na mapie (banany, pomarańcze, ryż, bawełna, soja, oliwki, pieprz, wanilia, kawa, herbata, kakaowiec) - podaje przykłady chwastów i szkodników upraw (chaber, mak polny, kąkol, mysz polna, normik zwyczajny); wie, że zmniejszają one plony, ale są ważne w ekosystemie polnym – ich eliminacja powoduje niekorzystne zmiany, w tym również dla człowieka (np. nadmierne stosowanie środków ochrony roślin – alergię; zmniejszenie liczby owadów zapylających) - wymienia nazwy i opisuje pracę wybranych maszyn rolniczych; łączy nazwy zabudowań gospodarczych z ich funkcją (obora, stajnia, chlew, kurnik, szklarnia itd.) - wymienia warunki konieczne do rozwoju roślin w uprawach i zwierząt w hodowlach; ma świadomość, że podobne potrzeby mają też organizmy występujące w stanie naturalnym; porównuje potrzeby roślin i zwierząt z potrzebami człowieka - przedstawia korzyści wynikające z hodowli i upraw; podaje przykłady konkretnych roślin i zwierząt; opisuje sposoby i etapy przetwarzania produktów (zboże – chleb, mleko – ser, truskawki – konfitury, drzewo – meble, wiklina – kosze) - przedstawia korzyści wynikające z hodowli psów; podaje przykłady ras psów - ma świadomość, że domowe zwierzęta należy traktować z odpowiedzialnością i szacunkiem, a nie jak zabawki
<p>PP 6) planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji, wyjaśnia istotę obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - podczas prowadzenia doświadczeń rozumie przedstawiony przez nauczyciela problem badawczy i hipotezę; przy pomocy nauczyciela podsumowuje wyniki i formułuje wnioski - bierze udział w przygotowaniach do terenowych obserwacji przyrodniczych – przygotowuje odpowiednią odzież oraz materiały potrzebne do zabezpieczenia zbiorów - przy pomocy nauczyciela prowadzi obserwacje przyrodnicze szkolnych hodowli oraz obserwacje w terenie; gromadzi i zabezpiecza zbiory 	<ul style="list-style-type: none"> - podczas prowadzenia doświadczeń rozumie przedstawiony przez nauczyciela problem badawczy; samodzielnie stara się podsumować wyniki i sformułować wnioski - bierze udział w przygotowaniach do wyprawy badawczej - przygotowuje odpowiednią odzież oraz materiały potrzebne do zabezpieczenia zbiorów - samodzielnie przeprowadza obserwacje przyrodnicze szkolnych hodowli oraz obserwacje w terenie; gromadzi i zabezpiecza zbiory - postuluje się lupą i lornetką 	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próby samodzielnego projektowania doświadczeń na podstawie udostępnionych przez nauczyciela materiałów - bierze udział w przygotowaniach do wyprawy badawczej - przygotowuje odpowiednią odzież oraz materiały potrzebne do zabezpieczenia zbiorów; podejmuje próby samodzielnego zaprojektowania trasy wyprawy, mając na uwadze określony cel (np. obserwację ekosystemu jeziora)

<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się lupą - obserwuje zmiany zachodzące w pogodzie i przyrodzie związane z porami roku; przy pomocy nauczyciela dokumentuje zachodzące zmiany - wie, że zwierzęta zostawiają różne ślady (m.in. tropy, odchody); podejmuje próby identyfikacji wybranych tropów - udowadnia, że roślinie do życia potrzebne są: woda, światło słoneczne i gleba - porównuje wybrane cechy gleby ogrodowej i piasku - przeprowadza doświadczenia i obserwuje pokazy przedstawiające stany skupienia wody i przejścia między nimi (m.in. parowanie wody z czajnika elektrycznego, skraplanie się pary wodnej na talerzyku, zamarzanie wody, topnienie lodu, unoszenie się lodu na powierzchni wody) - przeprowadza doświadczenia ilustrujące wybrane cechy powietrza (jest gazem, ma ciężar, wywiera nacisk); - przeprowadza doświadczenia ilustrujące ruch powietrza (m.in. wyścigi papierków poruszanych powietrzem dmuchanym przez słomkę, unoszenie kartek za pomocą suszarki do włosów); wykazuje, że powietrze stawia opór, i tłumaczy, w jaki sposób ludzie to wykorzystują (puszczenie samolocików) - bada wybrane cechy światła słonecznego; wie, jak powstaje cień - wie, że Słońce ogrzewa i oświetla Ziemię; omawia znaczenie tego faktu dla człowieka, roślin, zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - obserwuje zmiany zachodzące w pogodzie i przyrodzie związane z porami roku; samodzielnie dokumentuje zachodzące zmiany - odszukuje w terenie wybrane ślady zwierząt – tropy, gniazda ptaków, odchody, dziuple, mrowiska, jamy itd.; podejmuje próbę identyfikacji wybranych tropów (ślady ptaków, kopyt końskich, łap psów, w miarę możliwości racic sarny itd.) - wspólnie z nauczycielem prowadzi długoterminowe obserwacje wiosennego zachowania bocianów, wykorzystując do tego transmisję internetową z kamer montowanych w gniazdach; dokumentuje je w specjalnym kalendarzu ściennym - określa wiek drzewa na podstawie liczby słoibów - wie, że niektóre rośliny mają właściwości barwiące (np. marchew, czerwona kapusta, natka pietruszki, burak, dynia); wykorzystuje je w pracy plastycznej - demonstruje i omawia wybrane cechy wody (m.in. zmiana kształtu w różnych naczyniach, niemożność ściśnięcia w strzykawce, rozpuszczanie substancji, dyfuzja – swobodne przemieszczanie się barwników, wyporność wody słodkiej i słonej); łączy je z krążeniem wody w przyrodzie i zastosowaniami przez człowieka, np. wyporność statków (budowa i zwodowanie statku z plasteliny oraz plastelinowej kulki) 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie przeprowadza obserwacje przyrodnicze szkolnych hodowli oraz obserwacje w terenie; gromadzi, klasyfikuje i zabezpiecza zbiory, proponuje metody ekspozycji - posługuje się lupą i lornetką; z pomocą nauczyciela korzysta z mikroskopu - obserwuje i samodzielnie dokumentuje zmiany zachodzące w pogodzie i przyrodzie związane z porami roku; porównuje swoje obserwacje z prognozami pogody i z pomocą nauczyciela wyciąga wnioski (prognozy nie są pewne, gdyż pogoda jest bardzo zmienna, przy szykowaniu ubrania trzeba zachować czujność)
<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza doświadczenia ilustrujące cechy dwutlenku węgla jako gazu, który gasi ogień - rozumie, dlaczego należy zgniatać śmieci przed wyrzuceniem (np. butelki bez zakrętek, opakowania z kartonu i tektury) 	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczalnie wykazuje, że rośliny reagują na zmianę wilgotności powietrza („higrometr z szyszki” – obserwacje szyszki mokrej i stopniowo wysychającej) - proponuje doświadczenia ilustrujące krążenie wody w przyrodzie (przejścia między stanami skupienia wody) - wykonuje doświadczenia pokazujące, że woda jest dobrym rozpuszczalnikiem i pełni funkcję transportową - porównuje wymywanie przez wodę piaszczystego brzegu i gleby przerośniętej korzeniami roślin - bada wybrane cechy światła słonecznego; wie, jak powstaje półcień, odbicie, rozszczepienie 	<ul style="list-style-type: none"> - odszukuje w terenie wybrane ślady zwierząt (w tym schronienia, ślady zerowania); z pomocą atlasów przyrodniczych podejmuje próbę ich identyfikacji - określa wiek drzewa na podstawie pomiarów pierścieni - na wycieczce do lasu wykazuje, że liście i gałązki powoli rozkładają się i zamieniają w próchnicę (delikatne uniesienie ściółki) - udowadnia możliwość wytrącania się rozpuszczonych w wodzie substancji (wykonuje doświadczenie z krystalizacją soli rozpuszczonej w wodzie oraz obserwuje osad w czajniku) - udowadnia, że sól i detergenty mają szkodliwy wpływ na hodowle (porównuje wyniki hodowli rośliny w glebie czystej i zanieczyszczonej) - udowadnia, że woda z rozpuszczonymi w niej substancjami krąży w roślinie (zabarwienie się płatków kwiatu trzymanego w wodzie z barwnikiem) - doświadczalnie wykazuje, że rośliny reagują na zmianę wilgotności powietrza („higrometr z szyszki” – obserwacje szyszki mokrej i stopniowo wysychającej) - wykonuje doświadczenie pokazujące, w jaki sposób powstają szkody mrozowe (rozsadzenie zamkniętej szklanej butelki przez tworzący się lód) - bada wybrane cechy światła słonecznego (testuje działanie baterii słonecznych w kalkulatorze; sprawdza, w którym słoiku piasek szybciej wyschnie – w stojącym w cieniu czy w pełnym słońcu)

	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza doświadczenia ilustrujące wybrane cechy powietrza, m.in. możliwość zmiany kształtu (balony), sprężanie (w strzykawce), ruch pod wpływem ogrzewania (pokaz: napełnianie się naciągniętego na butelkę balonu powietrzem unoszącym się na skutek ogrzania po wstawieniu butelki do miski z gorącą wodą) - bada czystość wody i powietrza; buduje małą oczyszczalnię ścieków (na bazie filtra do ekspresu do kawy); obserwuje wygląd kawałka taśmy klejącej wystawionej na kilka dni na podwórko - tworzy „Skarbiec bogactw” dokumentujący poszerzając się wiedzę na temat surowców naturalnych - wykonuje doświadczenie demonstrowujące tempo rozkładu odpadów (zakopanie obierek jabłka, zgniecionej kartki, plastikowego worka) - przeprowadza doświadczenia dotyczące wpływu tarcia na nasze życie (m.in. ścieranie się gumki i kredy; przesuwanie kartonu wypełnionego książkami i pustego po śliskiej podłodze i po dywanie); wyjaśnia, w jaki sposób tarcie wpływa na zanieczyszczenie powietrza (zapylenie spowodowane ścieraniem się opon, klocków hamulcowych, asfaltu) 	<ul style="list-style-type: none"> - bada czystość powietrza, używając do tego uproszczonej skali porostowej – porównuje wygląd porostów w otoczeniu z porostami przedstawionymi na skali (brak porostów, porosty skorupiaste, liściaste, krzaczkowate) - tworzy „Skarbiec bogactw” dokumentujący poszerzając się wiedzę na temat surowców naturalnych - przeprowadza doświadczenia dotyczące elektryzowania się przedmiotów (m.in. pocieranie foliowych woreczków o siebie, zbieranie skrąków papieru balonikiem, elektryzowanie włosów grzebieniem); ma świadomość, że tego typu oddziaływania zachodzą podczas burzy - przeprowadza doświadczenia ilustrujące oddziaływania magnetyczne (m.in. przyciąganie i odpychanie się magnesów łączących wagoniki drewnianej kolejki; przyciąganie magnesem rzeczy wykonanych z metalu i innych; oddziaływanie magnesu przez kartkę i blat stołu) - wykonuje doświadczenia sprawdzające, w jaki sposób rozchodzi się dźwięk (szept z drugiego końca sali, szept przy użyciu telefonu z kubeczków po jogurcie), porównuje ich wyniki - opisuje, w jaki sposób tworzą się dźwięki (drżanie strun ukulele, drżanie membrany tamburynu, drżanie krtań); sprawdza, w jakim ośrodku dźwięki rozchodzą się lepiej – w powietrzu czy w cieple stałym (szept z drugiego końca sali, użycie „telefonu” wykonanego z kubeczków po jogurcie)
<p>PP 7) chroni przyrodę, wskazuje wybrane miejsca ochrony przyrody oraz parki narodowe, pomniki przyrody w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie <i>ochrona gatunkowa</i>; wymienia kilka gatunków roślin i zwierząt chronionych w Polsce (np. śnieżyczka przebiśnieg, śnieżyca wiosenna, sasanka wiosenna, jeż, jeryk, świstak tatrzański, foka szara) - wymienia i opisuje podstawowe zagrożenia dla przyrody powodowane działalnością człowieka (zanieczyszczenia, w tym spalanie paliw, ścieki, nielegalne składowanie odpadów; dewastacja, np. łamanie gałęzi; płoszenie zwierząt); wyszukuje ich przykłady w swoim otoczeniu - omawia i stara się w miarę możliwości wdrażać w życie zachowania ograniczające dewastację przyrody (m.in. rezygnacja z opakowań jednorazowych, segregowanie śmieci, ponowne wykorzystanie odpadów, oszczędzanie wody i prądu, odpowiednie zachowanie w lesie) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>ochrona gatunkowa</i>; wymienia wybrane gatunki roślin i zwierząt chronione w Polsce (np. kozica, niedźwiedź brunatny, wydra europejska; krokus spiski, dziewięciślić bezłodygowy, szarotka, grązeł żółty, grzybień białe, konwalia majowa) - wie, że istnieją takie formy ochrony przyrody, jak park narodowy, rezerwat, pomnik przyrody - podaje cel ochrony przyrody - podaje zasady zachowania się w parku narodowym/ rezerwacie przyrody oraz wobec objętych ochroną tworów przyrody - w miarę możliwości wie, czy w najbliższej okolicy znajdują się chronione obszary lub obiekty przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>ochrona gatunkowa</i>; wymienia wybrane gatunki roślin i zwierząt chronione w Polsce, odnosząc je do regionów i parków narodowych, gdzie występują (np. foka szara, łos, żubr, żbik, waż eskulapa, wilk, nocek duży, bielik, kormoran, głuszcak, żuraw, czajka; mikołajek nadmorski, obuwik pospolity, rosiczka okrągłolistna, kotewka orzech wodny, lilja złotogłów) - wylicza realizowane w Polsce formy ochrony przyrody: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat, pomnik przyrody; podaje poznane na lekcji przykłady tych terenów/obiektów - podaje cel ochrony przyrody - podaje zasady zachowania się w parku narodowym/ rezerwacie przyrody oraz wobec objętych ochroną tworów przyrody

<ul style="list-style-type: none"> - podaje zasady odpowiedzialnego dokarmiania ptaków; w miarę możliwości pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato - razem z klasą włącza się w akcje związane z ochroną przyrody (np. Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi) 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje Tatrzański Park Narodowy, wymienia występujące tam chronione gatunki roślin i zwierząt - wymienia i opisuje podstawowe zagrożenia dla przyrody powodowane działalnością człowieka (m.in. rzrzut ściętek z fabryk, wypalanie łąk); odnosi te zagrożenia do konkretnych poznanych ekosystemów (np. ścieki - jezioro, nielegalna wycinka, kłusownictwo - las); - wyszukuje przykłady zagrażających przyrodzie działań człowieka w swoim otoczeniu - omawia i stara się w miarę możliwości wdrażać w życie zachowania ograniczające dewastację przyrody - podaje zasady odpowiedzialnego dokarmiania ptaków; w miarę możliwości pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato - razem z klasą włącza się w akcje związane z ochroną przyrody (np. Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi) 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia formy ochrony przyrody w najbliższej okolicy - opisuje kilka polskich parków narodowych, wskazuje na mapie ich lokalizację (np. Woliński PN, Białowiecki PN, Biebrzański PN, Bieszczadzki PN, Tatrzański PN oraz park narodowy zlokalizowany najbliżej własnej miejscowości); - wymienia występujące tam chronione gatunki roślin i zwierząt - wymienia i opisuje podstawowe zagrożenia dla przyrody powodowane działalnością człowieka (m.in. tłumaczy, w jaki sposób powstaje smog); odnosi te zagrożenia do konkretnych poznanych ekosystemów; wyszukuje przykłady zagrażających przyrodzie działań człowieka w swoim otoczeniu - omawia wybrane gatunki zagrożone wyginiciem, wymienione w <i>Polskiej czerwonej księdze zwierząt</i> - wymienia i stara się w miarę możliwości wdrażać w życie zachowania ograniczające dewastację przyrody i kompensujące zniszczenia (np. sadzenie nowych drzew) - podaje zasady odpowiedzialnego dokarmiania ptaków; w miarę możliwości pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato - razem z klasą włącza się w akcje związane z ochroną przyrody (np. Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi)
<p>PP 8) segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - odpowiada na pytanie: <i>Czy segregowanie odpadów jest ważne?</i> - rozpoznaje po kolorach pojemniki do segregacji śmieci i umie z nich korzystać (w trudniejszych przypadkach zasięgając rady u dorosłego) - tłumaczy, dlaczego należy rezygnować z jednorazowych opakowań i naczyń; podaje przykłady zastępowania ich tymi wielokrotnego użytku - ozdabia torbę wielokrotnego użytku (np. farbami akrylowymi, naszywkami) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie segregowania odpadów, podając przykłady negatywnego oddziaływania odpadów na przyrodę - rozpoznaje po kolorach pojemniki do segregacji śmieci i potrafi z nich korzystać - tłumaczy, dlaczego należy rezygnować z opakowań i naczyń jednorazowych; podaje przykłady zastępowania ich tymi wielokrotnego użytku - wyjaśnia, które odpady należy kompostować i w jakim celu się to robi - przedstawia sposób postępowania z odpadami specjalnymi (leki, baterie); w miarę możliwości pomaga w ich zbieraniu i utylizacji (wyrzucanie baterii do specjalnych pojemników) - wykonuje z kartonowego pudełka po herbacie pojemnik do zbierania zużytych baterii 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie segregowania odpadów, podając przykłady negatywnego oddziaływania odpadów na przyrodę (w tym używa określenia wielką pacyficzną wyspa śmieci) - rozpoznaje po kolorach pojemniki na segregację śmieci i umie z nich korzystać - tłumaczy, dlaczego należy rezygnować z jednorazowych opakowań i naczyń; podaje przykłady zastępowania ich tymi wielokrotnego użytku - podaje, które odpady należy kompostować i w jakim celu się to robi - przedstawia sposób postępowania z odpadami specjalnymi (leki, baterie, odpady wielkogabarytowe, toksyczne, elektrośmieci); w miarę możliwości pomaga w ich zbieraniu i utylizacji - opisuje wybrane sposoby recyklingu (przetwarzanie plastikowych nakrętek, makulatury, szkła) - wykonuje koszyk z pociętych plastikowych butelek

2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE FUNKCJI ŻYCIOWYCH CZŁOWIEKA, OCHRONY ZDROWIA, BEZPIECZEŃSTWA I ODPOCZYNKU. UCZEŃ:

Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów ludzi znanych z miejsca zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej: nauczyciel, żołnierz, policjant, strażak, lekarz, pielęgniarz czy leśnik, a ponadto rozumie istotę pracy w służbach mundurowych i medycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje pracę nauczyciela, innych pracowników szkoły oraz pracę zawodową rodziców - opowiada o pracy policjanta i żołnierza - omawia pracę lekarza (pediatra, okulista, stomatolog) i weterynarza 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje pracę nauczyciela, innych pracowników szkoły, własnych rodziców - opowiada o pracy policjanta, żołnierza, strażaka - omawia pracę lekarza (laryngolog), pielęgniarki, weterynarza - opisuje pracę ogrodnika i rolnika 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje pracę nauczyciela, innych pracowników szkoły, własnych rodziców, osób znanych z sąsiedztwa - przedstawia współpracę wielu służb mundurowych podczas klęsk żywiołowych (na przykładach: powódź na południu Polski w 1997 r., huragan na północy Polski w 2017 r.) - omawia pracę lekarza (pediatra, okulista, laryngolog, chirurg, alergolog), pielęgniarki, weterynarza - opisuje pracę ogrodnika, rolnika, leśnika, naukowca zajmującego się badaniem przyrody (np. botanika, zoologa)
<p>PP 2) posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej</p> <p>3) posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zasady właściwego zachowania w kontaktach z obcą osobą - zna swój adres i wie, komu może go udostępnić w sytuacji zagrożenia - wie, do kogo zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji (zagubienie, wypadek, przemoc); ma świadomość konieczności współpracy z policjantem i ratownikiem medycznym - zna najważniejsze numery alarmowe - umie skorzystać z pomocy medycznej w szkole (pielęgniarka) 	<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady właściwego zachowania w kontaktach z obcą osobą - zna swój adres; ma świadomość, że należy on do danych osobowych podlegających ochronie i nie powinien być udostępniany niepowołanym osobom; wymienia wyjątkowe sytuacje, w których można odstąpić od tej zasady - wie, do kogo zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji (zagubienie, wypadek, przemoc); ma świadomość konieczności współpracy z przedstawicielami służb mundurowych i ratownikami medycznymi - zna najważniejsze numery alarmowe, umie z nich korzystać - umie skorzystać z pomocy medycznej w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady właściwego zachowania w kontaktach z obcą osobą, również w kontaktach przez internet - ma świadomość istnienia wrażliwych danych osobowych; przedstawia, komu i w jakich sytuacjach można je udostępnić - wie, do kogo zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji (zagubienie, wypadek, przemoc); ma świadomość konieczności współpracy z przedstawicielami służb mundurowych i ratownikami medycznymi - zna najważniejsze numery alarmowe, umie zgłosić prośbę o pomoc - umie skorzystać z pomocy medycznej w szkole
<p>PP 4) dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia podstawowe potrzeby człowieka oraz sposobich zaspokajania (odżywianie się, odpoczynek itd.) - wymienia wybrane narządy zmysłów (oczy, uszy, nos, język, skóra) i łączy je z odpowiednimi zmysłami (wzrok, słuch, węch, smak, dotyk) - zna podstawowe zasady unikania chorób (odpowiednie odżywianie się, aktywny tryb życia, wystarczająca ilość odpoczynku, zasady higieny osobistej); ma świadomość konieczności kontrolowania własnego stanu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia podstawowe potrzeby człowieka oraz sposobich zaspokajania - nazywa części ciała człowieka i wskazuje analogiczne części u zwierząt - wymienia, lokalizuje i w uproszczony sposób opisuje znaczenie głównych narządów człowieka (mózg, serce, płuca, żołądek, jelita, kości, mięśnie) 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia podstawowe potrzeby człowieka oraz sposobich zaspokajania - nazywa części ciała człowieka i wskazuje analogiczne części u zwierząt - dostrzega istnienie cech wspólnych dla wszystkich ludzi (np. budowa wewnętrzna) i cech, którymi się różnią (kolor włosów, skóra, wzrost, waga itd.) - wymienia, lokalizuje i w uproszczony sposób opisuje główne narządy człowieka (mózg, nerwy, serce, naczynia

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia objawy mogące świadczyć o chorobie (katar, kaszel, ból, gorączka) - ma świadomość, że jest odpowiedzialny za wygląd nie tylko swojego pokoju (kąjka), ale również reszty mieszkania, a także np. klatki schodowej, osiedlowego parku, autobusu - dba o wygląd klasy, w tym o szkolną hodowlę roślin 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wybrane narządy zmysłów i łączy je z odpowiednimi zmysłami; rozpoznaje podstawowe smaki (kwaśny, słodki, słony, gorzki); opisuje, w jaki sposób zmysły mogą być upośledzone i co się do tego może przyczynić (hatas, niestosowanie się do zaleceń okulisty, palenie papierosów) - bada działanie swojego organizmu (słucha bicia serca, dotyka szyi podczas mówienia i przełykania, rozpoznaje smaki z zamkniętymi oczami, napina mięśnie) - zna podstawowe zasady unikania chorób (w tym szczepienia ochronne, zasady przechowywania żywności, unikanie kontaktu z zarażającymi chorymi); ma świadomość konieczności kontrolowania własnego stanu zdrowia - poprawnie myje ręce - wymienia objawy mogące świadczyć o chorobie (w tym wysypka, świąd) - ma świadomość, że jest odpowiedzialny za wygląd nie tylko swojego pokoju (kąjka), ale również reszty mieszkania, a także np. klatki schodowej, osiedlowego parku, autobusu - dba o wygląd klasy, w tym o szkolną hodowlę roślin; pomaga w tworzeniu klasowych gazetek, ozdabianiu klasy na różne uroczystości 	<p>krwionośne, nos, gardło, oskrzela, płuca, przetyk, żołądek, jelita, kości, mięśnie, nerki, pęcherz), łączy je w układy odpowiedzialne za konkretne funkcje organizmu i w uproszczony sposób opisuje ich działanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia wybrane narządy zmysłów i łączy je z odpowiednimi zmysłami; rozpoznaje podstawowe smaki; opisuje, w jaki sposób zmysły mogą być upośledzone i co się do tego może przyczynić; kojarzy terminy: krótkowzroczność, niedosluch, ślepotą, głuchota, język migowy, alfabet Braille'a - zna termin <i>drobnoustroje</i> i wiąże je z terminami <i>bakterie</i> oraz <i>wirusy</i>; wie, że niebezpieczne dla zdrowia mogą być również pasożytnicze zwierzęta (wszy, owsiki) - w uproszczony sposób wyjaśnia termin uczenie i tłumaczy, dlaczego należy stosować się do zaleceń alergologa - zna podstawowe zasady unikania chorób (w tym zapobieganie zarażeniu się wszawicą i owsikami); ma świadomość konieczności kontrolowania własnego stanu zdrowia; w miarę możliwości stara się dbać o zdrowie innych - wymienia objawy mogące świadczyć o chorobie (w tym: częste oddawanie moczu, towarzyszący temu ból, zasłabnięcia) - ma świadomość, że jest odpowiedzialny za wygląd swojego pokoju (kąjka), przestrzeni publicznych, a w sposób pośredni całej Ziemi (używanie plastikowych torebek powoduje gromadzenie się odpadów na śmietniskach, w tzw. wyspach oceanicznych; nieoszczędzanie energii powoduje tworzenie się smogu) - rozumie pojęcie <i>wandalizm</i> i wymienia jego przykłady (np. niszczenie zieleni w parku, uszkadzanie koszy i ławek, rozrzucanie odpadków, graffiti) - dba o wygląd klasy, w tym o szkolną hodowlę roślin; pomaga w tworzeniu klasowych gazetek, ozdabianiu klasy na różne uroczystości
<p>PP 5) reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu

<ul style="list-style-type: none"> - natychmiast zawiadania nauczyciela o sytuacjach niebezpiecznych w szkole - słucha poleceń nauczyciela i dokładnie je wykonuje podczas próbnych alarmów przeciwpożarowych, bombowych lub symulacji ataku terrorystycznego - zna najważniejsze numery alarmowe - umie skorzystać z pomocy medycznej w szkole (pielęgniarka) 	<ul style="list-style-type: none"> - natychmiast zawiadania nauczyciela o sytuacjach niebezpiecznych w szkole - zachowuje się zgodnie z zasadami podczas próbnych alarmów przeciwpożarowych, bombowych lub symulacji ataku terrorystycznego; rozpoznaje sygnały alarmowe - rozpoznaje podstawowe obrażenia (stłuczenie, oparzenie, otarcie, krwotok z nosa) - wie, że w niebezpiecznej sytuacji najpierw należy zabezpieczyć siebie i poszkodowanego oraz miejsce udzielanej pomocy - wie, że nie należy fotografować poszkodowanego i miejsca wypadku - zna najważniejsze numery alarmowe i umie wezwać pomoc właściwych służb - umie współpracować z pomocą medyczną w szkole (pielęgniarka) 	<ul style="list-style-type: none"> - natychmiast zawiadania nauczyciela o sytuacjach niebezpiecznych w szkole - wyjaśnia zasady obowiązujące podczas próbnych alarmów przeciwpożarowych, bombowych lub symulacji ataku terrorystycznego; rozpoznaje sygnały alarmowe - dokonuje samooceny zachowania podczas próbnych alarmów oraz ocenia zachowanie koleżanek i kolegów w odniesieniu do obowiązujących zasad - rozpoznaje podstawowe obrażenia (stłuczenie, oparzenie, otarcie, krwotok z nosa) - potrafi rozpoznać stan poszkodowanego (przytomny, nieprzytomny, oddycha, nie oddycha) - udziela pomocy przedmedycznej zgodnie z zasadami podawanymi na kursach „Ratujemy i uczymy ratować” - wie, że w niebezpiecznej sytuacji najpierw należy zabezpieczyć siebie i poszkodowanego oraz miejsce udzielanej pomocy - wie, że nie należy fotografować poszkodowanego i miejsca wypadku - zna najważniejsze numery alarmowe i umie wezwać pomoc właściwych służb - umie współpracować z pomocą medyczną w szkole (pielęgniarka)
<p>PP 6) wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych; ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje jedzenia ich w nadmiarze</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - dzieli produkty na zdrowe i niezdrowe; wskazuje posiłki, które składają się ze zdrowych produktów - wie, że warzywa i owoce powinny stanowić podstawę diety - ma świadomość, że posiłki należy jeść regularnie, w spokoju, najlepiej przy estetycznie nakrytym stole 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieli produkty na zdrowe i niezdrowe (żywność wysoko przetworzona, z dużą zawartością cukru, soli, tłuszczów, chemicznych dodatków typu barwniki); wskazuje posiłki, które składają się ze zdrowych produktów - wymienia przykłady produktów należących do owoców i warzyw (w tym warzyw strączkowych), produktów zbożowych, nabiału, mięsa i ryb oraz tłuszczów; ma świadomość, jakie produkty mają więcej wartości odżywczych (np. lepsze mięso chude niż tłuste, olej roślinny niż margaryna w kostce) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyróżnia podstawowe grupy pokarmów, podaje ich przykłady; zna wartości odżywcze wybranych produktów; wie, których produktów należy unikać lub całkowicie wykluczyć je z diety - ma świadomość, że posiłki należy jeść regularnie, w spokoju, najlepiej przy estetycznie nakrytym stole; powinny być one różnorodne i dobrze skomponowane w ciągu dnia - zna zasady doborzenia produktów do całodziennego jadłospisu (piramida żywienia) i układa na ich podstawie jednodniowy jadłospis - podejmuje próby samodzielnej analizy informacji zawartych na opakowaniach w celu oceny produktów pod kątem wartości odżywczych

	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że posiłki należy jeść regularnie, w spokoju, najlepiej przy estetycznie nakrytym stole, że powinny być one różnorodne i dobrze zaplanowane na cały dzień (możliwie częste jedzenie owoców i warzyw, jedzenie na śniadania i kolację produktów zbożowych, jedzenie produktów zawierających białko – nabiał, jajka, mięso, warzywa strączkowe); proponuje składniki zdrowego drugiego śniadania, łączy je w wartościowe zestawy - odszukuje na opakowaniu datę ważności produktu spożywczego oraz informację o jego składzie; sprawdza, czy nie ma adnotacji: „Może negatywnie wpływać na zachowanie i koncentrację u dzieci”; przy pomocy dorosłego dokonuje wyboru najlepszego produktu - wymienia i opisuje skutki niewłaściwej diety (otyłość, niedowaga, próchnica, problemy ze skórą, włosami i paznokciami, zła kondycja fizyczna) - opisuje sposoby przechowywania i przetwarzania żywności w domu 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia skutki niewłaściwej diety (otyłość, niedowaga, próchnica, problemy ze skórą, włosami i paznokciami, zła kondycja fizyczna, problemy z koncentracją, choroby wynikające ze zbyt małej ilości witamin, np. zajady czy, historyczny już, szkorbut) - opisuje sposoby przechowywania i przetwarzania żywności w domu; podaje przykłady wpływu sposobu przechowywania żywności na jej wartość odżywczą
<p>PP 7) przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje np. koreczki owocowe, kanapki, sałatkę owocową - przygotowuje kanapki z pożytecznych dla zdrowia składników 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje sałatkę owocową, koreczki owocowe - przygotowuje kanapki z samodzielnie wyhodowanym szczypiorkiem - wykonuje smoothie owocowo-warzywne - przygotowuje jogurt smakowy z naturalnych składników (owoce, nasiona, płatki, domowe dżemy) 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje surówkę warzywną, sałatkę owocową, koreczki i szaszłyki owocowe - przygotowuje kanapki z samodzielnie wyhodowanymi rzodkiewkami - wykonuje sok owocowy, smoothie owocowo-warzywne - przygotowuje jogurt smakowy z naturalnych składników (owoce, nasiona, płatki, domowe dżemy) - wykonuje e słodkie przekąski, np. „Kulki mocy” (z daktyli, bakalii i innych dodatków) i/lub zdrowe batony
<p>PP 8) ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy osoby dorosłej prowadzi podstawowe obserwacje pogody i zapisuje je w formie obrazkowego kalendarza pogody - stara się zrozumieć prognozy pogody nadawane przez radio i telewizję - stara się dobrać ubranie stosownie do prognozy pogody i własnych obserwacji - wymienia kolejne pory roku - nazywa typowe dla kolejnych pór roku zjawiska atmosferyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie prowadzi i zapisuje podstawowe obserwacje pogody - stara się zrozumieć prognozy pogody nadawane przez radio i telewizję; przy pomocy dorosłego odszukuje i interpretuje prognozę pogody zamieszczoną w internecie - dobiera ubranie stosownie do prognozy pogody i własnych obserwacji - wymienia kolejne pory roku; podaje daty ich rozpoczęcia - nazywa typowe dla kolejnych pór roku zjawiska atmosferyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie prowadzi i zapisuje podstawowe obserwacje pogody - stara się zrozumieć komunikaty dotyczące prognozy pogody nadawane przez radio i telewizję; - samodzielnie (choć pod kontrolą dorosłych) odszukuje sprawdzone strony internetowe podające komunikaty pogodowe - pod kontrolą dorosłego wyszukuje w internecie informacje na temat bieżącego zanieczyszczenia powietrza (alert smogowy)

<ul style="list-style-type: none"> - opisuje pogodę typową dla kolejnych pór roku i charakterystyczne dla poszczególnych pór roku zjawiska przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje pogodę typową dla kolejnych pór roku i charakterystyczne dla poszczególnych pór roku zjawiska przyrodnicze (np. wiosną: kiełkowanie nasion, otwieranie się pączków, pojawianie się liści i kwiatów, przyloty ptaków, pojawienie się owadów, budzenie się uspionych zwierząt); ilustruje wypowiedź przykładami pojedynczych gatunków (np. jesienią: bociany i żurawie odlatują do ciepłych krajów) - podejmuje próby wyjaśnienia zjawisk zachodzących w przyrodzie podczas kolejnych pór roku (np. zwierzęta zasypiają, ponieważ zimą brakuje jedzenia i jest zimno) 	<ul style="list-style-type: none"> - doбира ubranie stosownie do prognozy pogody i własnych obserwacji - wymienia kolejne pory roku; podaje daty ich rozpoczęcia - nazywa typowe dla kolejnych pór roku zjawiska atmosferyczne - opisuje pogodę i przyrodę podczas kolejnych pór roku i charakterystyczne dla poszczególnych pór roku zjawiska przyrodnicze; ilustruje wypowiedź przykładami - podejmuje próby wyjaśnienia zjawisk zachodzących w przyrodzie podczas kolejnych pór roku
<p>PP 9) rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega znaki drogowe w najbliższym otoczeniu: na drodze do szkoły, w pobliżu domu; zna wybrane znaki drogowe - zna zasady przechodzenia przez jezdnię z sygnalizacją świetlną oraz bez sygnalizacji - rozumie konieczność noszenia kamizelek odblaskowych i innych elementów odblaskowych - dostrzega różnice w wyglądzie dróg na wsi i w mieście - zna zagrożenia, jakie pociągają za sobą zabawy w pobliżu jezdni - rozumie potrzebę korzystania z pasów bezpieczeństwa i fotelików dla dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega znaki drogowe w najbliższym otoczeniu: na drodze do szkoły, w pobliżu domu - zna wybrane znaki drogowe, rozróżnia znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze i informacyjne - zna zasady przechodzenia przez jezdnię z sygnalizacją świetlną oraz bez sygnalizacji - rozumie konieczność noszenia kamizelek odblaskowych i innych elementów odblaskowych - zna zasady poruszania się po drodze bez chodnika - dostrzega różnice w wyglądzie dróg na wsi i w mieście - zna zagrożenia, jakie pociągają za sobą zabawy w pobliżu jezdni; wskazuje niewłaściwe zachowania użytkownika drogi - zna zasady zachowania się w autobusie, tramwaju, autokarze - dostrzega zagrożenia komunikacyjne na swojej drodze do szkoły - rozumie potrzebę korzystania z pasów bezpieczeństwa i fotelików dla dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega znaki drogowe w najbliższym otoczeniu: na drodze do szkoły, w pobliżu domu - zna wybrane znaki drogowe, rozróżnia znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze i informacyjne - zna zasady przechodzenia przez jezdnię z sygnalizacją świetlną oraz bez sygnalizacji - rozumie konieczność noszenia kamizelek odblaskowych i innych elementów odblaskowych - zna zasady poruszania się po drodze bez chodnika - rozumie trudności związane z poruszaniem się po dogach podczas gołedzi, deszczu, śniegu, zawieruchy, o zmroku - dostrzega różnice w wyglądzie dróg na wsi i w mieście - zna zagrożenia, jakie pociągają za sobą zabawy w pobliżu jezdni; wskazuje niewłaściwe zachowania użytkownika drogi - zna zasady zachowania się w autobusie, tramwaju, autokarze - dostrzega zagrożenia komunikacyjne na swojej drodze do szkoły - zna zasady obowiązujące podczas przejazdu przez tor kolejowe oraz znaki drogowe ostrzegające o zbliżaniu się do przejazdu kolejowego - rozumie potrzebę korzystania z pasów bezpieczeństwa i fotelików dla dzieci - rozumie pojęcia <i>transport</i> i <i>kommunikacja</i>
<p>PP 10) stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie <i>piktogram</i> - zna zasady bezpiecznego poruszania się w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie <i>piktogram</i> - zna zasady bezpiecznego poruszania się w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie <i>piktogram</i> - zna zasady bezpiecznego poruszania się w szkole

<ul style="list-style-type: none"> - zna drogę ewakuacyjną w szkole - wskazuje bezpieczne miejsca do zabawy - zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania się w czasie przerw i na placu zabaw 	<ul style="list-style-type: none"> - zna drogę ewakuacyjną w szkole; zna zasady bezpiecznej ewakuacji oraz zasady alarmowania o pożarze - zna zasady korzystania z urządzeń elektrycznych - rozpoznaje piktogram ostrzegający przed napięciem elektrycznym - wskazuje bezpieczne miejsca do zabawy - zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania się w czasie przerw i na placu zabaw 	<ul style="list-style-type: none"> - zna drogę ewakuacyjną w szkole; zna zasady bezpiecznej ewakuacji oraz zasady alarmowania o pożarze - zna zasady korzystania z urządzeń elektrycznych - rozpoznaje piktogram ostrzegający przed napięciem elektrycznym - wskazuje bezpieczne miejsca do zabawy - zna sposoby bezpiecznego spędzania wolnego czasu; zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania się w czasie przerw i na placu zabaw - wie, jak zachować się podczas ataku psa lub dzikich zwierząt
<p>PP 11 ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma świadomość niebezpieczeństw wynikających z nagłych i gwałtownych zjawisk pogodowych, takich jak np. ulewne deszcze, burza, huragan (powódź, porażenie piorunem, pożar) - ma świadomość, że niektóre zwierzęta, rośliny i grzyby są niebezpieczne dla człowieka; zachowuje należyłą ostrożność podczas wycieczek i obserwacji przyrodniczych - wie, jak chronić się przed słońcem (przebranie, promieniowanie UV) i przed kleszczami - na kąpielisku i na placu zabaw - wie, że dziecko może używać urządzeń AGD tylko w obecności dorosłych (oprócz lodówki) 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wybrane zagrożenia związane z nagłymi i gwałtownymi zjawiskami pogodowymi (np. powódź, lawiny) - ma świadomość, jakim niebezpieczeństwem grozi pożar w budynku, na łące, w lesie - wie, jak się zachować w sytuacji zagrożenia nagłymi warunkami pogodowymi lub pożarem - podaje przykłady zwierząt, roślin i grzybów, które są niebezpieczne dla człowieka; zachowuje należyłą ostrożność podczas wycieczek i obserwacji przyrodniczych - wie, jak chronić się przed słońcem (przebranie, promieniowanie UV) i przed kleszczami - zna zasady bezpiecznych zabaw na śniegu i lodzie, na kąpielisku i na placu zabaw - ma świadomość, że samodzielnie przyjmowanie leków grozi zatruciem, a nawet śmiercią - ma świadomość zagrożeń wynikających z zabaw nieznanymi substancjami, zwłaszcza należącymi do tzw. chemii domowej i środkami ochrony roślin - wie, że dziecko nie może manipulować przy kuchence gazowej, puszczać petard i sztucznych ogni 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wybrane zagrożenia związane z suszą - zna pojęcie <i>stan klęski żywiołowej</i> - ma świadomość, jakim niebezpieczeństwem grozi pożar w budynku, na łące, w lesie - wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia nagłymi warunkami pogodowymi oraz pożarem - podaje przykłady zwierząt, roślin i grzybów, które są niebezpieczne dla człowieka; zachowuje należyłą ostrożność podczas wycieczek i obserwacji przyrodniczych - wie, jak chronić się przed słońcem (przebranie, promieniowanie UV) i przed kleszczami - zna zasady bezpiecznych zabaw na śniegu i lodzie, na kąpielisku i na placu zabaw - ma świadomość, że samodzielnie przyjmowanie leków grozi zatruciem, a nawet śmiercią - ma świadomość zagrożeń płynących z zabaw nieznanymi substancjami, zwłaszcza należącymi do tzw. chemii domowej i środkami ochrony roślin - podaje przykłady innych łatwopalnych i wybuchowych substancji (benzyna, rozpuszczalnik)
<p>PP 12 ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej, publicznej; sprawdza informacje, zadając pytania dorosłym (nauczyciel, rodzice, bibliotekarz)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zmysły jako środki poznawania świata - sprawdza informacje, zadając pytania dorosłym (nauczyciel, rodzice, bibliotekarz) 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zmysły jako środki poznawania świata - korzysta z biblioteki szkolnej - wymienia źródła informacji: skanseny i muzea, programy telewizyjne, reklamy, internet, strona internetowa szkoły, plotka; ocenia ich wartość poznawczą 	<p>zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zmysły jako środki poznawania świata - korzysta z biblioteki szkolnej - wymienia źródła informacji: skanseny i muzea, programy telewizyjne, reklamy, internet, strona internetowa szkoły, plotka; ocenia ich wartość poznawczą

	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje osoby, do których może się zwrócić o pomoc w zdobyciu potrzebnych informacji (nauczyciel, bibliotekarz, rodzice, policjant) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje osoby, do których może się zwrócić o pomoc w zdobyciu potrzebnych informacji (nauczyciel, bibliotekarz, rodzice, policjant) - korzysta z internetu jako źródła informacji tylko za zgodą rodziców lub nauczyciela
<p>PP 13) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami oraz stosuje zasady netykiety</p> <p>14) ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje urządzenia komputerowe w najbliższym otoczeniu - wie, że należy ograniczać czas korzystania z urządzeń cyfrowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa urządzenia cyfrowe - zna pojęcie <i>wirus komputerowy</i>; rozumie konieczność zabezpieczania urządzeń cyfrowych - planuje czas wolny z uwzględnieniem ograniczeń korzystania z urządzeń cyfrowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa urządzenia cyfrowe - zna pojęcie <i>wirus komputerowy</i>; rozumie konieczność zabezpieczania urządzeń cyfrowych - planuje czas wolny z uwzględnieniem ograniczeń korzystania z urządzeń cyfrowych - wie, że nieograniczone czasowo korzystanie z urządzeń cyfrowych ma negatywny wpływ na zdrowie i psychikę - zna i stosuje zasady netykiety
<p>PP 15) ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia urządzenia techniczne znajdujące się w jego domu - opisuje sposoby podróżowania dawniej i dziś 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>wynalazek, odkrycie, robot</i> - wymienia urządzenia techniczne znajdujące się w jego domu - opisuje sposoby podróżowania dawniej i dziś - opisuje sposoby oświetlenia mieszkań dawniej i dziś; zna nazwisko Ignacego Łukasiewicza - podaje sposoby mierzenia czasu dawniej i dziś - rozumie pojęcia <i>szczepionka, antybiotyki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>wynalazek, odkrycie, manufaktura, robot</i> - wymienia urządzenia techniczne znajdujące się w jego domu - przedstawia historię wybranych wynalazków, np. komputera, telefonu - omawia dawne i współczesne środki transportu - omawia wybrane dawne i współczesne maszyny rolnicze - opisuje sposoby oświetlenia mieszkań dawniej i dziś; zna nazwisko Ignacego Łukasiewicza - opisuje krótką historię filmu: scenki z codziennego życia, filmy nieme, dźwiękowe, czarno-białe, kolorowe, w technice 3d i in. - zna sposoby mierzenia czasu dawniej i dziś - rozumie pojęcia <i>szczepionka, antybiotyki</i> - rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia maszyn i urządzeń ze względu na: uubożające zasoby paliw kopalnych i zanieczyszczanie środowiska przyrodniczego; bierze udział w rozmowie na temat technologii przyszłości (pojazdy bez napędu spalinowego, alternatywne źródła energii elektryczne)

3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA PRZESTRZENI GEOGRAFICZNEJ. UCZEN:

<p>PP 1) określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie fizycznej Polski przybliżone położenie swojej miejscowości - opisuje typ krajobrazu, w jakim się ta miejscowość znajduje (miejski/wiejski) - wymienia charakterystyczne formy terenu i składniki przyrody występujące w okolicach domu i szkoły (np. park, las, jezioro, rzeka, pagórki, szczyty górskie, skały) - wymienia kilka charakterystycznych obiektów we własnej miejscowości, zwłaszcza znanych nie tylko lokalnie (zabytki, pomniki, charakterystyczne budynki) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie fizycznej Polski położenie swojej miejscowości - opisuje typ krajobrazu, w jakim się ta miejscowość znajduje (miejski/wiejski, nizinny/wyżynny/górski) - wymienia charakterystyczne formy terenu i składniki przyrody występujące w jego miejscowości i jej okolicach - opisuje najbliższy położony park narodowy; ma świadomość istnienia w okolicy innych form ochrony przyrody (rezerwat, pomnik przyrody) - wymienia kilka charakterystycznych obiektów we własnej miejscowości, zwłaszcza znanych nie tylko lokalnie (zabytki, pomniki, charakterystyczne budynki); wskazuje znajdujące się w okolicy miejsca warte odwiedzenia (w tym tereny rekreacyjne, miejsca pamięci narodowej, ogród zoologiczny) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie fizycznej Polski położenie swojej miejscowości, najbliższego kompleksu leśnego, rzeki, jeziora - opisuje region geograficzny oraz typ krajobrazu, w jakim się znajduje jego miejscowość (miejski/wiejski, nizinny/wyżynny/górski) - wymienia charakterystyczne formy terenu i składniki przyrody występujące w jego miejscowości i jej okolicach - opisuje i wskazuje na mapie najbliższy położony park narodowy oraz, w miarę możliwości, przykłady innych form ochrony przyrody (park krajobrazowy, rezerwat, pomnik przyrody) - wymienia kilka charakterystycznych obiektów we własnej miejscowości, zwłaszcza znanych nie tylko lokalnie (zabytki, pomniki, charakterystyczne budynki); wskazuje znajdujące się w okolicy miejsca warte odwiedzenia (w tym tereny rekreacyjne, miejsca pamięci narodowej, ogród zoologiczny) - wymienia najważniejsze zakłady i miejsca pracy w mieście/w okolicy
<p>PP 2) wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, główne miasta, rzeki, nazwy krain geograficznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie fizycznej Polski granice kraju - lokalizuje na mapie Warszawę, inne poznanane miasta (np. Kraków, Gniezno, Gdańsk), rodzinną miejscowość - wskazuje na mapie Bałtyk, Wisłę, Odrę, największą rzekę regionu, Tatry - odczytuje z mapy główne dopływy Wisły - rozumie pojęcie <i>krajobraz</i> i wymienia niektóre jego elementy - opisuje charakterystyczne cechy krajobrazu nadmorskiego, nizinnego, wyżynnego i górskiego - porównuje krajobrazy: leśny, wiejski, miejski 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie fizycznej Polski granice kraju, wymienia nazwy sąsiednich państw - lokalizuje na mapie Warszawę, inne poznanane miasta (np. Kraków, Gniezno, Gdańsk), wybrane stolice województw i regionów, największe miasto w okolicy, rodzinną miejscowość - odczytuje z mapy główne dopływy Wisły - wskazuje na mapie i opisuje w miarę możliwości główne regiony Polski – Pobrzeża (Południowobałtycki), Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Mazurskie, Pojezierze Wielkopolskie, Nizinę Mazowiecką, Nizinę Śląską, Wyżynę Lubelską, Wyżynę Małopolską, Polesie, Kotlinę Sandomierską, Sudety, Karpaty - opisuje charakterystyczne cechy krajobrazu nadmorskiego, nizinnego, wyżynnego i górskiego - porównuje krajobrazy: leśny, wiejski i miejski - używa pojęć: <i>krajobraz naturalny</i>, <i>krajobraz przekształcony</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie fizycznej Polski granice kraju, wymienia nazwy sąsiednich państw - lokalizuje na mapie Warszawę, inne poznanane miasta (np. Kraków, Gniezno, Gdańsk), wybrane stolice województw i regionów, największe miasto w okolicy, rodzinną miejscowość - odczytuje z mapy główne dopływy Wisły - wskazuje na mapie i opisuje w miarę możliwości główne regiony Polski – Pobrzeża (Południowobałtycki), Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Mazurskie, Pojezierze Wielkopolskie, Nizinę Mazowiecką, Nizinę Śląską, Wyżynę Lubelską, Wyżynę Małopolską, Polesie, Kotlinę Sandomierską, Sudety, Karpaty - opisuje charakterystyczne cechy krajobrazu nadmorskiego, nizinnego, wyżynnego i górskiego - porównuje krajobrazy: leśny, wiejski i miejski - używa pojęć: <i>krajobraz naturalny</i>, <i>krajobraz przekształcony</i>

<p>PP 3) czyta proste plany, wskazuje kierunki główne na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta; za pomocą komputera, wpisując poprawnie adres, wyznacza np. trasę przejazdu rowerem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na przygotowanym planie (np. planie parku, ZOO) wyznacza trasę, posługując się określeniami mijanych obiektów i nazwami kierunków (lewo/prawo) - poznaje przebieg drogi ewakuacyjnej w szkole - wspólnie z koleżankami/kolegami wyznacza trasę zaplanowanej wycieczki 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela korzysta z planów i map, na których odnajduje obiekty i wyznacza trasę - wymienia nazwy głównych kierunków świata i wskazuje je na mapie - wie, jak się posługiwać planem ewakuacyjnym szkoły - wie, że globus jest modelem Ziemi, poszukuje na nim Polski i innych miejsc poznanych na lekcjach (np. biegun północny, biegun południowy) - przy pomocy osoby dorosłej odnajduje w internecie mapy najbliższej okolicy i Tatrzańskie Parku Narodowego z zaznaczonymi trasami rowerowymi i szlakami pieszymi - z pomocą nauczyciela dokumentuje na mapie ścieżki trasy wycieczek klasowych, zaznacza miejsce startu i miejsce docelowe 	<ul style="list-style-type: none"> - stara się samodzielnie korzystać z planów i map, w tym lokalizuje obiekty i wyznacza trasę - podaje nazwy głównych kierunków świata i wskazuje je na mapie - wie, jak się posługiwać planem ewakuacyjnym szkoły - wie, że globus jest modelem Ziemi, wskazuje na nim Polskę, kontynenty, wybrane oceany (Spokoyny, Atlantycki, Indyjski), biegun północny, biegun południowy - przy pomocy osoby dorosłej odnajduje w internecie mapy najbliższej okolicy, parków narodowych i krajoobrazowych, rezerwatów z zaznaczonymi trasami rowerowymi i szlakami pieszymi - z pomocą nauczyciela dokumentuje na mapie ścieżki trasy wycieczek klasowych, zaznaczając miejsce startu i miejsce docelowe
<p>PP 4) wymienia nazwę stolicy Polski i charakterystyczne obiekty, wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju, wskazuje na mapie jej położenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwę obecnej i dawnych stolic Polski: Warszawa, Gniezno, Kraków - wymienia najważniejsze obiekty i zabytki Warszawy: Zamek Królewski, Łazienki, Pałac Kultury i Nauki, Starówka, pomnik Syrenki - wymienia najważniejsze obiekty i zabytki Krakowa i Gniezna 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwę stolicy Polski - wymienia najważniejsze obiekty i zabytki Warszawy: Zamek Królewski, Łazienki, Pałac Kultury i Nauki, Starówka, pomnik Syrenki - wymienia najważniejsze obiekty i zabytki Krakowa i Gniezna 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwę stolicy Polski; wyjaśnia znaczenie stolicy jako siedziby władz państwowych - podaje nazwy dawnych stolic Polski: Gniezno, Kraków; wymienia wybrane zabytki tych miast - wymienia najważniejsze obiekty i zabytki Warszawy: Zamek Królewski, Łazienki, Pałac Kultury i Nauki, Starówka, pomnik Syrenki; omawia zniszczenia wojenne stolicy i jej późniejszą odbudowę - wymienia najważniejsze współczesne obiekty Warszawy: metro, Stadion Narodowy, Muzeum Powstania Warszawskiego, Centrum Nauki Kopernik
<p>PP 5) przedstawia charakterystyczne dla Polski dyscypliny sportowe, gospodarze lub inne, np. artystyczną działalność człowieka, w której Polska odnosi sukcesy lub z niej słynie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje uprawiane w Polsce sporty zimowe: skoki narciarskie, biegi narciarskie, łyżwiarstwo, saneczkarstwo - wymienia polskie potrawy tradycyjne oraz niektóre potrawy regionalne 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje uprawiane w Polsce sporty zimowe: skoki narciarskie, biegi narciarskie, łyżwiarstwo, saneczkarstwo - opisuje sporty letnie: lekkoatletyka, pływanie - przedstawia wybrane zagadnienia dotyczące turystyki w Polsce - zna polskie ludowe zespoły pieśni i tańca, np. Mazowsze, Śląsk - opisuje wytwory rzemiosła ludowego, np. koronki z Koniakowa 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sporty zimowe: skoki narciarskie, biegi narciarskie, łyżwiarstwo, saneczkarstwo - opisuje sporty letnie: lekkoatletyka, pływanie - opisuje gry zespołowe: piłka nożna, piłka siatkowa, piłka ręczna - przedstawia wybrane zagadnienia dotyczące turystyki w Polsce - zna polskie ludowe zespoły pieśni i tańca, np. Mazowsze, Śląsk

	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia polskie potrawy tradycyjne oraz niektóre regionalne - zna pojęcia: <i>ekologiczne rolnictwo i ekologiczna żywność</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wytwory rzemiosła ludowego, np. koronki z Koniakowa - wie, że Polska słynie z wyrobów z bursztynu (<i>Na bursztynowym szlaku</i>) - wie o istnieniu filmów animowanych Zespołu „Semafor”, np. <i>Bolek i Lolek, Reksio, Miś Uszatek</i> - wymienia polskie potrawy tradycyjne oraz niektóre potrawy regionalne - tłumaczy pojęcia: <i>ekologiczne rolnictwo i ekologiczna żywność</i>
<p>PP 6 wyznacza kierunki główne w terenie na podstawie cienia, określa, z którego kierunku wieje wiatr, rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że pogoda zależy od pory roku i ma wpływ na życie ludzi, roślin i zwierząt - przy pomocy osoby dorosłej prowadzi obserwację wybranych składników pogody 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że pogoda zależy od pory roku i ma wpływ na życie ludzi, roślin i zwierząt - samodzielnie prowadzi obserwację wybranych składników pogody: temperatury, kierunku i siły wiatru, zachmurzenia i opadów - zna wygląd i działanie wybranych urządzeń pomiarowych stosowanych w meteorologii (wiatromierz, deszczomierz i termometr) - opisuje wybrane opady atmosferyczne (deszcz, mżawka, śnieg, grad) - opowiada o tym, jak powstaje deszcz i śnieg - porównuje poziomą wędrowkę Słońca po niebie podczas kolejnych pór roku - określa główne kierunki geograficzne w terenie na podstawie kierunku padania cienia w południe - obserwuje poziomą wędrowkę Słońca po niebie w ciągu dnia; sprawdza, w którym miejscu Słońce wschodzi i zachodzi 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że pogoda zależy od pory roku i ma wpływ na życie ludzi, roślin i zwierząt - samodzielnie prowadzi obserwację wybranych składników pogody: temperatury, kierunku i siły wiatru, zachmurzenia i opadów - zna wygląd i działanie wybranych urządzeń pomiarowych stosowanych w meteorologii (wiatromierz, deszczomierz, termometr) - opisuje wybrane opady i osady atmosferyczne (np. deszcz, mżawka, śnieg, grad; szadź, szron, rosa) oraz mgłę - porównuje poziomą wędrowkę Słońca podczas kolejnych pór roku; wie, że jest ona skutkiem ruchu obrotowego Ziemi, a jej roczne zmiany są wynikiem ruchu obiegowego Ziemi - określa główne kierunki geograficzne w terenie na podstawie kierunku padania cienia w południe; stara się zastosować tę metodę podczas innych pór dnia - przy pomocy nauczyciela wyznacza główne kierunki geograficzne w terenie - wyznacza główne kierunki geograficzne w terenie na podstawie obserwacji przyrodniczych (mech na pniach drzew, układ korony samotnie rosnącego drzewa, kształt mrowiska, układ pierścieni w pniu ściętego drzewa)
<p>PP 7 przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że jest mieszkańcem planety Ziemi - dostrzega piękno i różnorodność elementów naturalnego krajobrazu planety, np. góry, morza, oceany, lasy, jeziora, pustynie, lodowce, wodospady 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że jest mieszkańcem planety Ziemi - wie, że życie na naszej planecie jest możliwe dzięki Słońcu, które ją ogrzewa i oświetla - wie, że Ziemia krąży wokół Słońca i wokół własnej osi 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że jest mieszkańcem planety Ziemi - wie, że życie na naszej planecie jest możliwe dzięki Słońcu, które ją ogrzewa i oświetla

<ul style="list-style-type: none"> - wie, że życie na naszej planecie jest możliwe dzięki Słońcu, które ją ogrzewa i oświetla - wie, że zmiany oświetlenia Ziemi zachodzą cyklicznie, w rytmie dobowym i rocznym; ich skutkiem są pory dnia i roku (zimną Słońce świeci krótko i nisko się wznosi nad horyzontem, słabo ogrzewa powietrze i ziemię, a latem jest odwrotnie) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na modelu (ilustracji) Układu Słonecznego położenie Ziemi - tłumaczy wpływ cyklicznych zmian oświetlenia Ziemi na przyrodę (np. zimą Słońce wznosi się nisko nad horyzontem i świeci krótko, dni są zimne, zwierzętom zaczyna brakować pokarmu; niektóre zwierzęta zasypiają, inne odlatują; wiosną dni stają się coraz dłuższe, Słońce wyżej wznosi się nad horyzontem i świeci mocniej) 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że Ziemia krąży wokół Słońca i wokół własnej osi; na podstawie ilustracji opisuje budowę Układu Słonecznego - demonstrowuje ruch obrotowy i obrotowy Ziemi, używając globusa i lampki (lub dwóch pletek); omawia główne konsekwencje ruchu obrotowego (pory roku) i obrotowego (dzień i noc) - opowiada o dokonaniach Mikołaja Kopernika - podaje, czym różnią się planety, gwiazdy i satelity (Księżyc) - tłumaczy wpływ cyklicznych zmian oświetlenia Ziemi na przyrodę - ma świadomość istnienia takich zjawisk fizycznych, jak przewodnictwo ciepłe, przepływ prądu, grawitacja, oddziaływanie elektrostatyczne (elektryzowanie się) i magnetyczne
---	---	--

Edukacja plastyczna

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE PERCEPCJI WIZUALNEJ, OBSERWACJI I DOŚWIADCZEŃ. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) wyróżnia w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach: a) kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe, b) wielkości i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych, różnice i podobieństwa w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt, c) barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę, d) cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się; 2) określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk, np. zamknięte (mozaiki na dywanie, rytmy na przedmiotach użytkowych), otwarte (chmury, papiery ozdobne, pościeł, firany), kompozycje o budowie symetrycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyróżnia kształty obiektów (prostokątny, w tym kwadratowy, trójkątny, owalny), nadaje im nazwy i znaczenie, podaje części składowe - wyróżnia wielkości i proporcje (mały, duży, wysoki, niski, szeroki, wąski), określa położenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych (daleko/blisko, z prawej/lewej strony, u góry/na dole) - wskazuje różnice w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od jego położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej - wyróżnia barwę jasną/ciemną, barwy podstawowe, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę gładką/szorstką, miękką/twardą 	<ul style="list-style-type: none"> - wyróżnia kształty obiektów (prostokątny, trójkątny, owalny, spiczasty, wydłużony, sercowaty), nadaje im nazwy i znaczenie, podaje części składowe, wskazuje podobieństwa, różnice, charakterystyczne cechy części składowych - wyróżnia wielkości i proporcje (mały, duży, wysoki, niski, szeroki, wąski) - określa położenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych (daleko/blisko, z prawej/lewej strony, u góry/na dole, dalej/blżej niż..., w tej samej odległości) - wskazuje różnice w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od jego położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyróżnia kształty obiektów (prostokątny, trójkątny, owalny, spiczasty, wydłużony, sercowaty, wypukły, wklęsły - w złożonych formach), nadaje im nazwy i znaczenie, podaje części składowe, wskazuje podobieństwa, różnice, charakterystyczne cechy części składowych - wyróżnia wielkości i proporcje (mały, duży, wysoki, niski, szeroki, wąski) - określa położenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych (daleko/blisko, z prawej/lewej strony, u góry/na dole, dalej/blżej niż..., w tej samej odległości) - poznaje elementy perspektywy - wskazuje różnice w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od jego położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej

<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia charakterystyczne i indywidualne cechy ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; charakterystyczne cechy zwierząt, różnice w ich budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobie poruszania się wskazuje w swoim otoczeniu kompozycje symetryczne, kompozycje rytmiczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia barwę jasną/ciemną, barwy podstawowe, ciepłe/zimne, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę gładką/szorstką, miękką/twardą, matową/łśniącą wyróżnia charakterystyczne i indywidualne cechy ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; charakterystyczne cechy zwierząt, różnice w ich budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobie poruszania się wskazuje w swoim otoczeniu kompozycje symetryczne, otwarte, zamknięte 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia barwę (jasną/ciemną, barwy podstawowe/ pochodne, ciepłe/zimne), walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę gładką/ szorstką, miękką/twardą, matową/łśniącą; wskazuje faktury podobne i kontrastowe wyróżnia charakterystyczne i indywidualne cechy ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; charakterystyczne cechy zwierząt, różnice w ich budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobie poruszania się wskazuje w swoim otoczeniu kompozycje symetryczne, otwarte, zamknięte
2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI, EKSPRESJI TWÓRCZEJ. UCZEŃ:		
Klasa 1		
<p>PP 1) rysuje kredką, ołówkiem, pacykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem; 2) maluje farbami (płaskim i okrągłym), palców, stemplami; 3) wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.; 4) modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, zarówno z materiałów naturalnych i przemysłowych; 5) powieła za pomocą kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego, np. z korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych; 6) wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej i naukowej; 7) wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów i zachowań (np. prezent, zaproszenie); 8) ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych; 9) tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory</p>		
Klasa 2		
<p>PP 1) doskonali rysowane kredką świecową, ołówkową, pastelami, piórem, kredą, ołówkiem, pacykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem, kreśli linie pojedyncze: proste, łamane, faliste, zygzakowate, oraz linie tworzące plamy: pionowe, poziome, ukośne, krzyżujące się, pierzaste</p> <p>PP 2) rysuje postacie ludzkie, zwierzęta, rośliny, przedmioty</p> <p>PP 3) maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli</p> <p>PP 4) używa cienkich i grubych pędzli</p> <p>PP 5) maluje farbami plakatowymi na kartkach w różnym formacie</p> <p>PP 6) wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, kolorowy papier, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.</p> <p>PP 7) modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych (np. szyszki, kasztany, żołędzie, patyki, kora, papier, bibuła, karton, folia metalowa, cienkie druciki, tworzywa, sznurki, opakowania itd.)</p> <p>PP 8) odbija, powieła za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także za pomocą prostych programów komputerowych</p>		
Klasa 3		

<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej - wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy użytkowe (np. prezent, zaproszenie) - wykonuje prace i impresje plastyczne, przedstawiając w nich nastroje, własne stany uczuciowe inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi itd. - przedstawia sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką - przedstawia: zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, zjawiska i wydarzenia realne i fantastyczne, obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń - przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, barwy, faktury, waloru czy kompozycji - tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się w różnych technikach, tworząc przestrzenne prace plastyczne (rzeźby w plastelinie, glinie, modelinie i in.) - tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka - odbija, powieła za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także za pomocą prostych programów komputerowych - wykonuje prace, modele, rekwizyty (lalka, pacynka itp.), impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej - wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy użytkowe (np. prezent, zaproszenie) - wykonuje prace i impresje plastyczne, przedstawiając w nich nastroje, własne stany uczuciowe inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi, filmami, świętami, ważnymi wydarzeniami itd. - przedstawia sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką - przedstawia: zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, zjawiska i wydarzenia realne i fantastyczne, obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń - przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, relacji w przestrzeni, barwy, faktury, waloru czy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, zamkniętej, otwartej - tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki 	<ul style="list-style-type: none"> - modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych (np. szyszki, kasztany, żółędzie, patyki, kora, papier, bibuła, karton, folia metalowa, cienkie druciki, tworzywa, sznurki, opakowania itd.) - wypowiada się w różnych technikach, tworząc przestrzenne prace plastyczne (rzeźby w plastelinie, glinie, modelinie i in.) - tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka - odbija, powieła za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także za pomocą prostych programów komputerowych - wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej - wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy użytkowe (np. prezent, zaproszenie) - wykonuje prace i impresje plastyczne, przedstawiając w nich nastroje, własne stany uczuciowe inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi, filmami, świętami, ważnymi wydarzeniami itd. - przedstawia sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką - przedstawia: zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, zjawiska i wydarzenia realne i fantastyczne, obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń - przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, relacji w przestrzeni, barwy, faktury, waloru czy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, zamkniętej, otwartej - tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki - korzysta z narzędzi medialnych w swojej działalności twórczej - korzysta z przekazów medialnych w zakresie pozyskiwania informacji o wybranych dziedzinach sztuki
---	---	--

3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE RECEPCJI SZTUK PLASTYCZNYCH. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę, w tym dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramika, hafciarstwo, architektura, grafikę komputerową;</p> <p>2) rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa; nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swego pochodzenia lub innych; 3) wyjaśnia pojęcia: oryginał czy kopia obrazu lub rzeźby; miniatura obrazu lub rzeźby; reprodukcja itp.; wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę - wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów - rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: portret - odróżnia techniki malarskie od graficznych - wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę - nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, architektura, grafikę komputerową - wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów - rozpoznaje wybrane dzieła malarskie - rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret - nazywa wybrane dzieła znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów, w tym ze swojego miejsca zamieszkania/regionu - odróżnia techniki malarskie od graficznych - wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę - nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architektura, grafikę komputerową - wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów - rozpoznaje wybrane dzieła malarskie - rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scenę rodzajową - nazywa wybrane dzieła znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów, w tym ze swojego miejsca zamieszkania/regionu - odróżnia techniki malarskie od graficznych - wyjaśnia pojęcia: <i>oryginał, kopia, reprodukcja</i> (obrazu, rzeźby) - wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych

Edukacja techniczna

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ORGANIZACJI PRACY. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) planuje i realizuje własne projekty/prace, realizując te projekty/prace, wspóldziałając w grupie; 2) wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji miejsca pracy ze względów bezpieczeństwa; 3) ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność, umiar w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń; 4) organizuje pracę, wykorzystuje urządzenia techniczne i technologiczne; zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytkowych lub potrzebnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy - planuje i realizuje własne projekty/prace - przedstawia własne pomysły rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie - utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy - utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w sali zabaw, szatni, ogrodzie) 	<ul style="list-style-type: none"> - dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy - przedstawia własne pomysły rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie - planuje i realizuje własne projekty/prace - zgodnie wspóldziałając w zespole w czasie realizacji tych prac - wie, że dobra organizacja działania technicznego wymaga pracy indywidualnej i współpracy zespołowej 	<ul style="list-style-type: none"> - odmierza odpowiednie ilości materiału (prezentuje ekonomiczny sposób postępowania, nie marnuje materiału) - dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy - przedstawia własne pomysły rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie - planuje i realizuje własne projekty/prace

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa - zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa w czasie wykonywania pracy - ocenia projekty/prace, biorąc pod uwagę poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność, oszczędność, pracowność, konsekwencję, gospodarność, oszczędność, umiarkowanie w odniesieniu do korzystania z materiałów, narzędzi i urządzeń - organizuje pracę i planuje kolejne czynności - umie stosować poznane narzędzia i materiały - posługuje się materiałami i narzędziami zgodnie z podanymi zasadami - dobiera odpowiednie materiały i narzędzia 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy - utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w sali zabaw, szatni, ogrodzie) - sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku - wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa - zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych - ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowność, konsekwencję, gospodarność, oszczędność, umiarkowanie w odniesieniu do korzystania z materiałów, narzędzi i urządzeń - organizuje pracę i planuje kolejne czynności - umie stosować poznane narzędzia i materiały - posługuje się materiałami i narzędziami zgodnie z podanymi zasadami - dobiera odpowiednie materiały i narzędzia - wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie - wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> - zgodnie współdziała w zespole podczas realizacji grupowych projektów/prac - wie, że efekty pracy grupowej zależą od pracy indywidualnej i współpracy zespołowej - utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy - utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w świetlicy, szatni, na boisku) - sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku - wyjaśnia konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa - zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych - ocenia projekty/prace, biorąc pod uwagę poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność, pracowność, konsekwencję, gospodarność, oszczędność, umiarkowanie w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń - organizuje pracę i planuje kolejne czynności - umie stosować poznane narzędzia i materiały - posługuje się materiałami i narzędziami zgodnie z podanymi zasadami - dobiera odpowiednie materiały i narzędzia - wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie
2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI INFORMACJI TECHNICZNEJ, MATERIAŁÓW I TECHNOLOGII WYTWARZANIA. UCZENI:		
Klasa 1		
<p>PP 1) odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną; 2) wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne: spinanie spinaczami biurowymi, wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną, c) bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane, d) z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna; 3) stosuje poznane technologie przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych; 4) wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania</p>		
Klasa 2		
<p>PP 1) odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną; 2) wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne: spinanie spinaczami biurowymi, wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną, c) bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane, d) z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna; 3) stosuje poznane technologie przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych; 4) wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania</p>		
Klasa 3		
<p>PP 1) odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną; 2) wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne: spinanie spinaczami biurowymi, wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną, c) bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane, d) z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna; 3) stosuje poznane technologie przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych; 4) wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się prostymi narzędziami zgodnie z instrukcją - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, sklejanie taśmą itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w praktyce sposoby korzystania z: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, sklejanie taśmą itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną - montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych według podanych prostych instrukcji i schematów rysunkowych (latawce, makiety domów, statków, samolotów i in.)

<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne, z zastosowaniem połączeń rozłącznych: wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne, bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami - stosuje poznane technologie przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych - wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne, z zastosowaniem połączeń rozłącznych: spinanie sznurkami biurowymi, wiązanie sznurkiem lub ozdobną wstążką - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe wycinane - stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych - wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania 	<ul style="list-style-type: none"> - umie obsługiwać urządzenia techniczne, stosując się do zasad podanych w instrukcjach obsługi - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązania, szycia lub zszywania zszywkami, sklejanie taśmą itp. - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, z zastosowaniem połączeń rozłącznych: spinania spinaczami biurowymi, wiązania sznurkiem lub wstążką ozdobną - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe wycinane - umie ciąć papier, tekturę i wybrane tworzywa sztuczne - wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne, z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekorację świetlną - stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych - wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania
3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE STOSOWANIA NARZĘDZI I OBSŁUGI URZĄDZEŃ TECHNICZNYCH. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) wyjaśnia działanie i funkcję narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym i w szkole; 2) posługuje się bezpiecznie prostymi narzędziami pomiarowymi, urządzeniami z gospodarstwa domowego, a także urządzeniami dostępnymi w szkole</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje wybrane rodzaje maszyn i urządzeń - podaje przykłady znanych sobie urządzeń wytwórczych (narzędzia, przyrządy) - zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. litarcę) - posługuje się prostymi narzędziami podczas zajęć: linijką, zszywaczem biurowym, dziurkaczem - umie włączyć i wyłączyć: elektryczną szczoteczke do zębów, litarcę, radio, telewizor, komputer 		

	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia różne rodzaje budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe i in.) - zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. łatarkę, elektryczną szczoteczka do zębów) - sprawnie posługuje się prostymi narzędziami podczas zajęć: linijką, zszywaczem biurowym, dziurkaczem - umie włączyć i wyłączyć: łatarkę, elektryczną szczoteczka do zębów, radio, telewizor, odtwarzacz, komputer, suszarkę, mikser 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia różne rodzaje budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele i in.) - zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. łatarkę, szczoteczka do zębów) - sprawnie posługuje się prostymi narzędziami podczas zajęć: linijką, zszywaczem biurowym, dziurkaczem - umie włączyć i wyłączyć: łatarkę, elektryczną szczoteczka do zębów, radio, telewizor, odtwarzacz, komputer, suszarkę, mikser, sokowirówkę - umie wymienić baterie, np. w łatarce
--	---	---

Edukacja informatyczna

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZUMIENIA, ANALIZOWANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) układa w logicznym porządku: obrazki, teksty, polecenia (instrukcje) składające się m.in. na codzienne czynności; 2) tworzy polecenie lub sekwencje poleceń dla określonego planu działania prowadzące do osiągnięcia celu; 3) rozwiązuje zadania, zagadki i łamigłówki prowadzące do odkrywania algorytmów</p> <ul style="list-style-type: none"> - układa w logicznym porządku obrazki, sekwencje elementów - dobiera narzędzia programu graficznego, edytora tekstu adekwatne do osiągnięcia zamierzonego celu - tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem na płaszczyźnie i ekranie komputera - rozwiązuje zadania logiczne, zagadki i łamigłówki prowadzące do odkrywania algorytmów 	<ul style="list-style-type: none"> - układa w logicznym porządku obrazki, sekwencje elementów - rozwiązuje zadania i łamigłówki logiczne - odczytuje i układa w logicznym porządku tekstowe instrukcje, np. przepisy kulinarne, instrukcje do gier - tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własne układy i logiczne sekwencje elementów - poznaje pojęcie algorytmu i tworzy algorytm - rozwiązuje zadania i łamigłówki logiczne - tworzy instrukcje do wymyślonych przez siebie gier, np. planszowych - tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem
2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE PROGRAMOWANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW Z WYKORZYSTANIEM KOMPUTERA I INNYCH URZĄDZEŃ CYFROWYCH. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) programuje wizualnie: proste sytuacje lub historyjki według pomysłów własnych i pomysłów opracowanych wspólnie z innymi uczniami, pojedyncze polecenia, a także ich sekwencje sterujące obiektem na ekranie komputera bądź innego urządzenia cyfrowego; 2) tworzy proste rysunki, dokumenty tekstowe, łącząc tekst z grafiką, np. zaproszenia, dyplomy, ulotki, ogłoszenia; 3) zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu</p> <ul style="list-style-type: none"> - układa sekwencje animacji w określonym porządku - tworzy proste ciągi poleceń służące do narysowania określonego kształtu - tworzy sekwencje poleceń sterujące ruchem obiektu na ekranie - tworzy nieskomplikowane iteracje sekwencji poleceń 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy proste animacje w oparciu o zmiany kostiumów w programie Scratch - tworzy ciągi poleceń służące do narysowania określonego kształtu, zawierające proste iteracje (np. kwadrat, prostokąt) - tworzy sekwencje poleceń sterujące ruchem obiektu na ekranie 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy proste programy w programie Scratch - steruje obiektem na ekranie - tworzy ciągi poleceń służące do narysowania określonego kształtu, zawierające proste iteracje (np. kwadrat, prostokąt) - tworzy zaproszenie i dyplom w edytorze tekstu

<ul style="list-style-type: none"> - tworzy proste rysunki w edytorze grafiki - zaznacza, kopiuje i wkleja elementy obrazu w edytorze grafiki - pisze na klawiaturze z użyciem liter z polskimi znakami diakrytycznymi, wielkich i małych liter - tworzy w edytorze grafiki rysunki: na zadany temat, podyktowane wyobraźnią, jako ilustracje do czytanego tekstu - tworzy dokumenty tekstowe w edytorze tekstu - zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu - pogrubia, pochyla, podkreśla, zmienia kolor, wielkość i krój czcionki w edytorze tekstu i edytorze grafiki 	<ul style="list-style-type: none"> - zaznacza, kopiuje i wkleja elementy obrazu w edytorze grafiki i edytorze tekstu - tworzy nowe barwy, korzystając z edytora kolorów w edytorze grafiki - łączy obrazy z edytora grafiki z tekstem w edytorze tekstu - rozwija umiejętność pisania na klawiaturze - tworzy proste dokumenty tekstowe w edytorze tekstu - zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu - stosuje proste formatowanie tekstu - korzysta ze wskazanych stron internetowych, np. scratch, mit.edu, code.org 	<ul style="list-style-type: none"> - formatuje tekst w edytorze tekstu - wstawia do tekstu obrazy pobrane z internetu, z poszanowaniem prawa o własności intelektualnej - łączy obrazy z edytora grafiki i internetu z tekstem w edytorze tekstu - korzysta ze wskazanych stron internetowych, np. scratch.mit.edu; code.org; wikipedia.org, oraz z poczty internetowej - tworzy prostą prezentację multimedialną
3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE POSŁUGIWANIA SIĘ KOMPUTEREM, URZĄDZENIAMI CYFROWYMI I SIECIAMI KOMPUTEROWYMI. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania; 2) kojarzy działanie komputera lub innego urządzenia cyfrowego z efektami pracy z oprogramowaniem; 3) korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa elementy zestawu komputerowego - kojarzy działanie urządzeń mobilnych, tj. laptopa, tabletu, smartfona, z działaniem komputera stacjonarnego - prawidłowo loguje się do sieci i się z niej wylogowuje - włącza i prawidłowo wyłącza komputer, posługuje się myszką i klawiaturą - uruchamia i wyłącza program z płyty CD - uruchamia i wyłącza programy, z właszą edytor graficzny i edytor tekstu - łączy efekty swojej pracy z możliwościami oprogramowania - posługuje się niektórymi skrótami klawiaturowymi: Ctrl+C, Ctrl+V, Ctrl+Z 	<ul style="list-style-type: none"> - uruchamia i wyłącza aplikacje komputerowe - tworzy foldery w sieci, poprawnie je nazywa i zapisuje w nich efekty swojej pracy - uruchamia przeglądarkę internetową, prawidłowo wpisuje adres strony - drukuje wykonane przez siebie prace - łączy efekty swojej pracy z możliwościami oprogramowania 	<ul style="list-style-type: none"> - kopiuje pliki między folderami - wyszukuje w internecie informacje na zadany temat - uruchamia przeglądarkę internetową, prawidłowo wpisuje adres strony - drukuje wykonane przez siebie prace - łączy efekty swojej pracy z możliwościami oprogramowania
4. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ROZWIJANIA KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologie; 2) wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z innymi uczniami, rozwiązując zadania oraz bawiąc się, przyswajając jednocześnie wiedzę z zakresu programowania 	<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z innymi uczniami, tworząc proste programy w programie Scratch 	<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z innymi uczniami, tworząc proste programy w programie Scratch

5. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA PRAWA I ZASAD BEZPIECZEŃSTWA. UCZĘŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami; 2) rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci internet; 3) przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i związanych z bezpieczeństwem w internecie</p> <ul style="list-style-type: none"> – posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania użytkowników internetu – wie, że długotrwała praca przy komputerze męczy wzrok, może powodować bóle głowy, a bardzo wydłużona w czasie – może powodować różne schorzenia, w tym skrzywienie kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> – posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami – zna zasady bezpiecznej pracy w internecie – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania użytkowników internetu – wie, że długotrwała praca przy komputerze męczy wzrok, może powodować bóle głowy, a bardzo wydłużona w czasie – może powodować różne schorzenia, w tym skrzywienie kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> – posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami – zna zasady bezpiecznej pracy w internecie – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania użytkowników internetu – przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób

Edukacja muzyczna

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE SŁUCHANIA MUZYKI. UCZĘŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) słucha, poszukuje źródeł dźwięku i je identyfikuje; 2) słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi: klaskanie, pstrykanie, tupanie, uderzenie o uda itp. oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych; 3) reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych; 4) odróżnia dźwięki muzyki, np. wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośnie, głosy ludzkie: sopran, bas; odróżnia i nazywa wybrane instrumenty muzyczne; 5) rozróżnia muzykę wykonywaną przez solistę, chór, orkiestrę; 6) rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.; 7) słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – poszukuje źródeł muzyki i je nazywa – aktywnie słucha muzyki, klaszcząc, pstrykając, tupając itp., zgodnie ze wskazówkami nauczyciela – reaguje na umowne sygnały muzyczne w sytuacjach zadaniowych – rozpoznaje utwory wokalne i instrumentalne – rozróżnia utwory instrumentalne wykonywane przez solistę i zespół – określa nastrój słuchanych utworów (muzyka smutna, wesoła) – słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych – świadomie i aktywnie słucha muzyki, następnie wyraża swoje doznania werbalnie i niewerbalnie – kulturalnie zachowuje się na koncercie – przyjmuje właściwą postawę podczas słuchania hymnu narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i nazywa różne źródła dźwięku – aktywnie słucha muzyki, klaszcząc, pstrykając, tupając itp., zgodnie ze wskazówkami nauczyciela i wg własnej inwencji – słucha muzyki, wykonując proste opracowania instrumentalne – reaguje na różnicowane sygnały muzyczne w sytuacjach zadaniowych – odróżnia dźwięki muzyki: wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośnie – rozpoznaje brzmienie trąbki, skrzypiec, kontrabasu – rozpoznaje głosy ludzkie – męskie i żeńskie – rozpoznaje utwory wokalne i instrumentalne, wykonywane solo i zespołowo – rozpoznaje różne rodzaje muzyki na podstawie jej nastroju, tempa i innych elementów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i nazywa różne źródła dźwięku – aktywnie słucha muzyki, klaszcząc, pstrykając, tupając itp., zgodnie ze wskazówkami nauczyciela i wg własnej inwencji – słucha muzyki, wykonując proste opracowania instrumentalne oraz improwizując akompaniament na instrumentach perkusyjnych – zna podstawowe formy muzyczne (AB, ABA) i reaguje ruchem lub gestem na ich części – reaguje na różnicowane sygnały muzyczne w sytuacjach zadaniowych – ustala umowne sygnały muzyczne – odróżnia dźwięki muzyki: wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośnie – rozpoznaje brzmienie wybranych instrumentów muzycznych (fortepianu, gitary, skrzypiec, trąbki, fletu, perkusji)

	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega różnice w charakterze słuchanej muzyki - odróżnia podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, wysokość dźwięku, tempo, dynamikę) - świadomie i aktywnie słucha muzyki, wyraża swoje doznania werbalnie i niewerbalnie - uczestniczy w koncertach muzycznych w szkole i poza nią - kulturalnie zachowuje się na koncercie 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i rozpoznaje niektóre rodzaje głosów ludzkich (sopran, bas) - rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i na orkiestrę - rozpoznaje i wyraża środkami pozamuzycznymi emocjonalny charakter słuchanych utworów - aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy - uczestniczy w koncertach muzycznych w szkole i poza nią - odróżnia podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo i dynamikę)
2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE EKSPRESJI MUZYCZNEJ. ŚPIEW. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) śpiewa różne zestawy glosek, sylaby, wykorzystuje poznane melodie i tworzy własne, naśladuje odgłosy zwierząt; 2) nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt w tym świąt narodowych; 3) śpiewa śpiewanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich, kilka utworów patriotycznych i historycznych; 4) śpiewa dbając o prawidłową postawę, artykulację i oddech, przy zachowaniu naturalnej skali głosu; 5) rozpoznaje i śpiewa hymn Polski; 6) śpiewa kilka wybranych krótkich piosenek w języku obcym</p> <ul style="list-style-type: none"> - powtarza proste melodie - śpiewa zestawy glosek i sylab - naśladuje odgłosy zwierząt - odtwarza zapisane proste rytmy glosem (tataizacją) - śpiewa 5 dźwięków: sol, mi, la, re, do - nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt, w tym świąt narodowych - wykonuje śpiewanki i rymowanki tematyczne - śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru - wykonuje ćwiczenia emisyjne pod kierunkiem nauczyciela - uczy się oddychania przeponowo-żebrowego podczas ćwiczeń oddechowych - rozpoznaje i śpiewa hymn Polski (dwie zwrotki i refren) - śpiewa fragmenty popularnych piosenek w języku obcym 	<ul style="list-style-type: none"> - powtarza proste melodie i zestawy glosek i sylab - naśladuje odgłosy zwierząt - nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt, w tym świąt narodowych - śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru - wykonuje śpiewanki i rymowanki tematyczne - wykonuje ćwiczenia emisyjne pod kierunkiem nauczyciela - uczy się oddychania przeponowo-żebrowego podczas ćwiczeń oddechowych - śpiewa hymn Polski (dwie zwrotki i refren) - śpiewa fragmenty popularnych piosenek w języku obcym 	<ul style="list-style-type: none"> - improwizuje glosem proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów - realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych - nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt, w tym świąt narodowych - śpiewa własne piosenki i rymowanki (rymowanki powitalne, wyliczniki, frazki szkolne i in.) - śpiewa piosenki związane z polskimi tradycjami i zwyczajami - podczas śpiewu dba o prawidłową postawę, artykulację i oddech - stosuje oddech przeponowo-żebrowy podczas śpiewu - śpiewa hymn Polski (cztery zwrotki i refren) - śpiewa ulubione piosenki w języku obcym

3. IMPROWIZACJA RUCHOWA, RYTMIKA I TANIEC. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) przedstawia ruchem treść muzyczną (np. dynamikę, nastrój, wysokość dźwięku, tempo, artykulację) oraz treść pozamuzyczną (np. fabułę, odczucia, przekład znaczeniowy słów);</p> <p>2) interpretuje ruchem schematy rytmiczne; 3) tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowanymi tekstami; 4) wykonuje piosenki i tańczy według utworzonych przez siebie układów ruchowych, z rekwizytem, bez rekwizytu do muzyki i przy muzyce; 6) tworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych przez siebie utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji i zabawy w grupie; 7) tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyraża nastrój i charakter muzyki, plącąc i tańcząc – reaguje ruchem na zmianę tempa i dynamiki – wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych: ówierać i ósemek – realizuje zapisane proste tematy rytmiczne ruchem całego ciała; stosuje gesty dźwiękotwórcze – tworzy improwizacje ruchowe inspirowane rymowanymi – tworzy proste sekwencje i układy poruszania się do ulubionych utworów muzycznych; prezentuje je podczas zabaw muzyczno-ruchowych – wykonuje proste tańce integracyjne – zna i tańczy podstawowe kroki krakowiaka – realizuje układ taneczny do menueta 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje improwizacje ruchowe do podanej muzyki – wykonuje opracowane piosenki – wzbogaca poznane piosenki o własne układy ruchowe – tworzy proste sekwencje i układy ruchowe do ulubionych utworów muzycznych, wykorzystuje je zabawy w grupie – tańczy podstawowe kroki i figury poloneza i kujawiaka 	<ul style="list-style-type: none"> – reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany – tworzy improwizacje ruchowe do podanej muzyki – realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych, gestów i ruchu – improwizuje ruch kukielek do muzyki – wykonuje opracowane piosenki – wzbogaca poznane piosenki o własne układy ruchowe – uczy koleżanki i kolegów poznanych układów ruchowych – tworzy i współtworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji oraz zabawy w grupie i/lub prezentuje je podczas uroczystości klasowych – wykonuje tańce dworski z epoki renesansu – zna i tańczy kroki oraz figury gawoty oraz prostego ludowego tańca rumuńskiego i tańca kowbojskiego
4. GRA NA INSTRUMENTACH MUZYCZNYCH. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) gra zadane przez nauczyciela i własne schematy rytmiczne; 2) wykonuje tematy rytmiczne wybranych, znanych utworów muzycznych (ludowych, popularnych, dziecięcych, klasycznych, wokalnych, instrumentalnych, polskich i zagranicznych) z użyciem instrumentów perkusyjnych; 3) realizuje schematy i tematy rytmiczne, eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików na wodę; 4) wykonuje instrumenty m.in. z materiałów naturalnych i innych oraz wykorzystuje tak powstałe instrumenty do akompaniamentu, realizacji dźwięku podczas zabaw i zadań edukacyjnych, organizacji koncertów i przedstawień teatralnych; 5) wykonuje akompaniament do śpiewu, stosuje gesty dźwiękotwórcze (np. tupanie, klaskanie, pstrykanie, uderzanie o udo); 6) eksperymentuje i poszukuje dźwięków, fragmentów znanych melodii przy użyciu np. dzwonków, ksylofonu, fletu podłużnego, flażoletu – fliczka polskiego; 7) gra melodie piosenek i utworów instrumentalnych, do wyboru: na dzwonkach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fliczku polskim lub innych</p> <ul style="list-style-type: none"> – odtwarza proste rytmy na instrumentach perkusyjnych – wykonuje akompaniament na instrumentach perkusyjnych do muzyki – realizuje proste schematy i tematy rytmiczne z tataizacją – eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza proste rytmy i schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych – wykonuje akompaniament na instrumentach perkusyjnych do muzyki – realizuje schematy i tematy rytmiczne z tataizacją 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza proste rytmy i schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych – wykonuje proste ilustracje instrumentalne do podanych tekstów i obrazów – wykonuje akompaniament na instrumentach perkusyjnych do muzyki

<ul style="list-style-type: none"> - tworzy dźwiękowe ilustracje, także przy użyciu dostępnych materiałów (przybory szkolne, gazeta, piasek w butelce, gumka, szklanka z wodą) - wykonuje akompaniament naturalny do śpiewu pod kierunkiem nauczyciela - poszukuje wskazanych dźwięków na prostych instrumentach melodycznych - gra na dzwonkach 5 dźwięków: sol, mi, la, re, do 	<ul style="list-style-type: none"> - eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików - wykonuje proste ilustracje instrumentalne do podanych tekstów i obrazów - pod kierunkiem nauczyciela wykonuje proste instrumenty, np. grzechotki z puszek - improwizuje akompaniament naturalny do piosenek - wykonuje akompaniament naturalny do śpiewu na podstawie prostej partytury - improwizuje na instrumentach muzycznych zgodnie z ustalonymi zasadami - gra proste melodie i akompaniamenty na dzwonkach i na flecie 	<ul style="list-style-type: none"> - układa i realizuje schematy i tematy rytmiczne z tatazacją - eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików - wykonuje akompaniament naturalny do śpiewu na podstawie partytury - układa prosty akompaniament naturalny do piosenek; zapisuje gestodźwięki, tworząc prostą partyturę - improwizuje na instrumentach muzycznych zgodnie z ustalonymi zasadami - gra proste melodie i akompaniamenty na dzwonkach, flecie lub fiżolecie
5. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI FORM ZAPISU DŹWIĘKU. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) wyjaśnia różne formy zapisu dźwięków, muzyki, np. nagranie przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu, czy zapis przy pomocy notacji muzycznej; 2) zapisuje w zabawie z instrumentami perkusyjnymi dźwięki np. poprzez układ piktogramów, klocek rytmicznych, kolorów, liczb, czy obrazków; szyfruje, koduje, wykorzystuje utworzony zapis w zabawie; 3) korzysta z wybranego zapisu melodii w czasie gry na instrumencie: dzwonkach, ksylofonie, flecie podłużnym, fiżolecie – fleciku polskim</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, że muzykę można zapisać i odczytać - rozpoznaje i nazywa niektóre znaki muzyczne (czwierćnuty, ósemki, pauzę ćwierćnotową) - zna zapis 5 dźwięków: sol, mi, la, re, do, i korzysta z niego podczas gry na instrumentach - wykorzystuje w zabawie z instrumentami perkusyjnymi proste rytmy ułożone z klocków rytmicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że muzykę można zapisać i odczytać - rozpoznaje i nazywa niektóre znaki notacji muzycznej (oznaczenia metrum, klucz wiolinowy, półnuty, ćwierćnuty i odpowiadające im pauzy) - zapisuje dźwięki za pomocą układu klocków rytmicznych i wykorzystuje zapis w zabawie - korzysta z prostego zapisu melodii w czasie gry na flecie lub na dzwonkach 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że muzykę można zapisać za pomocą znaków muzycznych, zarejestrować za pomocą komputera, dyktafonu, telefonu - zna wybrane znaki notacji muzycznej i reaguje na nie (wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut, pauz) - zapisuje dźwięki za pomocą układu klocków rytmicznych i wykorzystuje zapis w zabawie - korzysta z zapisu melodii, grając na dzwonkach lub na dzwonkach

1. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA HIGIENY OSOBISTEJ I ZDROWIA. UCZEŃ:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) utrzymuje w czystości ręce i całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie; 2) dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu; 3) wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia; 4) przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu; 5) ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń; 6) uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej, akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymuje w czystości ręce i całe ciało – przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie – dostosowuje strój na zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słonce, lekki mróz itp.) – dostosowuje strój na zajęcia ruchowe w pomieszczeniu do panujących tam warunków – wie, że aktywność fizyczna ma znaczenie dla utrzymania zdrowia – rozumie znaczenie systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń – wie, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej – akceptuje sytuację dzieci, które ze względu na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu – wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wprowadzone z tych wartości 	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymuje w czystości ręce i całe ciało – przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie – dostosowuje strój na zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słonce, lekki mróz itp.) – dostosowuje strój na zajęcia ruchowe w pomieszczeniu do panujących tam warunków – wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia – w odpowiedni sposób przygotowuje ciało do wykonywania ruchu, np. do pływania, kilkugodzinnej wycieczki, wędrówki itp. – rozumie znaczenie systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń – wie, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej – akceptuje sytuację dzieci, które ze względu na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu – wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wprowadzone z tych wartości 	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymuje w czystości ręce i całe ciało – przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie – dostosowuje strój na zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słonce, lekki mróz itp.) – dostosowuje strój na zajęcia ruchowe w pomieszczeniu do panujących tam warunków – wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia – w odpowiedni sposób przygotowuje ciało do wykonywania ruchu, np. do pływania, kilkugodzinnej wycieczki, wędrówki itp. – rozumie znaczenie systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń – wie, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej – akceptuje sytuację dzieci, które ze względu na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu – wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wprowadzone z tych wartości

2. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE SPRAWNOŚCI MOTORYCZNYCH. UCZEŃ:

Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jedno- i dwunożne, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skulony, prosty; 2) pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega z wysokim unoszeniem kolan, biega w połączeniu ze skokiem, przenoszeniem przyborów np. piłki, pałeczki, z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego, bieg w różnym tempie, realizuje marszobiegi; 3) rzuca i podaje jednoręcznie, w miejscu i ruchu, obracając do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą, rzuca małymi przyborami na odległość i do celu, skacze jedno- i dwunożnie ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała, skacze w dal dowolnym sposobem, skacze przez skakanek, wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze; 4) wykonuje ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie, b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspina się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów; 5) wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego; 6) wykonuje ćwiczenia równowazne bez przybora i z przyborem np. na ławeczce gimnastycznej; 7) samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wadom postawy</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skulony, prosty - pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne - biega z wysokim unoszeniem kolan - biega w połączeniu ze skokiem - biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki - biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego - biega w różnym tempie - realizuje marszobiegi - rzuca i podaje jedną ręką piłką małą i dużą, w miejscu i w ruchu - obracając rzuca do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą - toczy i koźluje piłkę - rzuca małymi przyborami na odległość i do celu - skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała - skacze w dal dowolnym sposobem - skacze przez skakanek - wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki, zeskoki, skoki zajęcze - wykonuje skłony, skrętoskłony - wspina się, np. na drabinkach - mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich - wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie - wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu - współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skulony, prosty - pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne - biega z wysokim unoszeniem kolan - biega w połączeniu ze skokiem - biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki - biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego - biega w różnym tempie - realizuje marszobiegi - samodzielnie wykonuje rozgrzewkę podczas truchtu - jedną ręką rzuca i podaje piłkę małą i dużą, w miejscu i w ruchu - obracając rzuca do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą - toczy i koźluje piłkę - rzuca małymi przyborami na odległość i do celu - skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała - skacze w dal dowolnym sposobem - skacze przez skakanek - wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki, zeskoki, skoki zajęcze - wykonuje skłony, skrętoskłony - wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie - wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu - wspina się, np. na drabinkach - mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich - współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skulony, prosty - wykonuje skłony, skrętoskłony - pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne - biega z wysokim unoszeniem kolan - biega w połączeniu ze skokiem - biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki - biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego - biega w różnym tempie - realizuje marszobiegi - wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu - wykonuje przysiad podpartego - samodzielnie wykonuje rozgrzewkę podczas truchtu - jedną ręką rzuca i podaje piłkę małą i dużą, w miejscu i w ruchu - obracając rzuca do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą - toczy i koźluje piłkę - rzuca małymi przyborami na odległość i do celu - skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała - skacze w dal dowolnym sposobem - skacze przez skakanek - podnosi i przenosi przybory - wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki, zeskoki, skoki zajęcze - wykonuje skłony, skrętoskłony - wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie - wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu

<ul style="list-style-type: none"> - podnosi i przenosi przybory - wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego - wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej - samodzielnie wykonuje ćwiczenia zapobiegające wadom postawy - wykonuje próbę siły mięśni brzucha - wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> - podnosi i przenosi przybory - wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego - wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej - samodzielnie wykonuje ćwiczenia zapobiegające wadom postawy - wykonuje próbę siły mięśni brzucha - wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> - wspina się, np. na drabinkach - mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich - współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych - podnosi i przenosi przybory - wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego - wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej - samodzielnie wykonuje ćwiczenia zapobiegające wadom postawy - wykonuje próbę siły mięśni brzucha - wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa
3. OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE RÓŻNYCH FORM REKREACYJNO-SPORTOWYCH. UCZENI:		
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
<p>PP 1) organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez; 2) zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej koleżanek i kolegów – uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej, gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu; 3) respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa; 4) uczestniczy w zabawach i grach zespołowych, z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek; 5) wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych: rzuty i chwyt ringo, podania piłki do partnera jednoręcz i oburącz w miejscu lub w ruchu, odbicia piłki, kozłowanie w miejscu i w ruchu, podania piłki w miejscu i w ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu; 6) układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu; 7) jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. hulajnodze, rolkach, rowerze, sankach, łyżwach</p> <ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych - reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych) - respektuje decyzje sędziego i się im podporządkowuje - zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek – uczestników zabawy; respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju - radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo np. drużyny przeciwnej - gratuluje zwycięskiej drużynie sukcesu - respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych - respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych - reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych) - respektuje decyzje sędziego i się im podporządkowuje - organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyborów lub bez nich - zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek – uczestników zabawy; respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju - radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo np. drużyny przeciwnej - gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu - respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych 	<ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych - reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych) - respektuje decyzje sędziego i się im podporządkowuje - organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyborów lub bez nich - zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek – uczestników zabawy; respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju - radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej - gratuluje zwycięskiej drużynie sukcesu - respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych

<p>– uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np. ringo, minikoszykówka, minisiatkówka, minipiłka ręczna i nożna</p> <p>– prawidłowo wykonuje elementy gier zespołowych: rzuty i chwytty ringo, podania piłki do kolegi jednorącz i oburącz, w miejscu i w ruchu, elementy koźlowania w miejscu i ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu, rzucanka siatkarska itd.</p> <p>– układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy; ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu</p> <p>– jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach</p>	<p>– respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolnarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa</p> <p>– uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np. ringo, minikoszykówka, minisiatkówka, minipiłka ręczna i nożna</p> <p>– prawidłowo wykonuje elementy gier zespołowych: rzuty i chwytty ringo, podania piłki do kolegi jednorącz i oburącz, w miejscu i w ruchu, elementy koźlowania w miejscu i ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu, rzucanka siatkarska itd.</p> <p>– układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy</p> <p>– układa niekonwencjonalne zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, np. wyścig olbrzymów</p> <p>– czworakowanie w za dużych butach, wyścig klaunów – wędrownka pary uczniów połączonych szarfą itp.</p> <p>– ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu</p> <p>– jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach</p>	<p>– respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolnarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa</p> <p>– uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np. ringo, minikoszykówka, minisiatkówka, minipiłka ręczna i nożna</p> <p>– prawidłowo wykonuje elementy gier zespołowych: rzuty i chwytty ringo, podania piłki do kolegi jednorącz i oburącz, w miejscu i w ruchu, elementy koźlowania w miejscu i ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu, rzucanka siatkarska itd.</p> <p>– układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy</p> <p>– układa niekonwencjonalne zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, np. wyścig olbrzymów</p> <p>– czworakowanie w za dużych butach, wyścig klaunów – wędrownka pary uczniów połączonych szarfą itp.</p> <p>– ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu</p> <p>– jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach</p>
---	---	---